

» პრაქტიკული
სავარჯიშოების
კრებული

ქართული ენის

შემსწავლელთათვის

1

მასწავლებელთა
პროფესიული
განვითარების
ეროვნული
ცენტრი

მასწავლებელთა
პროფესიული
განვითარების
ერთვნილი
ცენტრი

სახელმძღვანელო იბეჭდება

ქალბატონ ნანი ანდიაშვილის ფინანსური მხარდაჭერით,

**რისთვისაც მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი
გულითად მადლობას უხდის მას განათლების სფეროში ასეთი მნიშვნელოვანი
ინვესტიციისთვის.**

პრაქტიკული
სავარჯიშოების
კრებული

ქართული ენის

შემსწავლელთათვის

მასწავლებელთა
პროფესიული განვითარების
ეროვნული ცენტრი

პროექტის ხელმძღვანელი:

ნინო ბერიკაშვილი

ავტორები:

ნინო შარაშენიძე

ლალი ასლამაგაშვილი-დალაქიშვილი

იზა გვირჟიშვილი

ნონა არევაძე-კოტორაშვილი

ია რობაქიძე

ლელა ბუთურიშვილი

ნანა არაბული

ცაულინა მალაგონია

თეიმურაზ შალაგაბერიძე

გიორგი ჭაუჭიძე

დიზაინი:

ბესიკ დანელია

© 2022, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი

ISBN 978-9941-8-4111-8

წინასიტყვაობა

სავარჯიშოების კრებული ქართული ენის შემსწავლელთათვის

წლების განმავლობაში იყო დამატებითი გრამატიკული სავარჯიშოების არსებობის დიდი საჭიროება. ვერც ენის შესასწავლი და ვერც სასკოლო სახელმძღვანელოები სრულად ვერ უზრუნველყოფდნენ იმ საკვანძო საკითხების დაძლევას, რაც ქართული ენის შემსწავლელს ხვდება. ენის ათვისებისათვის აუცილებელია ენობრივი სისტემის ისეთი ელემენტების გაცნობიერება, რაც გააადვილებს კომუნიკაციის პროცესს. ამას სჭირდება ხანგრძლივი ვარჯიში, ავტომატიზმამდე მისული პრაქტიკა. ეს კი დიდძალი სავარჯიშო მასალის არსებობის გარეშე შეუძლებელია. გარდა ამისა, მნიშვნელოვანია სწორად შეირჩეს საკვანძო საკითხები, მათი საკომუნიკაციო დანიშნულება და იმ ტიპის აქტივობები, რომლებიც გააადვილებს მათ ათვისებას და გამოყენებას. სწორედ ეს პრინციპები უდევს საფუძვლად სავარჯიშოების კრებულს, რომელიც შეიქმნა დაგეგმილი მეთოდური ხედვით და ენის სწავლების პროცესში ჩართული მასწავლებლების პრაქტიკული ცოდნით.

სავარჯიშოების კრებულის გამოყენების არეალი მეტად ფართოა: ის შეიძლება კარგი დამხმარე რესურსი აღმოჩნდეს არაქართულენოვანი სკოლების მოსწავლეებისათვის, ქართული ენის დისტანციური კურსის მსმენელთათვის, არაქართულენოვანი სკოლების სხვადასხვა საგნის არაქართველი მასწავლებლებისათვის, იმ საჯარო მოხელეებისთვის, რომლებიც ქართული ენის შესწავლის კურსში არიან ჩართულები და ზოგადად, ქართული ენის შემსწავლელებისათვის.

სავარჯიშოების კრებული შედგება ათი თავისაგან და მოიცავს იმ მნიშვნელოვან საკითხებს, რომლებიც ენის შემსწავლელთათვის არის პრობლემატური და განსაზღვრულია ქართული ენის ფუნქციური გრამატიკის საფუძველზე. ეს თავებია: 1. ფონეტიკა; 2. არსებითი სახელი; 3. თანდებულიანი ფორმები; 4. მსაზღვრელ-საზღვრული; 5. სახელთა წარმოქმნა; 6. ზმნა; 7. თავაზიანი ფორმები; 8. ზმნის კატეგორიები; 9. მაერთებელი კავშირები; 10. მაქვემდებარებელი კავშირები.

სავარჯიშოების კრებულს წინ უძღვოდა პრობლემათა კვლევა და მათი ანალიზი ქართულის როგორც მეორე ენის სწავლებაში ჩართული მასწავლებლების ხედვის გათვალისწინებით. სწორედ

ამან განაპირობა სავარჯიშოების პრაქტიკული ხასიათი, დანიშნულება და ეფექტიანობა. სავარჯიშოების შექმნის პროცესში მუდმივად მიმდინარეობდა საკითხთა განხილვა, მათი მისადაგება ენის შემსწავლელთა პრობლემებთან, პრობლემის გადაჭრის გზების ძიება და პრაქტიკული გადაწყვეტილების მიღების საფუძველზე შესაბამისი აქტივობების შექმნა. სავარჯიშოების კრებულზე მუშაობდნენ კონსულტანტ-მასწავლებლები: ლალი ასლამაზაშვილი-დალაქიშვილი, იზა გვირჯიშვილი, ცაულინა მალაზონია, ია რობაქიძე, ნანა არაბული, ლელა ბუთურიშვილი, ნონა არევაძე-კოტორაშვილი, გიორგი ჭაუჭიძე, თემო შალამბერიძე.

სავარჯიშოების კრებულის მიზანია გააადვილოს ენის სწავლების პროცესი, გამოკვეთოს პრობლემები და მათი პრაქტიკით ხელი შეუწყოს საკითხების ათვისებას, სწავლების პროცესი გახადოს იოლი, პრაქტიკული და სახალისო. ყოველ თავზე დართული სქემები და თვალსაჩინოებები კი ემსახურება საკითხთა ვიზუალურ აღქმას და მათ დამახსოვრებას. ამგვარი სქემები იძლევა იმის შესაძლებლობასაც, რომ მომავალში მასწავლებლებს მიეცეს ნიმუში გრამატიკული საკითხების ადვილად დაძლევის გზების ძიებისათვის. ამ სახით მიწოდებული საკითხები კი დაეხმარება ენის მასწავლებელსაც და შემსწავლელსაც, რომ ენის ათვისების პროცესი უფრო მიზანმიმართული და ეფექტიანი გახადოს.

სიხშირე და პრაქტიკა ქმნის ენის გამოყენების ავტომატიზმს – მეორე ენის სწავლების თეორიაში ეს ცნობილი დებულებაა და სწორედ ესაა ამ კრებულის მთავარი მახასიათებელიც და ღირებულებაც.

ინო შარაშენიძე

პროგრამის კონსულტანტი
კრებულის მეთოდური ხელმძღვანელი

ღალი ასლაგაგაგვილი-დალაქიგვილი <<

სასიამოვნო პროცესია, როდესაც შენი მრავალი წლის, თვის და თუნდაც წუთის ნაფიქრალი დღის სინათლეზე გამოდის, მით უფრო, თუ ამ საფიქრალ-ნაფიქრალს არა საკუთარი სურვილები და საჭიროებები, არამედ საერთო საჭიროება ესაძირკვლება. სასიამოვნოა, მაგრამ შემდეგ იწყება იმის მოლოდინი, როგორ მიიღებს ამას ის, ვისთვისაც იქმნებოდა. ილიასი არ იყოს, ჩვენ სიყვა-რულით და სიხარულით მოვიტანეთ, ჩვენო მკითხველო, და დანარჩენი თქვენთვის მოგვინდვია.

იგა გვირგვილი <<

დასრულდება რა ნებისმიერი საქმე, ალბათ, ყველა ადამიანი გაანალიზებს და შეაფასებს შრო-მის შედეგს, კიდევ ერთხელ გაიხსენებს სამუშაო პროცესს და შეეცდება დარწმუნდეს, რომ ეს შედეგი ღირდა გაწეულ შრომად. ასე ვარ მეც და, ვფიქრობ, ჩვენი სამუშაო ჯგუფის ყოველი წევრიც.

წიგნზე მუშაობის პროცესი რთული, მაგრამ ძალიან საინტერესო იყო. სირთულეს ქმნიდა არა მხოლოდ საკუთრივ ქართული ენის გრამატიკის, არამედ მისი სწავლა-სწავლების განსაკუთ-რებული სპეციფიკა. სწორედ ეს სირთულე ითხოვდა ძიების ერთობ საინტერესო და აზარტულ პროცესს. ლექსიკური ერთეულების მაქსიმალურად ზუსტად არჩევა, დასურათება, სწორად მიგ-ნებული ენობრივი კონსტრუქციებისა თუ საკითხავი ტექსტების შექმნა, სავარჯიშოთა ფორმის შერჩევა და სხვა კიდევ მრავალი, ერთი შეხედვით, წვრილმანი საკითხი უნდა ყოფილიყო გათ-ვალისწინებული მუშაობისას. ეს ერთობ სასიამოვნო პროცესი იყო. მადლობა ამისთვის სამუშაო ჯგუფის ხელმძღვანელს, ქალბატონ ნინო შარაშენიძესა და ჯგუფის ყველა წევრს.

ვფიქრობ, ჩვენ შევექმენით საჭირო და საინტერესო რესურსი, რომელიც, ცხადია, არ არის სრულ-ყოფილი, მაგრამ საკმაოდ დიდ დახმარებას გაუწევს დაინტერესებულ პირებს. ჩვენთვის საინტე-რესო იქნება პედაგოგთა და ენის შემსწავლელთა საქმიანი წინადადებები და შენიშვნები შემდ-გომში გასათვალისწინებლად.

➤ ნონა არევაძე-კოტორაშვილი

გრამატიკული სავარჯიშოების წიგნზე განსაკუთრებული პროფესიული ინტერესით ვიმუშავე. უპირველესად იმიტომ, რომ თავად ვიქნები აღნიშნული რესურსის მომხმარებელი. ზოგადად, ენის სწავლებაში დიდ მნიშვნელობას იძენს თითოეული დამხმარე მასალა, რომელიც მოქმედ მასწავლებელს გაუადვილებს გრამატიკული საკითხების მიხედვით სავარჯიშოების მოძიების და გამოყენების პროცესს. ჩვენ მიერ შექმნილი წიგნის მომხმარებლები იქნებიან ქართული, როგორც მეორე ენის მასწავლებლები და უპირველესად, პროგრამის კონსულტანტ-მასწავლებლები, რომლებიც ენის სწავლების კურსებს უძღვებიან არაქართულენოვანი სკოლების პედაგოგებთან. შესაბამისად, განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა და პატივია შექმნა რესურსი, რომელსაც მასწავლებელთა შორის ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი კომპეტენციის მქონე პროფესიონალები გამოიყენებენ.

➤ ია რობაქიძე

შესაძლოა, გრამატიკის როლსა და მნიშვნელობაზე ენის ათვისებაში კვლავ დიდხანს იკამათონ მეცნიერებმა და სპეციალისტებმა. შესაძლოა, ჩვენს კრებულსაც გამოუჩნდეს მაკრიტიკებელი – ცალკე გრამატიკაზე მუშაობა რა საჭიროაო. დიახ, გრამატიკული წესები კი არ უნდა გვახსოვდეს, უნდა ვიყენებდეთ მათ, მაგრამ ამ კომპეტენციამდე მისასვლელი გზა გრძელია. სინამდვილე ჯიუტია და ხშირად შეგვახსენებს, თუ როგორ უხერხულობას გრძნობენ გრამატიკული წესების არმცოდნე რიგითი შემსწავლელები საუბრისა და წერისას. ჩემთვის, როგორც პრაქტიკოსი მასწავლებლისთვის, უდავოა, რომ მწირ ენობრივ გარემოში გრამატიკული ყალიბების ცოდნა მთავარი იარაღია ენის ლაბირინთებში გზის გასაკვლევადა. მე და ჩემი კოლეგები ვიზიარებთ მიდგომას: გრამატიკა ენისათვის და არა გრამატიკისათვის, თუმცა საჭიროდ მივიჩნევთ მასზე ცალკე და საგანგებო მუშაობასაც და სწორედ ამიტომ შევქმენით ეს კრებული. ვიმედოვნებთ, იგი საიმედო მეგზურობას გაუწევს შემსწავლელებს და გაუადვილებს ქართული ენის რთულ სამყაროში შეღწევას.

➤ ლელა ბუთურიშვილი

ჩემთვის საინტერესო იყო კრებულზე მუშაობა. ვფიქრობ, მასში დასმულია ის საკითხები, რომლებიც პრობლემურია ქართულის, როგორც მეორე ენის სწავლებისას. სავარჯიშოებზე მუშაობისას ვცდილობდი გამეთვალისწინებინა ჩემი მოსწავლეების ინტერესები, კომპეტენცია, შესაძლებლობები და აქედან გამომდინარე, მომეძებნა ამა თუ იმ პრობლემური საკითხის გადაჭრის გზა. შეიძლება ითქვას, შესაძლებლობა მომეცა, გარკვეულწილად, შემეჯამებინა ჩემი პრაქტიკული გამოცდილება. ასევე წიგნის ღირსებად მიმაჩნია ის, რომ დაცულია დიფერენცირებული სწავლების პრინციპი: ერთსა და იმავე საკითხზე მოცემულია სხვადასხვა დონის სავარჯიშოები მარტივიდან რთულისკენ. ეს კი საშუალებას იძლევა არამარტო საფუძვლიანად ამოწურო კონკრეტული თემა, არამედ თითოეულ მოსწავლეს მისცე მისი ცოდნის შესაბამისი დავალება.

წიგნზე მუშაობა ჩემთვის იყო დიდი გამოწვევა და საინტერესო პროცესი. სავარჯიშოების შექმნისას ვითვალისწინებდი იმ პრობლემებს, რაც მხვდებოდა ჩემს პრაქტიკაში გრამატიკის სწავლებისას; ვცდილობდი მომეძებნა გზა ლამის დილემად ქცეული ზოგიერთი გრამატიკული კონსტრუქციის სწავლების გასამარტივებლად. შექმნილი სავარჯიშოების დახვეწაში მეხმარებოდა პროფესიონალთა გუნდი. საბოლოო სახის მიცემამდე სავარჯიშოებს ვტესტავდი ქართული ენის კლუბში ჩართულ მოსწავლეებთან, რაც საშუალებას მაძლევდა, შეძლებისდაგვარად, გამეზომა სავარჯიშოების ეფექტიანობა და შემეტანა ცვლილებები.

წიგნზე მუშაობის დაწყებამდე ყოველთვის მივიჩნევდი, რომ მხოლოდ ერთ გრამატიკულ კონსტრუქციაზე მუშაობა ერთ სავარჯიშოში იქნებოდა მოსაწყენი მოსწავლეებისთვის და იქნებოდა ნაკლებშედეგიანი, რადგან შემსწავლელი მექანიკურად გამოიყენებდა კონსტრუქციას, მაგრამ დატესტვისას აღმოვაჩინე, რომ ზემოთაღნიშნული მექანიკური ქმედება მექანიკურ დამახსოვრებას უწყობს ხელს და განზოგადება შემდეგ უფრო უმარტივდებათ. ამიტომ მუშაობისას ავირჩიე ასეთი პრინციპი: ერთი გრამატიკული საკითხის თითოეული ფორმისთვის ვქმნიდი სავარჯიშოებს და შემდეგ მას მოსდევდა შემაჯამებელი სავარჯიშო. მაგ: მიცემითი ბრუნვის თითოეული თანდებულისთვის თითო სავარჯიშოს შესრულების შემდეგ შევთავაზებ მიცემითი ბრუნვის ყველა თანდებულის გამოყენება კონტექსტში.

დატესტვის პროცესში გამოიკვეთა, რომ, როცა შემსწავლელი თვითონ ქმნის წინადადებებს ან ტექსტს კონკრეტული კონსტრუქციის გავარჯიშებისთვის, უკეთ იაზრებს კონსტრუქციის გამოყენების საჭიროებას და მაგალითებიც მოჰყავს საკუთარი გამოცდილებიდან და საჭიროებიდან. მაგ: როცა ვთხოვთ, გამოიყენოს „მაქვს“ ზმნა, ის ადგენს წინადადებებს ადამიანის გარეგნობის შესახებ.

ზმნებზე მუშაობის დროს მოსწავლეებს გაუჭირდათ არა მხოლოდ პარადიგმის სწორად გამოყენება, არამედ თავში დართულ ცხრილში საჭირო პარადიგმის პოვნაც, რამაც დამანახა, რომ საჭირო იყო, შემეთავაზებინა ჯერ პარადიგმაში მოცემული ზმნისთვის შეწყობილი ნაცვალსახელების არსებითი სახელების შესაბამისი ბრუნვის ფორმით ჩანაცვლება და მხოლოდ შემდეგ სხვა ტიპის სავარჯიშოების შეთავაზება.

ბოლოს, მინდა ვთქვა, რომ მოცემული რესურსის გამოყენებამ ჩემს მოსწავლეებს გაუმყარა ცოდნა ნასწავლი გრამატიკული კონსტრუქციების, ხელი შეუწყო მათს სწორად გამოყენებას, გაუიოლა ახალი გრამატიკული საკითხების შესწავლა.

➤ **ცაულინა მალაზონია**

– არ შეეხოთ, საშიშია! – წლებია ასე კატეგორიულად გვაფრთხილებენ ქართული, როგორც მეორე ენის მასწავლებლებს გამოცდილი სპეციალისტები.

მიმიხვდით ალბათ: საქმე ნაღმებს კი არა, ქართული გრამატიკის იმ სიღრმისეულ საკითხებს ეხება, სახელგანთქმულ მეცნიერებსაც რომ უჩენს თავსატეხს და რომლებიც მართლაც ნაღმებივით შეფუთული აწყვია სასწავლო პროგრამებში. ჩვენ კი, მიუხედავად მკაფიო ინსტრუქციებისა, ძალაუნებურად და გამუდმებით ვაწყდებით მათ პირდაპირ გაკვეთილზე.

ვფიქრობ, კრებულში თავმოყრილი პრაქტიკული დავალებები კარგი საშუალება იქნება ამ ნაღმების გასაწმენდად, რადგან სწავლება სირთულის გვერდის ავლა კი არა, მასში მარტივად შესაღწევი გზების ძიებაა.

➤ **თაიშურა მალაშვილი**

ჩემთვის ძალიან საინტერესო და პროდუქტიული პროცესი იყო პროფესიონალებით დაკომპლექტებულ გუნდთან ერთად გრამატიკული სავარჯიშოების წიგნზე მუშაობა. კრებულის შექმნა კიდევ ერთი გამოწვევა გახდა ჩვენი პროგრამისთვის. წიგნზე თვალის ერთი გადავლებითაც შენიშნავდით, რომ გუნდმა დიდი შრომა გასწია, რომ შეექმნა მრავალგვერდიანი სოლიდური სასწავლო რესურსი.

ვიცი, რომ ქართული გრამატიკის სწავლება თავისი სპეციფიკიდან გამომდინარე, გარკვეულ პრობლემებთან არის დაკავშირებული. ამიტომაც შევეცადეთ, მოგვეძებნა განსხვავებული გზები და ახალი მიდგომები, შეგვედგინა სხვადასხვა კუთხით დამუშავებული და ილუსტრაციებით გაძლიერებული სავარჯიშოები, რომლებიც მაქსიმალურად დაეხმარება ჩვენს კოლეგებს გრამატიკის ეფექტიანად სწავლებასა და მოსწავლეების გრამატიკით დაინტერესებაში.

➤ **გიორგი ჭაუჭიძე**

მიხარია, რომ მონაწილეობა მივიღე და ჩემი წვლილი შევიტანე წინამდებარე კრებულის შემუშავებაში. კიდევ უფრო ის მიხარია, რომ ერთობლივი ძალისხმევით ასეთი მოცულობითი ნამუშევრის შედგენა მოხერხდა. ვფიქრობ, მისი გამოყენება დაეხმარება ქართული ენის შემსწავლელებს და გაუადვილებს მათ ამა თუ იმ ენობრივი კატეგორიის ათვისებას.

მე, როგორც მასწავლებელი, დაკვირვებული ვარ, რომ მოსწავლეთა ერთი ნაწილი განსაკუთრებულ ინტერესს ავლენს ხოლმე გრამატიკული საკითხების მიმართ. ასეთი უხვი ენობრივი დავალებები არამხოლოდ ასეთ მოსწავლეებს გაუადვილებს სწავლის შედეგების მიღწევას. აღსანიშნავია დავალებების მრავალფეროვნებაც, რაც, ასევე, მოსწავლეთა სხვადასხვა კატეგორიაზე მორგების საშუალებას იძლევა.

რასაკვირველია, ასეთი კრებულის გამოყენება დამოკიდებულია მასწავლებლებზე და მისი მთავარი დანიშნულებაც მასწავლებლების დახმარებაა. აღსანიშნავია, რომ დავალებათა არჩევანი საშუალებას მისცემს მასწავლებელს შეარჩიოს ისეთი და იმდენი დავალება, რომელიც მისი კონკრეტული კლასისთვის ან ამ კლასში მოსწავლეთა კონკრეტული ჯგუფისთვის იქნება მიზანშეწონილი.

შესავალი

კრებულში სავარჯიშოები თავების მიხედვითაა წარმოდგენილი. ეს იმითაა განპირობებული, რომ საჭიროების შემთხვევაში ენის მასწავლებელმა ადვილად შეძლოს მისი მოძებნა და გამოყენება. თითოეული თავი მოიცავს კონკრეტული მეტყველების ნაწილისათვის დამახასიათებელ ფუნქციურ თუ გრამატიკულ თავისებურებათა ანალიზს, რომელთა სავარჯიშოებში დამუშავება და პრაქტიკული თვალსაზრისით მიწოდება ხელს შეუწყობს ენის უკეთ ათვისებას. სავარჯიშოებში ძირითადად გამოტანილია ყველა ის საკითხი, რაც დასაძლევ პრობლემას წარმოადგენს ქართული ენის შემსწავლელთათვის.

მოცემული კრებული ფონეტიკური სავარჯიშოებით იწყება. თანხმობანთა სისტემის თავისებურება ქართულში ენის შემსწავლელისთვის გარკვეულ პრობლემებს ქმნის და მისი დაძლევა ენის სწავლების პირველ ეტაპზე განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. ფონეტიკური სავარჯიშოების ერთ-ერთი მთავარი ამოცანაა სპეციალური სავარჯიშოების შედეგად ბგერის სიტყვათგანმასხვავებელი ფუნქციის გააზრება და ეს ნამდვილად გაუადვილებს მასწავლებელს სწავლების პროცესს. სავარჯიშოები მოიცავს არა მარტო პრაქტიკულ დავალებებს, არამედ საკითხავ ტექსტებსაც, რაც სპეციფიკური ბგერების წარმოთქმის გავარჯიშებასაც შეუწყობს ხელს. ყოველივე ეს კი იმგვარადაა წარმოდგენილი, რომ სავარჯიშოები სურვილისა და საჭიროების მიხედვით თავად შეარჩიოს როგორც ენის მასწავლებელმა, ისე თავად შემსწავლელმაც.

მეორე თავში ერთიანდება სავარჯიშოები სახელის ბრუნვის ფორმისა და ბრუნვითა ფუნქციების ასათვისებლად. სავარჯიშოები პრაქტიკული დანიშნულებისაა. წინასწარაა გამოკვეთილი ის სპეციფიკა და თავისებურებები, რაც ენის სწავლებისას არის მნიშვნელოვანი და ენის შემსწავლელს გაუადვილებს მათ ათვისებას. სავარჯიშოთა ტიპები პრაქტიკულ საჭიროებაზეა აგებული, არის მრავალფეროვანი და უმრავლეს შემთხვევაში წარმოდგენილია ნიმუშით, რაც მათ შესრულებას აადვილებს. გრამატიკული საკითხები ახსნილია მარტივად, ადვილად აღსაქმელად და ნიმუშებით, რაც კიდევ მეტ პრაქტიკულ დანიშნულებას სძენს კრებულს. კრებულში ხშირად არის წარმოდგენილი ისეთი ტიპის სავარჯიშო, რომელშიც ენის შემსწავლელმა თავად უნდა შეადგინოს წინადადებები, ეს კი ენის გამოყენების კარგი პრაქტიკაა.

სპეციალური თავი ეძღვნება თანდებულების დანიშნულების გაანალიზებისა და თანდებულისანი ფორმების სწორად გამოყენების დავალებებს. თანდებულთა ფუნქციების გააზრება ეხმარება მათი ათვისებისა და გამოყენების პროცესს და ცოდნას უფრო პრაქტიკულს ხდის. ასევე ცალკე თავებადაა დამუშავებული მსაზღვრელ-საზღვრულისა და სახელთა წარმოქმნის ასათვისებელი პრაქტიკული სავარჯიშოები. სახელთა წარმოქმნის მექანიზმების ათვისება ხელს უწყობს როგორც ლექსიკის გამდიდრებას, ისე გააადვილებს ტექსტის გაგებასაც.

კრებულის მთავარი მიზანი მრავალფეროვანი სავარჯიშოების საშუალებით გრამატიკული საკითხების მარტივად ათვისებაა, რასაც, უპირველეს ყოვლისა, პრაქტიკული დანიშნულება აქვს. იმედი გვაქვს, ეს ხელს შეუწყობს ქართული ენის ათვისებას და იმ სირთულეების დაძლევას, რაც ენის სწავლა-სწავლების პროცესში ჩნდება.

» თავი 1.	
ქართული ენის ბგერათა სისტემა და ფონეტიკური სავარჯიშოები	17
» თავი 2.	
არსებითი სახელი, ბრუნვები და ბრუნვათა ფუნქციები	137
» თავი 3.	
თანდებულიანი ფორმები	195
» თავი 4.	
მსაზღვრელ-საზღვრული	233
» თავი 5.	
სახელთა წარმოქმნა	241

ქართული ანბანი

ა მ ლ

ბ ნ ყ

გ ო შ

დ კ ჩ

ე ჟ ც

ვ რ ძ

ზ ს წ

თ ძ ქ

ი უ ხ

კ ფ ჯ

ლ ქ ჯ

ქართული ენის
ბგერათა სისტემა
და ფონეტიკური
საპარტიზომები

» თავი 1.

ქართული ენის ბგერათა სისტემა და ფონეტიკური სავარჯიშოები

ანბანის შემდგომი საკითხავი მასალა

გაითვალისწინეთ, ხაზგასმული სიტყვები ადამიანთა სახელებია.

ია.

აი ია.

ეს არის ია.

აი ორი ია.

ანას უყვარს ია.

ბ

ბებია.

აი ბებია.
ეს ჩემი ბებიაა.

ბაბუა.

ჩემი ბაბუა.
ჩემი ბაბუა ძალიან კეთილია.

ბავშვი.

აი ბავშვი.
ეს ბავშვი ჩემი ძმაა.

გ

გემი.

აი გემი.

ეს გემი ძალიან დიდია.

გედი.

აი გედი.

ეს გედი ძალიან ლამაზია.

გუგა.

გუგა ბიჭია.

გუგა ძალიან კარგი ბიჭია.

დედა.

აი დედა.

დედაჩემი ძალიან ლამაზია.

დავითი.

ბატონი დავითი.

ბატონი დავითი

მაღალი კაცია.

დემეტრე.

დემეტრე ბიჭია.

პატარა დემეტრე

ჭკვიანი ბიჭია.

3

ვარდი.

ვარდი ყვავილია.
ვარდი ძალიან ლამაზი
ყვავილია.

მე ვარ სალომე.
ვარდი ძალიან მიყვარს.

ვეფხვი.

ვეფხვი ცხოველია.
ვეფხვი გარეული ცხოველია.

ზაზა.

ზაზა ბიჭია.

ზაზა ძალიან ღონიერი
ბიჭია.

ზებრა.

ზებრა ცხოველია.

ზებრა გარეული ცხოველია.

ზღვა.

შავი ზღვა.

საქართველოში

შავი ზღვაა.

თ

თითი.

ათი თითი.

ადამიანს ათი თითი აქვს.

თასი.

აი თასი.

თასში ღვინო ასხია.

ათასი

ათასი.

ათასი გვერდი.

წიგნში ათასი გვერდია.

კოტე.

კოტე ბიჭია.

კოტე ძალიან კარგი ბიჭია.

კობა.

კობაც ბიჭია.

კობა გონიერი ბიჭია.

კატო.

კატო გოგოა.

კატო ძალიან კობტა გოგოა.

ღალი.

ქალბატონი ღალი.

ქალბატონი ღალი ღამაზი ქალია.

ღელა.

ღელა გოგოა.

ღელა სოფელში
ცხოვრობს.

ღერი.

ღერი ბიჭია.

ღერი ძლიერი
ბიჭია.

მამა.

ჩემი მამა.

მამაჩემი სამინისტროში მუშაობს.

მამია.

ბატონი მამია.

ბატონი მამია

მაღალია.

მურმანი.

მურმანი კაცია.

მურმანი კაცის სახელია.

ნანა.

ნანა გოგოა.

ნანა ჭკვიანი გოგოა.

ნათია.

ეს ნათიაა.

ნათია სერიოზული გოგოა.

ნინო.

ქალბატონი ნინო.

ქალბატონი ნინო

უნივერსიტეტში მუშაობს.

პეპელა.

პეპელა ლამაზია.

ჭრელი პეპელა ძალიან ლამაზია.

პაპა.

პაპა მოხუცია.

პეტრე პაპა ძალიან
მოხუცია.

პური.

პური გემრიელია.

ცხელი პური ძალიან
გემრიელია.

ჟ

ჟურნალი.

საინტერესო ჟურნალი.
ეს საინტერესო ჟურნალია.

ჟირაფი.

ჟირაფი ცხოველია.
ჟირაფი გარეული ცხოველია.

ჟუჟუნა.

ჟუჟუნა ქალია.
ჟუჟუნა ქალის სახელია.

რეზო.

ბატონი რეზო.

ბატონი რეზო საინტერესო
ადამიანია.

რადიო.

ეს რადიოა.

ეს ძალიან ძველი რადიოა.

რვეული.

ეს რვეულია.

ეს რვეული ჩემია.

ს

საათი.

ეს საათია.

ეს საათი ძალიან დიდია.

სურათი.

დიდი სურათი.

ეს დიდი სურათი ძალიან ლამაზია.

საწოლი.

დიდი საწოლი.

ეს დიდი საწოლი ჩემია.

ტათო.

ტათო ბიჭია.

ტათო ძალიან კარგი ბიჭია.

ტასო.

ტასო გოგოა.

ტასო ძალიან კარგო გოგოა.

ტურა.

ტურა ცხოველია.

ტურა გარეული ცხოველია.

ფ

ფაფა.

ფაფა გემრიელია.

ბავშვს გემრიელი ფაფა უყვარს.

ფილმი.

საინტერესო ფილმი.

ეს ფილმი ძალიან

საინტერესოა.

ფერი.

ლამაზი ფერი.

ეს კაბა ლამაზი ფერია.

ქუდი.

დიდი ქუდი.

ეს ქუდი ძალიან დიდია.

ქარი.

ძლიერი ქარი.

დღეს ძლიერი ქარია.

ქერა.

ქერა თმა.

ტასოს ქერა თმა აქვს.

ღორი.

დიდი ღორი.
ეს ძალიან დიდი ღორია.

ღიმილი.

ლამაზი ღიმილი.
ჯაბას ლამაზი ღიმილი აქვს.

ღონიერი.

ღონიერი კაცი.
ტასოს მამა ძალიან
ღონიერია.

ყვავილი.

ია ყვავილია.

ია ძალიან ლამაზი ყვავილია.

ყაყაჩო.

ყაყაჩო ყვავილია.

ყაყაჩო ძალიან ლამაზი ყვავილია.

ბაყაყი.

ბაყაყი მწვანეა.

ბაყაყი წყალში ყიყინებს.

შ

შავი.

შავი მანქანა.
მე შავი მანქანა
არ მომწონს.

შორენა.

შორენა გოგოა.
შორენა გოგოს სახელია.

შაქარი.

შაქარი ტკბილია.
ჩაიში ბევრი შაქარია.

ჩანთა.

დიდი ჩანთა.
ეს დიდი ჩანთა ჩემია.

ჩემი.

ჩემი ჩანთა.
ჩემი ჩანთა ძალიან დიდია.

ჩინეთი.

ჩინეთი ქვეყანაა.
ჩინეთი ძალიან დიდი ქვეყანაა.

ც

ცივი.

ცივი წყალი.

ეს ძალიან ცივი წყალია.

ცირა.

ცირა გოგოა.

ცირა ძალიან ლამაზი გოგოა.

ცხელი.

ცხელი ჩაი.

ძალიან მინდა ცხელი ჩაი.

ძიძია.

ძიძია ქალია.

ძიძია ქალის ქართული
სახელია.

ძროხა.

ძროხა ცხოველია.

ძროხა შინაური
ცხოველია.

ძეხვი.

ძეხვი გემრიელია.

ზურას ძეხვი ძალიან უყვარს.

წ

წიგნი.

ეს წიგნია.

ეს ძალიან საინტერესო წიგნია.

წყალი.

ცივი წყალი.

ეს წყალი ძალიან ცივია.

წითელი.

წითელი კაბა.

წითელი კაბა ძალიან ლამაზია.

ჭიქა.

ეს ჭიქაა.

ეს ლამაზი ჭიქაა.

ჭამს.

ბიჭი ჭამს.

ბიჭი საჭმელს ჭამს.

საჭმელი.

გემრიელი

საჭმელი.

ეს საჭმელი ძალიან

გემრიელია.

ბ

ხათუნა.

ხათუნა გოგოა.

ხათუნა ლამაზი გოგოა.

ხელი.

ორი ხელი.

ადამიანს ორი ხელი აქვს.

5

ხუთი.

ხუთი ოთახი.

სახლში ხუთი ოთახია.

ჭვარი.

ეს ჭვარია.

ეს ლამაზი ჭვარია.

ჭობი.

გრძელი ჭობი.

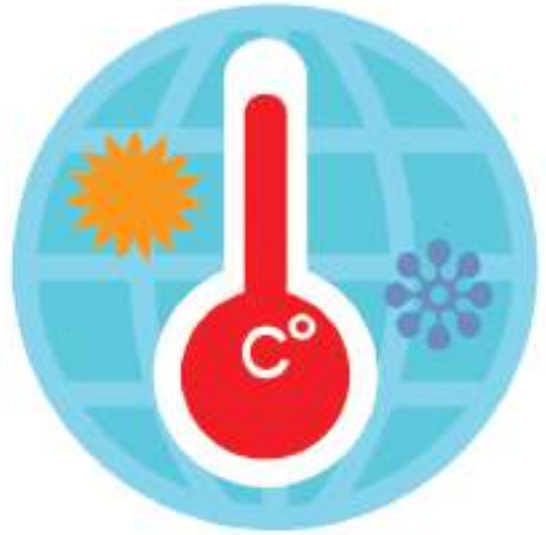
ეს ჭობი ძალიან გრძელია.

ჭაბა.

ჭაბა ბიჭია.

ჭაბა ძალიან ჭკვიანი ბიჭია.

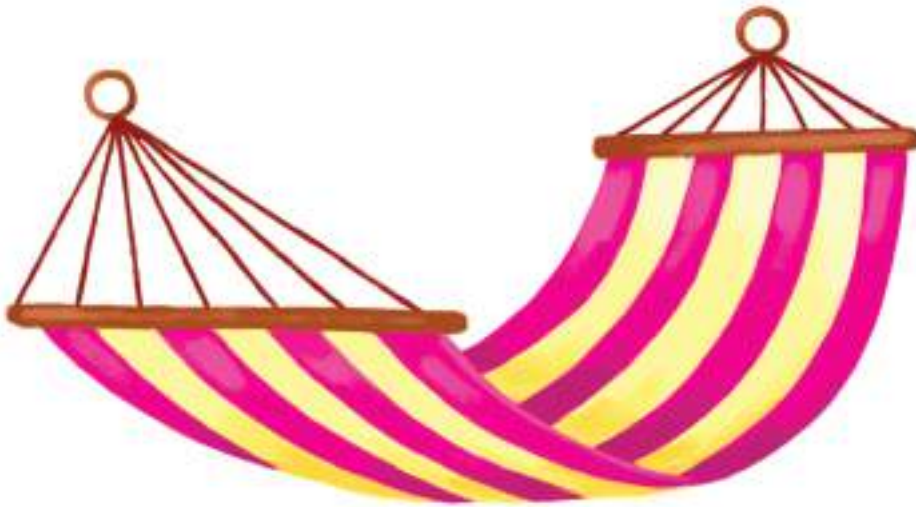

ჰავა.

თბილი ჰავა.

საქართველოში თბილი ჰავაა.

ჰაერი. კარგი ჰაერი. მთაში კარგი ჰაერია.

ჰამაკი.

კარგი ჰამაკი.

ჰამლეტს კარგი ჰამაკი ჰქონდა.

ღონე A1 / A2

სავარჯიშო 1. ბლოკში მოცემული სიტყვები გადაწერე ცხრილში:

ფირი. ბარი. პირი. ფაფა. ტელეფონი. პაპა. თარი. ბურთი. ფაქტი.
ბადი. ბერი. საფენი. პუნქტი. ფოთოლი. ბარათი. ფარი. პლანშეტი.
პინგვინი. კარტოფილი. პომიდორი. პეპელა. საპონი

ბ	ფ	პ

სავარჯიშო 2. ბლოკში მოცემული სიტყვები გადაწერე ცხრილში:

სოკო. კარი. ქაქანი. გოგო. კოკა. ქუდი. გული. კატა. გმირი. ქათამი.
ქერა. კულა. ქოთანი. კუდი. გვარი. ქულა. კერა. ქარი. კაკანი.

გ	ქ	კ

სავარჯიშო 3. ბლოკში მოცემული სიტყვები გადაწერე ცხრილში:

დათვი. თუთა. ტორი. ტომატი. დოლი. თათი. პეტრე. დაფა. ჩითი.
თეთრი. მაგიდა. ტაფა. თოვლი. თითი. დრო. ტარო. თარო. ტივი.

დ	თ	ტ

სავარჯიშო 4. ბლოკში მოცემული სიტყვები გადაწერე ცხრილში:

ძმა. ცელი. წყალი. ძიძა. ბიძა. ცული. წურავს. ციფრი. წინილა.
ცოლი. წვიმა. ცურავს. ძერა. წერა. წამწამი. ცვარი. წილი.

ძ	ც	წ

სავარჯიშო 5. ბლოკში მოცემული სიტყვები გადაწერე შესაბამის ცხრილში:

ყელი. ღამე. ხელი. ხვათი. ღომი. ყაყაჩო. ღვარი. ყური. ხანა. ყეფა.
 ხვათი. ღერი. ყვათი. ხმა. ყბა. ყმა. ღონიერი. ხურდა. ყაყანი. ღულუნი.

ყ	ხ	ღ

სავარჯიშო 6. წინა სავარჯიშოებიდან ამოიწერე სიტყვათა წყვილები, რომლებიც ერთი ასოთი განსხვავდებიან და დააწყვილე:

მაგალითად: თარი – ტარი   ქუდი – კუდი   ფაფა – პაპა

სავარჯიშო 7. ნაიკითხე სწორად:

ყაყაჩო

ყუთი

ცისარტყელა

ყვავილი

ბაყაყი

ყური

ყველი

მარწყვი

სავარჯიშო 8. მოისმინე მასწავლებლის ნაკითხული და ნაკითხე სწორად:

წყალი	წელიწადი
წვიმა	წამალი
მასწავლებელი	წვენი
ცომი	მოსწავლე
მაწონი	ცარცი
წერო	მწერი
წურავს	ცურავს

სავარჯიშო 9. ჩასვი გამოთოვებული ასო სათანადო ადგილას:

პ / ფ

- ა - ა

- ა - ა

ყ / ხ

- ე ლ ი

- ე ლ ი

პ / ფ

- უ რ ი

- უ რ ი

სავარჯიშო 10. ჩასვი გამოთოვებული ასო სათანადო აღზილას:

კ / ქ

- ა რ ი

- ა რ ი

პ / ფ

- ი რ ი

- ი რ ი

სავარჯიშო 11. გადასახე ზედმეტი (განსხვავებული) სიტყვა:

მაგალითი: ბაღი. ბალი. ~~პური~~. ბერი

- ა) პაპა. ფაფა. პატარა. პეტრე.
- ბ) ფოთოლი. ფაფა. ფარი. პარი.
- გ) ზარი. სარი. სწორი. სწავლა.
- დ) სწავლა. ზრუნვა. ზოლი. ზაზა.
- ე) ყური. ყაყაჩო. ხალი. ყელი.
- ვ) გული. გვარი. გემი. ქუდი.
- ზ) ქუდი. ქარი. ქორი. გორი.
- თ) ქერი. კუდი. კუ. კაკალი.
- ი) ჭურჭელი. ჭარი. ჭორი. ჭამი.
- კ) ჭა. ჭერი. ჭერი. ჭამა.
- ლ) ჩირი. ქირი. ჩოჩორი. ჩქარი.
- მ) ძერა. ხარი. ხელი. ხურმა.

სავარჯიშო 12. შეარჩიე შესაფერისი სიტყვა და ჩასვი წინადადებაში:

კარი თუ **ქარი?**

ამოვარდა დიდი _____

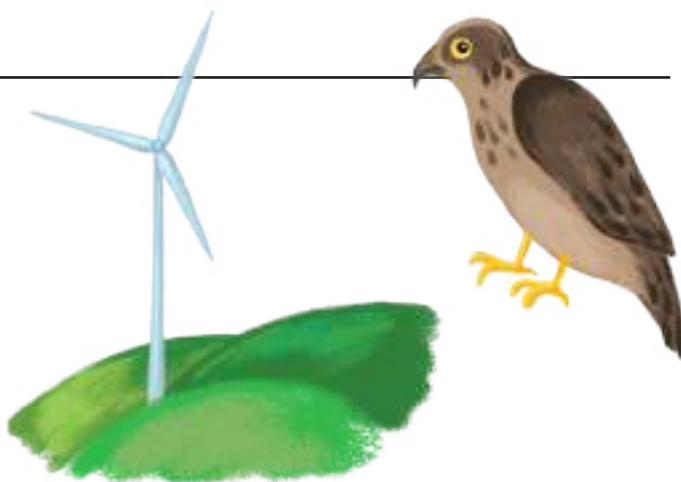
და დახურა ყველა _____

ქორი თუ **გორი?**

აფრინდა _____ , აფრინდა _____

გადაიფრინა მთა, ტყე და _____

ფაფა თუ **პაპა?**

ანიმ არ შეჭამა _____

გააბრაზა ფიქო _____

წელი თუ **ცელი?**

ამუშავდა ჩემი _____

მაგრამ კი ამტკივდა _____

ქუდი თუ **კუდი?**

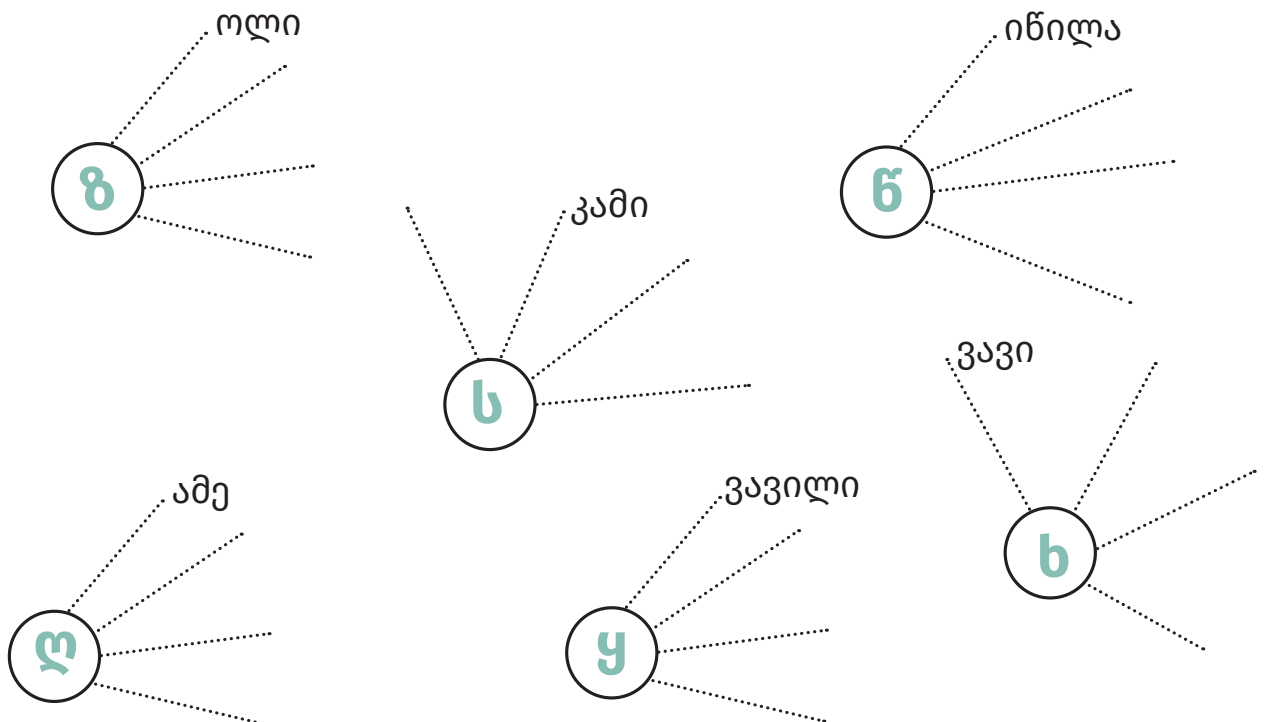
მელამ დაიხურა _____

მონმედ მოიყვანა _____

სავარჯიშო 13. გადასაზი არასწორი ფორმები:

1.	თავი	ტავი
2.	თოტი	ტოტი
3.	კატა	კათა
4.	კური	ყური
5.	პოტოლი	ფოთოლი
6.	ციცილა	წინილა
7.	პატარა	ფატარა
8.	ტოვლი	თოვლი
9.	პატარა	ბატარა
10.	კაკაჩო	ყაყაჩო
11.	კატა	გატა
12.	ქართული	კართული
13.	გომში	კომში
14.	ათამი	ატამი
15.	კომპიუტერი	კომფიუტერი

სავარჯიშო 14. ყოველ ბლოკს მიუწერე სათანადო ასოზე დაწყებული სიტყვები:

სავარჯიშო 15. ამოიკითხე შესწავლილი სიტყვები და ჩანერე ცხრილის ქვევით საზებზე (გაითვალისწინე, სიტყვები იკითხება ყველა მიმართულებით):

ბ	ა	ზ	ა	ფ	ხ
ე	ზ	ღ	ვ	ა	უ
მ	ვ	ა	ი	ფ	წ
ი	ი	რ	რ	ა	ი
ი	ბ	ბ	უ	დ	ე
ნ	ე	ი	კ	ი	წ
ა	ნ	ი	ა	წ	ა
კ	ა	კ	ბ	ი	კ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

სავარჯიშო 16. ჩახვი სათანადო ასო / ბგერა:

I. - უ დ ე

ა) ბ; ბ) გ; გ) ნ; დ) მ.

II. - ე პ ე ლ ა

ა) ბ; ბ) პ; გ) ნ; დ) მ.

III. - ე ხ ი

ა) ბ; ბ) გ; გ) ფ; დ) მ.

IV. - ო გ ო ნ ა

ა) ბ; ბ) გ; გ) ნ; დ) გ.

V. - ა რ ა დ ა

ა) კ; ბ) გ; გ) ნ; დ) ს.

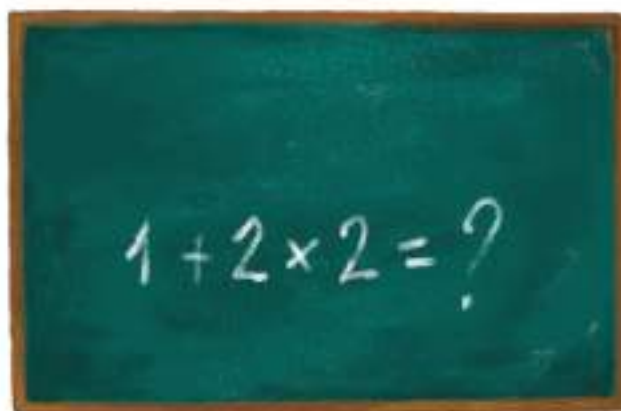

VI. - ა რ ი

ა) კ; ბ) ქ; გ) წ; დ) ს.

VII. - ა ფ ა

ა) ხ; ბ) გ; გ) დ; დ) ს.

VIII. - რ ა ქ ტ ო რ ი

ა) კ; ბ) გ; გ) წ; დ) ტ.

IX. - ე ა ტ რ ი

ა) თ; ბ) მ; გ) წ; დ) ს.

X. - ა ღ ლ ი

ა) კ; ბ) წ; გ) წ; დ) ძ.

XI. - ი გ ნ ი

ა) ბ; ბ) გ; გ) ნ; დ) ც.

XII. - ა რ ც ი

ა) კ; ბ) ც; გ) ნ; დ) ძ.

XIII. - ო რ ი

ა) ღ; ბ) ყ; გ) ნ; დ) ს.

XIV. - უ რ ი

ა) ღ; ბ) ყ; გ) ჩ; დ) ნ.

XV. - ა რ ი

ა) ც; ბ) ა; გ) ყ; დ) ხ.

სავარჯიშო 17. ჩახვი სათანადო ასო / ბგერა:

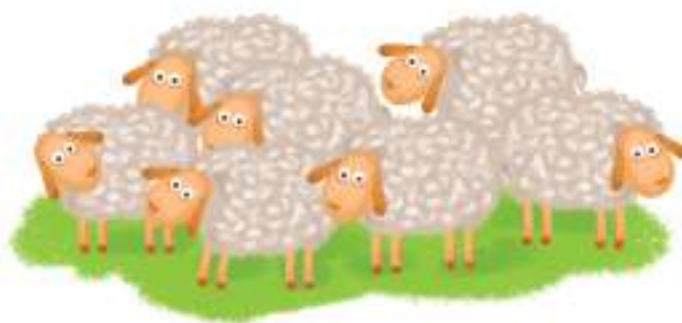
I. - ა დ ე

ა) ფ; ბ) გ; გ) ნ; დ) ბ.

II. - უ რ ი

ა) დ; ბ) ფ; გ) ვ; დ) პ.

III. - ა რ ა

ა) დ; ბ) ნ; გ) ფ; დ) პ.

IV. - მ გ რ ა

ა) ქ; ბ) ს; გ) ვ; დ) ც.

V. - მ მ პ მ ტ ი

ა) დ; ბ) ვ; გ) ვ; დ) ც.

VI. - უ რ ქ ი

ა) დ; ბ) ტ; გ) ქ; დ) კ.

VII. - ე ლ ფ ი ნ ი

ა) დ; ბ) ხ; გ) ვ; დ) ტ.

VIII. - ა ნ კ ი

ა) დ; ბ) ტ; გ) ვ; დ) ც.

IX. - ო ხ ი

ა) გ; ბ) ნ; გ) ვ; დ) თ.

X. - ა ბ რ ი

ა) გ; ბ) ნ; გ) ძ; დ) ც.

XI. - ყ ა რ ო

ა) ქ; ბ) ნ; გ) ვ; დ) ც.

XII. - ი ც ა რ ი

ა) გ; ბ) ნ; გ) ვ; დ) ც.

XIII. - ო ბ ე

ა) დ; ბ) ყ; გ) ნ; დ) ს.

XIV. - ე ლ ი

ა) დ; ბ) ყ; გ) ჩ; დ) ნ.

XV. - ე

ა) ც; ბ) ა; გ) ყ; დ) ხ.

სავარჯიშო 18. ჩახვი სათანადო ასო / ბგერა:

I. კ ა - ა

ა) პ; ბ) გ; გ) ბ; დ) ჩ.

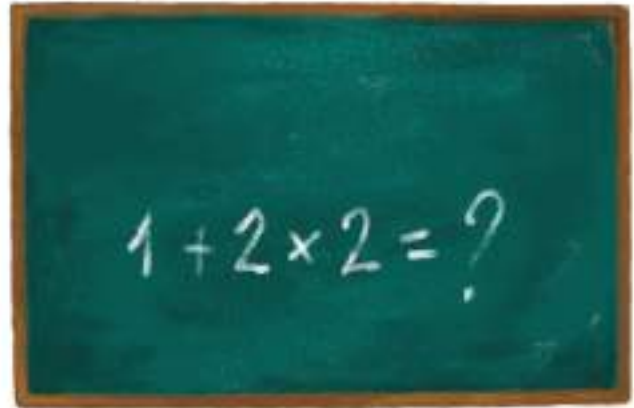

II. პ ე - ე ლ ა

ა) ბ; ბ) პ; გ) ნ; დ) მ.

III. დ ა - ა

ა) კ; ბ) გ; გ) ფ; დ) ჩ.

IV. გ ო - რ ა

ა) ს; ბ) გ; გ) ქ; დ) დ.

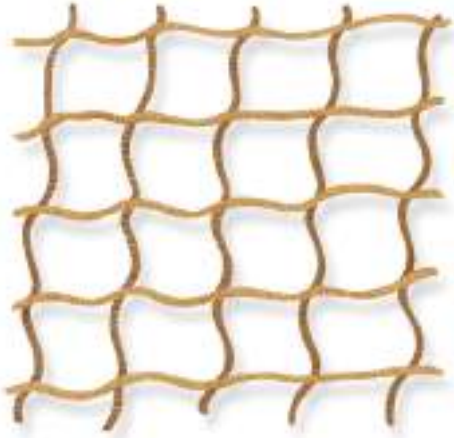
V. მ ე - ა რ ე

ა) კ; ბ) გ; გ) ქ; დ) თ.

VI. მ ა ნ - ა ნ ა

ა) გ; ბ) ქ; გ) ნ; დ) ლ.

VII. ბ ა - ე

ა) ტ; ბ) გ; გ) დ; დ) ს.

VIII. ტ რ ა ე - მ რ ი

ა) კ; ბ) გ; გ) თ; დ) ტ.

IX. თ ი - ი

ა) თ; ბ) მ; გ) დ; დ) ს.

X. მ - ი ვ ი

ა) კ; ბ) ნ; გ) ნ; დ) ძ.

XI. წი - ი ლ ა
ა) ხ; ბ) გ; გ) წ; დ) ც.

XII. ც ა რ - ი
ა) წ; ბ) ქ; გ) ც; დ) ძ.

XIII. ბ ე - უ რ ა
ა) ყ; ბ) ლ; გ) თ; დ) ს.

XIV. ბ ა - ა ყ ი
ა) ჩ; ბ) ყ; გ) ლ; დ) ს.

XV. ბ უ - ა რ ი
ა) ც; ბ) ა; გ) ყ; დ) ხ.

სავარჯიშო 19. ჩახვი სათანადო მარცვალნი:

I. - - ტ ი

ა) ბა; ბ) გა; გ) პა; დ) ნა.

II. - - რ ი

ა) გუ; ბ) ხუ; გ) პუ; დ) ბუ.

III. - - რ ი

ა) ბა; ბ) ფა; გ) რა; დ) რა.

IV. - - რ ა

ა) გო; ბ) ქო; გ) დო; დ) ლო.

V. - - რ ი

ა) კა; ბ) ნა; გ) გა; დ) ჟა.

VI. - - ღ ა

ა) ხი; ბ) ტი; გ) ქი; დ) კი.

VII. - - დ ა

ა) ჰე; ბ) ფე; გ) ტე; დ) დე.

VIII. - - ფ ა

ა) ტა; ბ) გა; გ) ნა; დ) და.

IX. - - ს ი

ა) რა; ბ) ტა; გ) თა; დ) მა.

X. - - ხ ვ ი

ა) ხე; ბ) ძე; გ) ნე; დ) ჯე.

XI. - - რ ო

ა) წე; ბ) ძე; გ) ფე; დ) ქე.

XII. - - მ ი

ა) ძო; ბ) სო; გ) ტო; დ) ცო.

XIII. - - რ ი

ა) დო; ბ) ღო; გ) ხო; დ) კო.

XIV. - - რ ი

ა) ხუ; ბ) ვუ; გ) ყუ; დ) კუ.

XV. - - დ ი

ა) თი; ბ) წი; გ) ჯი; დ) ხი.

სავარჯიშო 20. ჩასვი სათანადო მარცვალი:

I. ს ა - - ნ ი

ა) კა; ბ) გა; გ) პა; დ) ბა.

II. პ ე - - პ ე ლ ა

ა) გე; ბ) ცე; გ) პე; დ) ბე.

III. ფ ა - - ფ ა რ ი

ა) ბა; ბ) ფა; გ) რა; დ) რა.

IV. ნ ი ა ნ - -

ა) გი; ბ) ქი; გ) დი; დ) ლი.

V. თ ი - - ნ ი

ა) კა; ბ) ვა; გ) გა; დ) ჟა.

VI. ქ ა ლ ა - -

ა) ხი; ბ) ტი; გ) ქი; დ) კი.

VII. მ ა გ ი - -

ა) და; ბ) ფა; გ) ტა; დ) და.

VIII. ტ რ ა ქ - - რ ი

ა) ტო; ბ) გო; გ) ბო; დ) თო.

IX. ფ უ ნ - - შ ა

ა) ქუ; ბ) ტუ; გ) თუ; დ) მუ.

X. ს ა ვ ა რ - - ლ ი

ა) ხე; ბ) ძე; გ) წე; დ) ჯე.

XI. ფ ი - - ლ ი

ა) წა; ბ) ძა; გ) ფა; დ) პა.

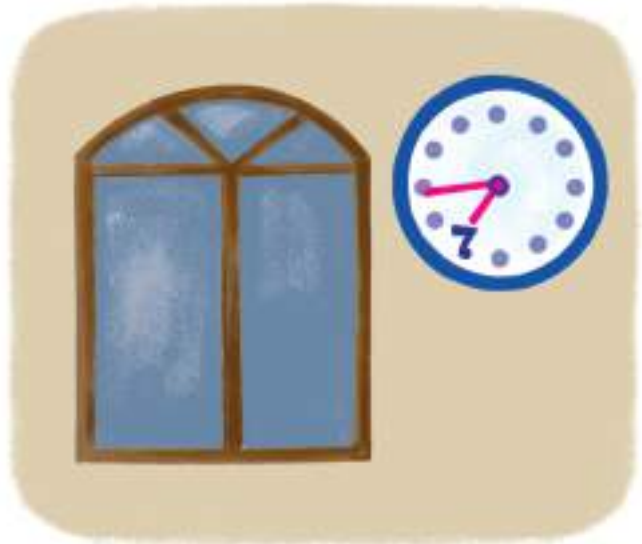

XII. ს ა - - რ ი

ა) ზე; ბ) ძე; გ) ტე; დ) ცე.

XIII. ს ა - - მ ო

ა) ღა; ბ) ცა; გ) შა; დ) პა.

XIX. ს ა - - რ ე

ა) ღუ; ბ) გუ; გ) ყუ; დ) ჰუ.

XV. ხ ე რ - -

ა) ჩე; ბ) ტე; გ) ყე; დ) ხი.

სავარჯიშო 21. რომელი ასოა გამოტოვებული – ც თუ წ?

მ ა - მ ნ ი

- ა რ - ი

- მ - ხ ი

- ე რ ო

- უ რ ა ვ ს

- უ რ ა ვ ს

სავარჯიშო 24. როგორი ასოა გამოთოვებული – ც თუ ნ?

- ვ ი მ ა

- ც ო მ ი

- ა მ ა ლ ი

- ვ ე ნ ი

მ ა ს - ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი

მ ო ს - ა ვ ლ ე

სავარჯიშო 25. ფრჩხილებში მოცემული სიტყვებიდან შეარჩიე სწორი ვარიანტი და ჩაწერე წინადადებაში:

- ა) მთის კალთებზე ..... ბალახს ძოვს. (ცხვარი, ცხვირი)
- ბ) ამ თოჯინას პატარა ..... აქვს. (ცხვარი, ცხვირი)
- გ) მისი ..... ვახტანგია. (სახლი, სახელი)
- დ) მისი ..... ახლოსაა. (სახლი, სახელი)
- ე) ..... სამუშაო იარაღია. (ცალი, ცელი)
- ვ) კატოს ..... წინდა დაეკარგა. (ცალი, ცელი)
- ზ) დათოს უფროსი ..... ჰყავს. (ხმა, ძმა)
- თ) დედა ნანას ..... ვარცხნის. (თმას, მთას)
- ი) ტურისტებმა მთა და ..... მოიარეს. (ბარი, ბალი)
- კ) ეს ხეხილის ..... ჩვენია. (ბარი ბალი)

სავარჯიშო 26. დაწერე სწორად:

ნაღინი .....

ცისარტელა .....

ღვითელი .....

ღაღაჩო .....

მარცღვი .....

ბაღალი .....

ღური .....

ღვაკილი .....

ღუთი .....

ღველი .....

სავარჯიშო 27. მოისმინე მასწავლებლის ნაკითხული და სურათებს მიუძღერე შესაბამისი სიტყვა

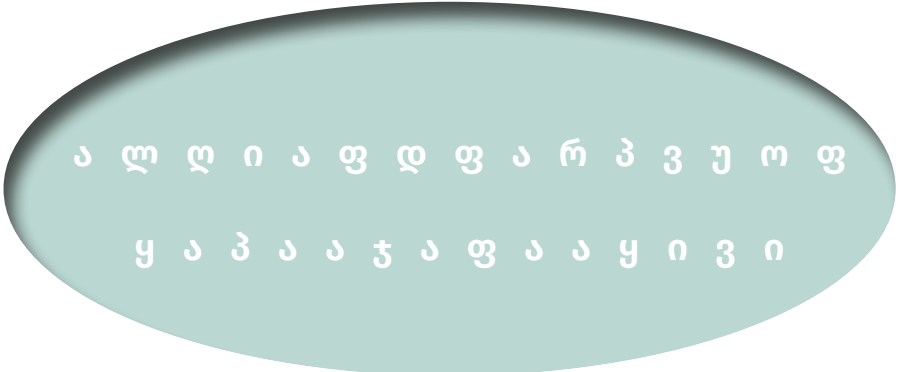
ცეცხლი, ძაღლი, ზღარბი, ჭანჭური, ზოოპარკი, საავადმყოფო, კომპიუტერი, საქალაქო, ვარსკვლავი, კლდე, ყურძენი, ჭინჭარი

სავარჯიშო 28. დააკვირდი სიტყვებს – რა ცვლის სიტყვების მნიშვნელობას?

1. ბარი ► ჯარი ► სარი ► ხარი ► ზარი ► დარი ► ქარი ► ტარი ► შარი
2. ქალი ► ცალი ► ბალი ► ვალი ► შალი ► ნალი
3. ცული ► გული ► სული ► ფული ► ნული ► წული ► მული
4. ქერი ► ქორი ► ქარი
5. ბალი ► ბელი ► ბოლი

სავარჯიშო 29. მოცემული ასოების გამოყენებით ააწყვე სიტყვები (ყოველი ასოს ჩანერის შემდეგ გადახაზე ეს ასო ასოთა ბლოკში):

1. ფ
2. პ
3. დ
4. ჯ
5. ყ
6. დ
7. ყ

სავარჯიშო 30. შვარჩიე საჭირო სიტყვა და ჩასვი შესაბამის წინადადებაში:

კალია	ქალი	გალია	ქერი	სახლი
ქარი	სახელი	ქორი	ზარი	ხარი

- ა) პაპამ ცხენებს ..... აჭამა.
- ბ) ეზოში ..... შემოფრინდა.
- გ) ჩიტის ..... თეთრია.
- დ) მინდორში დახტის .....
- ე) ეს ..... ანას დედაა.
- ვ) ..... ხეს ფოთლებს აცლის.
- ზ) სკოლაში ..... დარეკეს.
- თ) მამამ ..... იყიდა.
- ი) ბავშვს ..... ბებიამ დაარქვა.
- კ) ჩემი ..... შორს არ არის.

სავარჯიშო 31. მიუწერე ფოტოს შესაბამისი სიტყვა და წაიკითხე ხმაგაღლა:

პანდა / ფანტა / პანტა

პანდა არის ცხოველი. **პანტა** არის ბამბუკის დათვი

ფანტა არის სასმელი. **ფანტა** არის გაზიანი სასმელი

პანტა არის ხილი. **პანტა** არის ტყის მსხალი

სავარჯიშო 32. ნახატების მიხედვით შეადგინე წინადადება და წაიკითხე ხმაგაღლა:

ა) .....

ბ) .....

სავარჯიშო 33. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერე სიტყვები ჩემი / ცემი და ნაიკითხე ხმაბაღლა:

ეს არის ჩემი ფოტო.

ეს არის სოფელი ცემი.

..... არის ..... სოფელი.

გიორგი არის ..... მეგობარი.

ეს ..... სახლია.

..... არის კურორტი.

..... არის ..... სოფლის ახლოს.

სავარჯიშო 34. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერე სიტყვები ყელი / ხელი და ნაიკითხე ხმაბაღლა:

ხელი

ყელი

გუშინ მძიმე ჩანთა მეჭირა და ახლა ..... მტკივა.

გუშინ ცივი წყალი დავლიე და დღეს ..... მტკივა.

მენჯერმა ..... მოაწერა ხელშეკრულებას.

ლიას გლანდები აქვს და ხშირად აქვს ..... განითლებული.

სავარჯიშო 35. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერე სიტყვები ათენი / ატენი და ნაიკითხე ხმაამალა:

ეს არის **ათენი**

ეს არის **ატენი**

- ..... არის სოფელი საქართველოში
- ..... არის საბერძნეთის დედაქალაქი
- ..... ცნობილია შესანიშნავი ყურძნის ჯიშით „ატენური“
- ..... არის დემოკრატიის სამშობლო

სავარჯიშო 36. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერე სიტყვები პარიზი / ფარიზი და ნაიკითხე ხმაამალა:

ეს არის **პარიზი**

ეს არის **ფარიზი**

- ..... არის სოფელი საქართველოში
- ..... არის საფრანგეთის დედაქალაქი
- ..... არის მსოფლიო მოდის ცენტრი
- ..... არის ბოლნისის რაიონში
- ..... მდებარეობს მდინარე ხრამის ნაპირზე
- ..... ცნობილია ეიფელის კოშკით

სავარჯიშო 37. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერე სიტყვები გივი / კივი და ნაიკითხე ხმაბაღლა:

ეს არის **გივი**

ეს არის **კივი**

- ..... ხილია
- ეს არის ..... ბერიკაშვილი
- ..... არის კახელი
- ..... დიეტური ხილია
- ..... ვიტამინებით მდიდარი ნაყოფია
- ..... ცნობილი ქართველი მსახიობია
- ..... ძალიან უყვარს .....

სავარჯიშო 38. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერე სიტყვები ღობე / ყორე და ნაიკითხე ხმაბაღლა:

ეს არის **ღობე**

ეს არის **ყორე**

- ..... არის ქვის
- ..... არის ხის, ან რკინის
- ქვის ღობეს ჰქვია .....
- მესერი არის ხის .....

სავარჯიშო 39. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერე სიტყვები ტატა / თათა ან ტათას / თათას და ნაიკითხე ხმაბაღლა:

ეს არის **ტატა**

ეს არის **თათა**

- ..... ნაბლისფერთმიანი გოგონაა.
- ..... შავთმიანი გოგონაა.
- ..... აცვია წითელი.
- ..... აცვია ლურჯი კაბა.
- ..... უკეთია სათვალე.
- ..... აცვია ცისფერი ფეხსაცმელი.
- ..... იღიმის, ... ლაპარაკობს.

სავარჯიშო 40. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერე სიტყვები ჩვენი / წვენი და ნაიკითხე ხმაბაღლა:

ეს **წვენია**

ეს **ჩვენია**

- დედამინა .....
- ეს ვაშლის .....
- ეს ფორთოხლის .....
- ეს სკოლა .....
- ეს ატმის ..... ?

სავარჯიშო 41. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერე სიტყვები ლოდი / ლოთი და ნაიკითხე ხმაბაღლა:

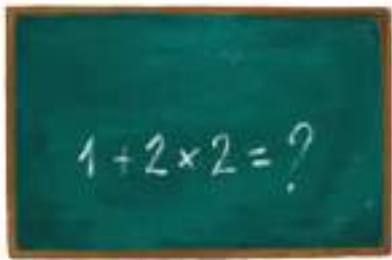
ეს არის **ლოთი**

ეს არის **ლოდი**

- ..... არის დიდი ქვა
  - ..... არის ის, ვინც დამოკიდებულია ალკოჰოლზე
  - ..... არის მდინარის ნაპირზე.
  - ..... ადამიანი, რომელიც ბევრ ალკოჰოლურ სასმელს იღებს.
- კლდიდან ჩამოვარდა .....

სავარჯიშო 42. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერე სიტყვები დაფა / ტაფა და ნაიკითხე ხმაბაღლა:

ეს არის **დაფა**

ეს არის **ტაფა**

- ..... კიდია კედელზე.
  - ..... არის ქურჭელი.
  - ..... სასკოლო ნივთია.
  - ..... ძალიან ცხელია.
  - ..... გაბქურაზე დგას.
- მოსწავლეებს ძალიან მოსწონთ მაგნიტური .....

სავარჯიშო 43. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩაწერე სიტყვები გოგოსი / ქოქოსი / კოკოსი/ და ნაიკითხე ხმაბაღლა:

გოგო

ქოქოსი

თუთიყუში კოკო

ეს ჩანთა არის .....

ეს ხილი არის .....

ეს ქუდი არის თუთიყუში .....

ეს წითელი ჩანთა არის .....

ტროპიკულ ქვეყნებში იზრდება .....

ეს გაღია არის .....

სავარჯიშო 44. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩაწერე სიტყვები გაღია / კაღია და ნაიკითხე ხმაბაღლა:

გაღია

კაღია

..... მწვანეა

..... რკინისაა

..... მწერია

..... სახლის ფრინველისა და ცხოველის საცხოვრებელია.

სავარჯიშო 45. ჩასვი ფოტოს ნომერი ცხრილში სწორად:

სიტყვა	ფოტო	წინადადება
ტყე		მგელი ცხოვრობს ტყეში.
ტაფა		დედა კვერცხს ტაფაზე წვავს.
ფაფა		ნიკოს არ უყვარს ფაფა.
ქუდი		ნინოს მოეწონა ლურჯი ქუდი.
კატა		კატა შინაური ცხოველია.
დღე		ზამთარში დღე მოკლეა.
ქადა		თორნიკეს არ მოეწონა ქადა.
კუდი		კურდღელს მოკლე კუდი აქვს.
პაპა		ბავშვებმა გუშინ თოვლის პაპა გააკეთეს.
დაფა		დაფის წინ მასწავლებლის მაგიდა დგას.

სავარჯიშო 46. დააკავშირე სიტყვა სურათთან:

I. ჩითი

II. სახლი

III. ყელი

IV. გალია

V. ტარო

VI. კალია

VII. სახელი

VIII. ხელი

IX. თარო

X. ჩითი

სავარჯიშო 47. კონტექსტის მიხედვით შეარჩიე სწორი ფორმა:

- I. დაფის ..... არის მასწავლებლის მაგიდა. (წინ / შინ)
- II. დედამ ..... გამოაცხო. (ფური / პური)
- III. ჩვენი სკოლის ბიბლიოთეკაში არის სულ ახალი ..... (წიგნები / ციკნები)
- IV. ორი ..... წინ ბათუმში ვცხოვრობდი. (წლის / წილის)
- V. .... გაიღო და ლიკა შემოვიდა. (კარი / ქარი)
- VI. ღორის ნაშიერს ჰქვია ..... . (გოჭი / კოჭი)
- VII. გოგიამ საქონელს ზამთრისთვის ..... მოუტანა. (ჭალა / ჩალა)
- VIII. მტკვარზე დაცურავს ..... . (თივა / ტივი)
- IX. ნიანგს დიდი ..... აქვს. (ფირი / პირი)
- X. მარიკას ძალიან უხდება ..... თმა. (ქერა / კერა)

სავარჯიშო 48. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

ჩემი – ცემი, ჭია – ჩია, პური – ფური, სახლი – სახელი, პაპა – ფაფა.

- I. ....
- II. ....
- III. ....
- IV. ....
- V. ....
- VI. ....
- VII. ....
- VIII. ....
- IX. ....
- X. ....

სავარჯიშო 49. იკოვხე შეცდომა და გაასწორე:

- I. დედამ ლამაზი გაბა შემიკერა.
- II. ხეს მაგარი კერქი აქვს.
- III. ნინოს ძალიან უყვარს კარალიოკის ქირი.
- IV. ჩიამაია ლამაზი მწერია.
- V. დღეს კარგი ტარია.
- VI. ეს წყალი ძალიან ყრმაა.
- VII. ჩემი ხმა სკოლის მოსწავლეა.
- VIII. ნათია გაცივდა. სიცხე აქვს და ღელი სტკივა.
- IX. წიგნების ტაროსთან ჟურნალების მაგიდა დგას.
- X. გიორგის უყვარს ლექსების ცერა.

სავარჯიშო 50. შეუსაბამე ფოტოს სახელი:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

ა) კუდი ბ) პაპა გ) დღე დ) ქალი ე) ქუდი ვ) კარი ზ) ტარო თ) კალია
 ი) გალია კ) ქარი ლ) ფაფა მ) გალი ნ) თარო ო) ტყე

1. .... 5. .... 9. .... 13. ....
 2. .... 6. .... 10. .... 14. ....
 3. .... 7. .... 11. ....
 4. .... 8. .... 12. ....

სავარჯიშო 51. ფოტოების მიხედვით ჩასვი გამოთოვებული სიტყვა წინადადებაში:

თოვლის .....
მოვიდა, თეთრი წვერებგრძელია...

ჭია .....
ხვალ როგორი დარია?

ქურდს .....
ენვისო.

ხელმა ხელი დაბანა,
ორივემ

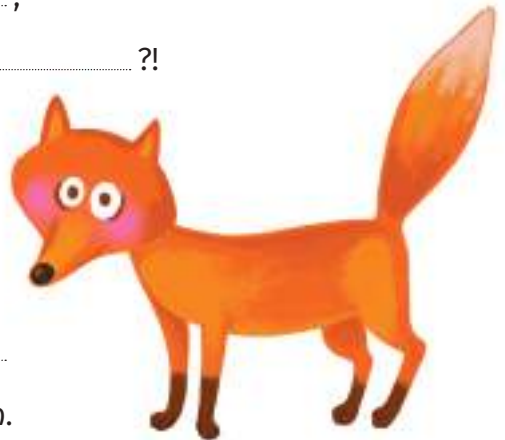

სულ შენ გინდა მთელი
ეზო, ...,
.....,

თეთრო ..... ?!

მელამ თავისი
.....
მოწმედ მოიყვანაო.

სავარჯიშო 52.

ა) დააკვირდი სქემას და ჩასვი გამოთოვებული ასოები:

დაიმახსოვრეთ,
საერთაშორისო სიტყვებში **P = პ F = ფ**

---ას---ორტი; აერო---ორტი; კომ---იუტერი; ---არიზი;
 ტელე---ონი; ო---ისი; სუ---ერმარკეტი; ---რინტერი; ---ინალი; კა---ე;
 ოლიმ---იადა; მიკრო--ონი; კონ---იდენციალური; ---არლამენტი;
 დე---უტატი; ---ო---ულარული; ---როგნობი; --ორტალი; ---ორტი;
 ---ლანეტა; ---ერს---ექტივა; ----ონდი; ---ედაგოგი.

ბ) მიღებული სიტყვები წაიკითხე სწორად

სავარჯიშო 53.

ა) გადახაზე ზედმეტი ასო სიტყვაში

შივილი, შივილიშივილი, ჩივიდმეტი, წილის, ჰიქვია, კიბილი

ბ) წინა სავარჯიშოს სიტყვები ჩაწერე სწორად

გ) შეადგინე წინადადებაები ზემოთ მოცემულ სიტყვებზე

სავარჯიშო 54.

ა) სიტყვაში შეცვალე პირველი ასო და მიიღე ახალი სიტყვა

- ც-ე-მ-ი; .....
- ქ-უ-დ-ი; .....
- ც-ე-ლ-ი; .....
- ც-უ-რ-ა-ვ-ს; .....
- ქ-ა-ნ-ი; .....
- ჩ-ი-რ-ი; .....
- ყ-ე-ლ-ი; .....
- ფ-უ-რ-ი; .....
- ფ-ი-რ-ი .....

ბ) წინა სავარჯიშოში მიღებული სიტყვები გამოიყენე წინადადებაში (ჩაწერე გამოთოვებული სიტყვები სათანადო ადგილას)

ჩემი/ვაში

..... სოფელი ..... ბორჯომის რაიონშია.

ცურავს/წურავს

ნინო ზღვაში კარგად .....

დედა სველ ტანსაცმელს .....

ჩირი/ჭირი

..... იქა, ლხინი აქა, ქატო იქა, ფქვილი აქა;

ბებიამ გემრიელი ..... მოამზადა.

ქანი/კანი

ამ ფორთოხალს თხელი ..... აქვს;

ვულკანის ამოფრქვევის შემდეგ ჩნდება მაგმური .....

ხელი/ყელი

„ ..... ხელს ბანს, ორივე კი პირს„

გავცივდი და ..... მტკივა

ქუდი/კუდი

მელამ თავისი ..... მოწმედ მოიყვენაო.

ზამთრისთვის ახალი ..... ვიყიდე.

ფური/პური

..... ძროხის მეორე სახელია;

ბებია გემრიელი ..... გამოაცხო;

ფირი/პირი

..... ფოტოსურათის გადასაღები სპეციალური ლენტია;

დილით ხელ- ..... დაიბანა ლიამ.

ცალი/წალი

ერთი ..... თორმეტი თვეა;

მამამ პატარა ..... გაუკეთა პატარა გიოს

სავარჯიშო 55. შეარჩიე და ჩასვი გამოთოვებული სიტყვა:

ფაფა ქალი პაპა დარი ცელი გალია წელი კალია
გალი დაფა ჩემი ტაფა თარი ცემი

კარგი ამინდი არის .....

მოხუცი კაცი არის .....

მავთულის ან რკინის ბადით გაკეთებული ყუთი არის .....

რძეში ან წყალში მოხარშული საჭმელი არის .....

საკლასო ოთახში კედელზე დაკიდებული სანერი საშუალება არის .....

ჭურჭელი, რომელშიც ვწვავთ რამეს, არის .....

მწერი, რომელსაც აქვს გრძელი ფეხები და ხტუნავს, არის .....

მუსიკალური ინსტრუმენტი არის .....

თორმეტი თვე არის .....

მდედრობითი სქესის შუა ხნის ადამიანი არის .....

ბალახის სათიბი სამუშაო იარაღი არის .....

სოფელი ბორჯომის რაიონში არის .....

ქალაქი ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე არის .....

ის, რაც მე მეკუთვნის, არის .....

სავარჯიშო 56. ჩასვი სწორად სიტყვებში ბ, ფ ან კ:

ა) - ა ნ ქ ა რ ი

ბ) - ო ტ ო

გ) - ი რ ი

დ) ს ა - ო ნ ი

ე) - ე რ ა დ ი

ვ) - უ რ ი

ე) - ი ნ გ ვ ი ნ ი

ვ) ა ვ ტ ო - უ ს ი

ზ) ვ ე ლ ო ს ი - ე დ ი

გაანაწილე სწორად ცხრილში ზემოთ მოცემული სიტყვები და წაიკითხე ხმამაღლა!

ბ	ფ	კ

სავარჯიშო 57. გახაზე სწორი ფორმა, გადახაზე არასწორი:

- ა) კემი / გემი; კისერი / გისერი; გრძელი / კრძელი;
- ბ) ჩიტი / ჩიდი; ტელეფონი / დელეფონი; ხატავს / ხადავს
- გ) ღამით / ყამით; ყვავილი / ღვავილი; მაღაზია / მაყაზია
- დ) პატარა / ბადარა; ვეშაპი / ვეშაბი; ტრანსფორტი / ტრანსპორტი
- ე) სპილო / სფილო; პინგვინი / ფინგვინი; კომპიუტერი / კომფიუტერი

სავარჯიშო 58. იპოვე შეცდომით დანერვილი ასო და სიტყვა გადაწერე სწორად:

- ა) ვეშაბს აქვს დიდი პირი.
.....
- ბ) ბიჭმა ძაყლი დახატა.
.....
- გ) ბოდასები იყიდება სპორტულ მაღაზიაში.
.....
- დ) მე მღავს ორი და და ერთი ძმა.
.....
- ე) გიამ დილით ადრე გაიყვიდა.
.....
- ვ) დყეს გოგა და მისი მეგობრები ტყეში მიდიან სოკოზე.
.....
- ზ) ჩემი ცანთა ძალიან მძიმეა.
.....
- თ) მგერავი ჩვენი სახლის გვერდით ცხოვრობს.
.....
- ი) მაგიდა დგას გედელთან.
.....
- კ) გაკვეთილი რამდენიმე ცუთში იწლება.
.....

სავარჯიშო 59. კონტექსტის მიხედვით ჩასვი სიტყვები:

ქუდი / კუდი

- ა) დედამ ლამაზი ..... მიყიდა.
- ბ) მელიას ფუმფულა ..... აქვს.

კარი / ქარი

- გ) გარეთ ისე ციოდა, სასწრაფოდ ..... დავხურე.
- დ) გარეთ საშინელი ..... იყო და ეზოში ვერ ვითამაშე.

ხელი / ყელი

- ე) დათოს სიცხე აქვს და ..... სტკივა.
- ვ) ასწიეთ მარჯვენა .....

პაპა / ფაფა

- ზ) ..... სახლის წინ ზის და გაზეთს კითხულობს.
- თ) ჰერკულესის ..... ძალიან გემრიელია.

გონიერი / ღონიერი

- ი) თუ საქმელს კარგად შეჭამ, ... იქნები!
- კ) გია ბევრს კითხულობს და ამიტომ ძალიან ..... ბიჭია.

სავარჯიშო 60.

ა) ამოარჩიე შეცდომით დანაწერილი სიტყვები, რომლებიც უნდა იწყებოდეს

პ-ზე:

ფოსტერი, ფოსტა, ბარტყი, ბარათი, ბური,
ბერსონაჟი, ფედიატრი, ფაციენტი, ფარდა

ბ) გადაწერე შეცდომით დანაწერილი სიტყვები სწორად და ხმაბაღლა წაიკითხე!

სავარჯიშო 61. დააკვირდი სურათებს და ნაიკითხე სწორად:

საჭმელი

ბაჭია

ჭრიჭინა

ხაჭაპური

ჭინჭარი

ჭაჭა

ჭუკი

ბიჭი

ჭა

ჭანჭური

ჭურჭელი

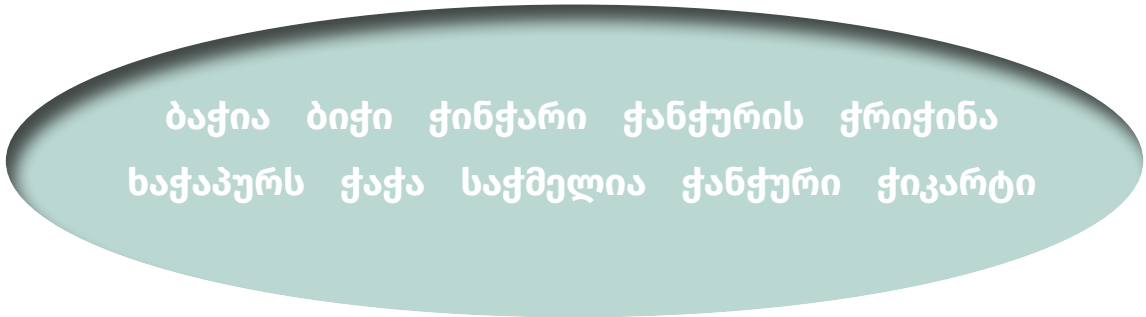
სავარჯიშო 62. ცხრილში მოცემულ ნომრებს მოუნერა ფოტოს დასახელება

1.	7.
2.	8.
3.	9.
4.	10.
5.	11.
6.	

სავარჯიშო 63.

ა. ჩასვი წინადადებაში მოცემული სიტყვები და ნაიკითხე

1. ეს ..... არის ბიჭიკო.
2. ეს თეთრი ..... ბიჭიკოსია.
3. ბიჭიკო ჭრელი ჭიქით ..... წვენს სვამს.
4. დაწურულ ყურძენს ..... ჰქვია.
5. დედა ..... ჭრის.
6. ხაჭაპური გემრიელი .....
7. .... ჭრიჭინებს და ჭრიჭინებს.
8. ჭერამი და ..... ხილია.
9. ჭიქა .....
10. ეს ..... ჭიჭიკოს ეზოშია.
11. ჭაბუკამ კედელზე ..... დაარჭო.

ბ. შეადგინე ტექსტი მოცემული სიტყვების გამოყენებით:

ბაჭია, ბიჭი, ჭა, ჭაჭა, ჭინჭარი, საჭმელი, გოჭი,
ჭიკარტი, ჭურჭელი, საჭმელი, ჭანჭური

სავარჯიშო 64. შეურიქვი სახელები ფოტოებს და მიუხეივ:

ჭიხვი, ჯოგი, ჯაჭვი, ჯოკონდა, ჯემპრი, მოაჯირი, მაჯა, სამაჯური, ჯიბე, ჯეჯილი, ჯვარი

**სავარჯიშო 65. შეარჩიე და ჩასვი წინადადებაში საჭირო სიტყვა.
ნაიკითხე წინადადებაში ხმაოდლა.**

სამაჯური / ჯაჭვი

1. ჯორჯს მაჯაზე ..... უკეთია.

ჯვარი / ჯავრი

2. ჯუნამ ჯუმბერს ოქროს ..... არუქა.

ჯეჯილი / ჯონჯოლი

3. მინდორში მწვანე ..... ბიბინებს.

ჯემპრი / ჯიბე

4. ჯემალს ლურჯი ..... აცვია

ჯინას / ჯოკონდას

5. მუზეუმში ..... სურათი კიდია.

ჯახი / ჯიხვი

6. გარეულ თხას ..... ჰქვია.

ჯოგი / ჯაგი

7. მთაში ჯიხვების ..... ჯეჯილს ძოვს.

მოაჯირს / მუჯირს

8. ჯარჯი კიბეზე ჩადის და ..... ეჯახება.

სავარჯიშო 67. შპარჩიე სათანადო სიტყვები და ჩასვი წინადადებაში:

ა) ცელი / წელი

პაპამ ..... გაღესა.

ახალი ..... მალე დადგება.

წინოს ..... ტკივა.

ანკეტაში დაბადების ..... ჩავწერე.

..... ხის ტოტზე კიდია.

ახალი ..... ბაზარში ვიყიდე.

სოფელში ..... არ მაქვს.

ეს კარგი ..... იქნება.

ეკას წვრილი ..... აქვს.

ბ) ცურავს / წურავს

გემი ოკეანეში .....

პაპა ყურძენს .....

დედა სარეცხს .....

ტივი მდინარეში .....

ანა ძალიან კარგად .....

გედი ტბაში .....

მათე ლიმონს .....

წყალში ხის ნაფოტი .....

გ) ჩალა / ქალა

გლეხი ..... ქრის.

ძროხა ..... ქამს.

..... სავსეა ჩიტებით.

მდინარის პირას არის დიდი .....

..... საქონლის საკვებია.

..... ში პატარა წისქვილია.

დ) კეფა / ყეფა

თავის უკანა ნაწილს ..... ჰქვია.

თამარს ..... სტკივა.

ამ ლეკვმა ..... არ იცის.

ძალღმა ..... დაიწყო.

მთელი ღამე ძაღლების ..... ისმოდა.

ე) გონიერი / ღონიერი

თუ კაცი გონიერია, სოფელი .....

ეს სპორტსმენი ძალიან .....

ანა კარგად სწავლობს, ... გოგოა.

პეტრე ..... კაცი იყო და ყველაფერი უცებ გაიგო.

ორი ..... მოჭიდავე ერთმანეთს ეჭიბრება.

ჰერაკლე პატარაობიდანვე ძალიან ..... იყო.

ვ) ჩირი/ჭირი

ბებიამ ატმის ..... მურაბის წვენში მოხარშა.

შავი ..... შუა საუკუნეების ეპიდემია იყო.

თვისტომის დამწუნებელსა ..... მიუვა კარზედა (ა. წერეთელი)

..... დაჭრილი, გამხმარი ხილია.

ჭანჭურის ..... სასარგებლოა ჯანმრთელობისთვის.

სოფელში სხვადასხვა ხილისგან უამრავი ..... მზადდება.

სავარჯიშო 68. ჩასვი გამოთოვებული ასოები:

ჭ / ჯ

-იკარტი, -იქა, სა-მელი, -რელი, ხა-აპური, ჭრი-ინა, ჭინ-არი, -აბუკი, -ია, ჭუ-ყი, ჭა-ა, სამა-ური, -უჯა, -იბე, -იში, ჯე-ილი, მაჯლა-უნა, რ-ული, -ულიეტა, -ებირი, -ამი.

ტ / თ

მე-რო, მა-არებელი, -ოკი, -ეფში, -ავი, -აფლი, მ-ერი, მ-რედი, მ-ვერი, -ირილი, -ვირთი, პორ-ი, თე-რი, -ამაში, თი-ი, -ოვლი, პასპორ-ი, ტორ-ი, -ერფი, მ-კიცე, მ-ევანი, -კივილი, ა-ამი. ნა-ესავი. -ბილისი, მა-ემათიკა.

გ / ვ

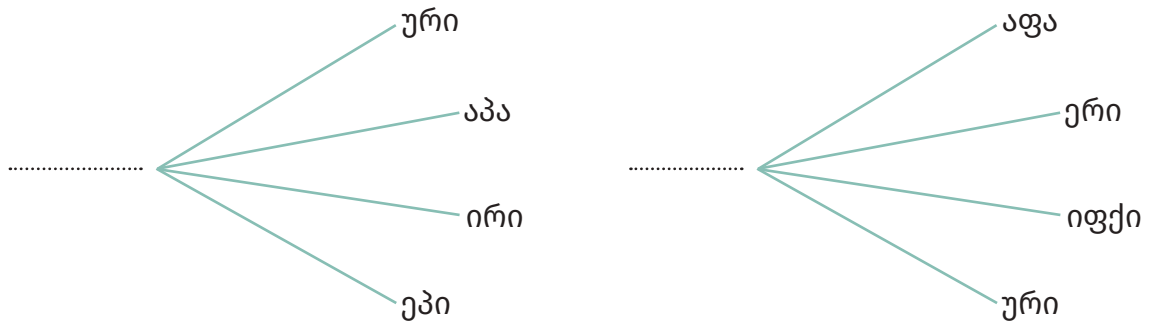
-ოგრა, -ოჭი, კო-ა, -ალამი, -ბილი, გო-ო, გიორ-ი, -ლასი, -ემი, გა-რა, მ-ელი, ნამ-ალი, მრ-ვალი, -რძელი, -ული, განგ-აში, -ვერცხი სან-არი, დანად-არი, აკა-ი, მ-ზავრი, -ორი, წი-ნი, ნა-ავი, ნერ-ი, კარ-ი, -ზა. -ალია, ე-ატერინე, -ვირა.

ძ / წ

ძი-ა, -ნელი, -მა, -ვალი, ბი-ია, ბო-ი, მ-ყერი, წი-ილა, ძუნ-ი, მ-კრივი, -ვიმა, -ამი, -უთი, -ვეთი. საბ-ელი, -როხა, -ეხვი, ყურ-ენი, -მარი, ძვირი, ძვირფასი, ძეგლი, ძირი, ძილი, უძირო, მძივი, -ალა, -აღლი, -ლიერი. -ითელი, -იფელი, ღა-ვი, -იჭვი, -იგნი, სა-ური, ბრო-ეული, მა-ონი, -ვრილი, მ-არე, -ყნარი.

სავარჯიშო 69.

ა) ჩანერე საჭირო ასო ფ / ვ

ბ) შედგენილი სიტყვები ჩანერე წინადადებაში:

1. დედამ ..... გამოაცხო.
2. ციდან ცვივა თოვლის .....
3. რა ..... არის ზღვა?
4. ექიმმა უთხრა ნანას: - აბა, ... გააღე!
5. .... და კარლსონი ზღაპრის გმირები არიან.
6. ჩვენი კამეჩი .....
7. ლიას ..... პენსიონერია.
8. მამამ გიოს ..... დაუსხა თეფშზე.

გ) შეადგინე წინადადება იმ სიტყვებზე

.....

.....

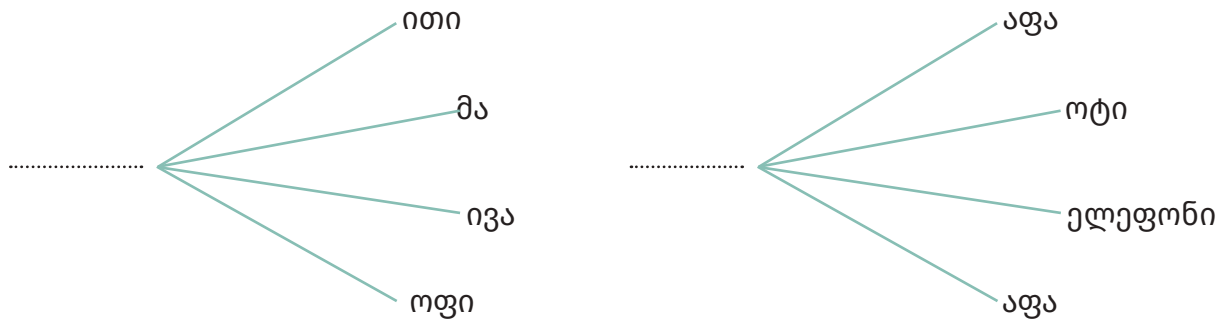
.....

.....

.....

სავარჯიშო 70.

ა) ჩანერა საჭირო ასო: თ / ძ

ბ) შედგენილი სიტყვები ჩანერა წინადადებაში:

1. .... ცხელია.
2. ცერა ..... ყველაზე მსუქანია.
3. ჭარისკაცმა ..... მხარზე გადაიკიდა.
4. პაპამ ცხენს ..... დაუყარა.
5. არჩილმა ხის პატარა ..... გათალა.
6. .... რეკავს.
7. მოხარული სიმინდის ..... ძალიან გემრიელია.
8. ნინოს გრძელი, ქერა ..... აქვს.

გ) ამ სიტყვებით შეადგინე წინადადება

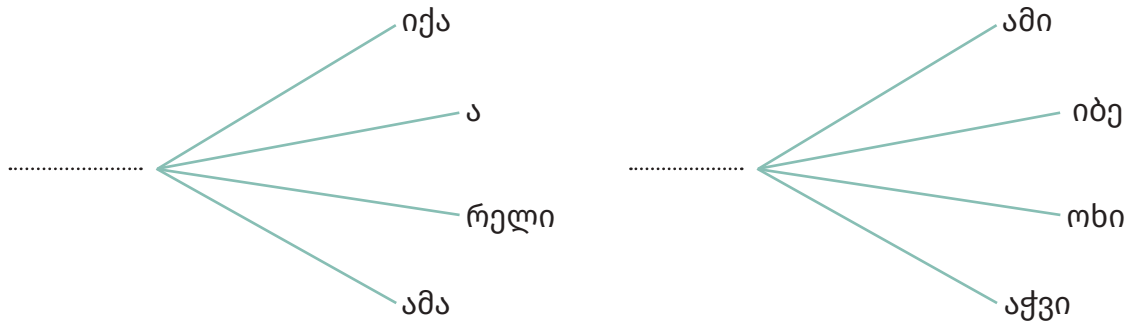

სავარჯიშო 71.

ა) ჩანერე საჭირო ასო: **ჭ / ჭ**

ბ) შედგენილი წინადადებაები ჩანერე წინადადებაებში:

1. კაფეში ერთი ..... ყავა დავლიე.
2. .... პეპელა ყვავილზე დაჯდა.
3. შარვალს ოთხი ..... აქვს.
4. ჩვენს სოფელში ყველა ეზოში არის .....
5. მამამ ..... აიღო და საქანელა ჩამოკიდა.
6. ლუკას ლეკვს ბევრი ..... უყვარს.
7. .... ქურჭელია.
8. ბებომ ხმელი ..... ბუხარში შეაგდო.

გ) ამ სიტყვებით შეადგინე წინადადებაები

.....

.....

.....

.....

.....

ტექსტები კარნახისტვის

ა) მოისმინე მასწავლებლის წაკითხული და დაწერე სწორად.

ეს გოგო გულნარაა. მისი გვარია გეგეშიძე. გულნარა ქალაქის გარეუბანში ცხოვრობს. იქ სულ მწვანე გორაკებია. გულნარას დედას გიული ჰქვია. გიული გურმანია. ის ძალიან გემრიელ კერძებს ამზადებს. გულნარას მამა არის გივი. გივი გემის კაპიტანია. მისი გემი ხვალ პორტიდან გავა და ოკეანეში გაცურავს.

ბ) მოისმინე მასწავლებლის წაკითხული და დაწერე ტექსტი.

კაკლის ხეზე კოდალა ზის და აკაკუნებს. კოდალას გრძელი ნისკარტი და მოკლე კუდი აქვს. კეკე კოდალას უყურებს გაკვირვებული. ეკამ კეკეს მოკლე კაბა შეუკერა. კაბას გრძელი ელვაშესაკრავი აქვს.

ეკას და კეკეს ძმას აკაკი ჰქვია. აკაკის კბილი ასტკივდა. კეკემ უთხრა აკაკის: კიდევ თუ შეჭამ ბევრ ტკბილეს, კბილი უფრო აგტკივდებაო. ახლა კვირაა და აკაკი კბილის ექიმთან მიდის. კბილის კლინიკა მეორე მიკრორაიონშია.

გ) მოისმინე მასწავლებლის წაკითხული და დაწერე.

გოგა და მისი კლასელები ხატვის გაკვეთილზე არიან. გოგამ ქალაქის გემი გააკეთა. გაიანემ კი დიდი გემი დახატა. გაიანეს გემს მაღალი ანძა აქვს. გემზე კაპიტანი, ეკიპაჟის წევრები და მგზავრები არიან. გემი რკინისაა. გემმა გემი ამერიკისკენ აიღო. ის ოკეანეში მიცურავს. გემის კაუჭს ღუზა ჰქვია. გემი კარგია მოგზაურობისთვის.

დ) მოისმინე მასწავლებლის წაკითხული და დაწერე.

ტაბანყურის ტბა ბორჯომისა და ახალქალაქის მუნიციპალიტეტების საზღვარზე მდებარეობს. მისი სიმაღლე ზღვის დონიდან 1991 მეტრია. აუზის ფართობი 83 კვადრატული კილომეტრია. ტაბანყურის წყალი მტკნარია. ის მდიდარია თევზით. ტაბანყურის ტბა გაყინულია დეკემბრის ბოლოდან მარტის დასაწყისამდე. აქაურობას ხშირად სტუმრობენ ტურისტები.

ვ) მოისმინე მასწავლებლის წაკითხული და დაწერე.

ყურძენი ხილია. ხმელ ყურძენს ქიშმიშს ეძახიან. ქიშმიში ძალიან ტკბილია. ყურძენისგან ღვინოსა და ძმარს ამზადებენ. ვახტანგი და კახა ძმები არიან. ჯურხა ხერხეულიძე მათი ბიძაა. ჯურხა ბიძიას კახეთში ვენახი და ხეხილის ბაღი აქვს. რთველის დროს ჯურხა ბიძია ძმიშვილებს ხშირად ეძახის და ისინი მას ყურძენის კრეფაში ეხმარებიან. ბაღში არის, მსხლის, ვაშლის, ატმისა და ფეიხოს ხე. ხეზე ჰამაკი კიდია. კახას ახლა ჰამაკში სძინავს, ვახტანგი ყურძენს კრეფს.

ზ) მოისმინე მასწავლებლის წაკითხული და დაწერე.

ეს ჩანთა ჯემალის არის. ჩანთა ნარინჯისფერია. ჩანთაში ჩირი და ჩურჩხელაა. ჯემალი ჩემი ბიძაშვილია. ის თბილისში, მარჯანიშვილის ქუჩაზე ცხოვრობს და ჩვენთან ხშირად მოდის.

ეს ჯამი ჩემია. ჯამი ლურჯია. ჯამში ხილის ჯემია. ჯემალი ჯერ ჩირს ჭამს, მერე ჩურჩხელას, შემდეგ ჯემს. ის ჩუმად ჭამს, რადგან დედაჩემი ამბობს, რომ ჯერ ჩურჩხელის ჭამა ადრეა.

თ) მოისმინე მასწავლებლის წაკითხული და დაწერე.

ეს ბიძინაა. ბიძინა გვარად ძონენიძეა. ის წნორში, ბიძასთან და ბიცოლასთან ერთად ცხოვრობს. ბიძინას ბიცოლას ციციწო ჰქვია. ციციწოს მწვანე თვალები და წითელი თმა აქვს. ბიძინას ბიძია 50 წლისაა. მას ბესიკი ჰქვია. ბიძინას ბიძიას 100 ცხვარი და 20 ძროხა ჰყავს. ძროხები და ცხვრები მინდორში მწვანე ბალახს ძოვენ. ბიძინა ძროხებსა და ცხვრებს წყალს ასმევს და საძოვარზე უშვებს. ბიძინა ახლა ვენახშია და მწიფე რქაწითელის ყურძენს კრეფს.

ი) მოისმინე მასწავლებლის წაკითხული და დაწერე.

შიო, შოთა და შეთე ძმები არიან. სამი ძმა ეზოში შეშას ჩეხს. ეს წიფლის შეშაა. შეშა ღუმელში იწვის. შიო შეშას წვრილად ჩეხს. შოთა შეშას ურიკაზე სწორად, ნაწილ-ნაწილ აწყობს, მერე ჭიხურში შეაქვს გასაშრობად და შესანახად. შეთემ ცულით შეშის ჩეხვა ძლივს ისწავლა და ძალიან წუხს, რომ ჩქარა ვერ მუშაობს. თუმცა ძმებს მოსწონთ მისი მცდელობა. ძმებს ახლა შიათ. ისინი ცხელ ღუმელში შემწვარ კარტოფილს შეექცევიან.

ა) დანერგე წინადადებები კარნახით:

ფ - ვ

1. ფეფოს **ფაფა** ცხელია.
2. პავლეს **პაპა** მძლოლია
3. ჩვენი კამეჩი **ფურია**.
4. ეს ხორბლის **პურია**.
5. კარის წინ ტილოს **საფენი** დევს.
6. აბაზანაში **საპონი** არ დევს.
7. გუშინ ძველი ფოტოაპარატის **ფირი** ვიყიდე.
8. ცხელი კარტოფილით **პირი** დავიწვი.

ბ) დანერგე წინადადებები კარნახით:

თ - ძ

1. თეკლემ **თარო** დააღაგა.
2. მოხარშული სიმინდის ორი **ტარო** შევჭამე
3. თინამ **ჩითის** კაბა ჩაიცვა.
4. ტატომ ხეზე **ჩითის** ბუდე დაინახა.
5. ხბომ **თივა** შეჭამა.
6. მდინარეზე **ტივი** მიცურავს.

მოისმინე მასწავლებლის მიერ წაკითხული და დანერგე სიტყვები სწორად

ასო-ბგერა ქ

ჭიკარტი, ჭიქა, ხაჭაპური, ჭრიჭინა, ჭინჭარი, ჭია, ჭაჭა, ჭურჭელი, ბიჭი, ბაჭია, ჭანჭური, ბეჭედი, მჭედელი.

ასო-ბგერა ჯ

სამაჯური, ჯუჯა, ჯიბე, ჯიში, ჯეჯილი, ჯუნა, მაჯლაჯუნა, რჯული, ჯულიეტა, ჯებირი, ჯამი, ჯავახეთი, საჯავახო, ჯავრი, მეჯვარე, ჯვარი, ჯაჭვი, ჯოხი, ჯიხვი.

ასო-ბგერა ტ

მეტრო, მატარებელი, მტერი, მტრედი, მტვერი, ტირილი, ტვირთი, პორტი, პიტნა, პასპორტი, ტორტი, ტერფი, ტბა, მტკიცე, მტევანი, ტკივილი, ატამი.

ასო-ბგერა თ

თოფი, თეთრი, თმა, თამაში, თითი, თათია, თოვლი, თეფში, თავი, სათავე, თაფლი, თხოვნა, უთო, სითბო, თბილისი, მათემატიკა, ნათესავი, მართალი.

ნ) მოისმინე მასწავლებლის ნაკითხული და დაწერე

ერთ ტყეში, კაკლის ტოტზე კოდალამ იმდენი უკაკუნა, სანამ კიტრივით მრგვალი მატლი არ ამოათრია.

– ნელა, მეტკინა, – ამოიკვნესა მატლმა, – ცოტა ფრთხილად არ შეგიძლია?

გაოცებული კოდალა კინალამ ხის ტოტიდან ძირს ჩამოვარდა.

– შენ რა, ლაპარაკობ? – თვალები კაკლისოდენა გაუხდა კოდალას.

– აბა შენც შეგანყვეტინონ ჭამა, მერე კი ნეკნები გატკინონ, მაშინ ნახავ როგორ ალაპარაკდებიო, – მიუგო მატლმა.

– შენც ხომ ჩემი საკვები იყავი, ახლა კი ჭამა შემანყვეტინე, თანაც მადაც აღარ მაქვს, მოლაპარაკე მატლი როგორ შევჭამოო, – შენუხდა კოდალა.

– მოდი, ასე მოვიქცეთ, შენ ჩემნაირების ჭამას შეეშვი, მე დაგეხმარები და გბებს გაგისუფთავებ ხის ტოტებზე, საჭმელი კი ჩვენ გარდა კიდევ ბევრი გექნებაო, – ურჩია მატლმა.

დაფიქრდა კოდალა, მეგობრობაზე უკეთესს რას შესთავაზებდნენ?!

ლალი დალაქიშვილი

ე. ასო-ბგერა გ

გოგრა, გოჭი, გმირი, გოგო, გიორგი, გემი, გაგრა, მგელი, მრგვალი, გრძელი, გული, განგაში, სანგარი, დანადგარი, მგზავრი, გორი, წიგნი, ნაგავი, ნერგი, კარგი, გზა.

ვ. ასო-ბგერა კ

კოკა, კალამი, კბილი, კივი, კვერცხი, კალია, კაკაბი, კენკრა, კვიცი, კოჭი, საკაბე, საკერავი, კულტურა, ტკბილი, აკაკი, კლასი, ტკბილეული, კვირა.

ზ. ასო-ბგერა ძ

ბრძენი, ძიძა, ძნელი, ძმა, ძვალი, ბიძია, ბოძი, საბძელი, ძროხა, ძეხვი, ყურძენი, ძმარი, ძვირი, ძვირფასი, ძეგლი, ძირი, ძილი, უძირო, მძივი, ძალა, ძალღი, ძლიერი.

თ. ასო-ბგერა წ

წითელი, წიფელი, ღაწვი, წიწვი, წიგნი, საწური, ბროწეული, მაწონი, წვრილი, მწარე, მოწყენილი, წყნარი, მწყერი, წინილა, ძუნწი, მწვრთნელი, მწკრივი, წვიმა, წამი, წუთი, წვეთი.

ი. ასო-ბგერა ც

ცა, ცარცი, ცრემლი, ცეცხლი, ცხელი, ცხრა, ცხვირი, ცურვა, ციყვი, ცივი, ცოცხი, სიცოცხლე, ნამცხვარი, მეცხვარე, ოცდაცხრა, ცაცხვი, მოცხარი, ცხარე, სარეცხი, მრეცხავი, მორცხვი.

კ. ასო-ბგერა ჩ

ჩალა, ჩურჩხელა, ჩიტე, ჩითი, ჩანგალი, ნიჩაბი, ჩირი, ჩურჩული, ჩუქურთმა, ნორჩი, ჩემი, ჩვენ, ჩვილი, სარჩული, ჩანთა, საჩუქარი, ჩექმა, ბაჩო, ჩინი, ჩრდილი.

▶ **დანერე წინადადებები კარნახით:** _____

ქ - კ

1. ქუჩაში **ქარი** ქრის და კოტემ **კარი** დახურა.
2. ქეთომ **ქუდი** დაიხურა.
3. კატამ **კუდი** აპრიხა.
4. ქარიმმა ათი **ქულა** მიიღო.
5. **კულა** ჭურჭელია და მას მაღალი ყელი აქვს.
6. ბებომ თქვა, ვინც ბევრს ლაპარაკობს, ის **ქაქანებსო**.
7. ქათამმა კვერცხი დადო და ახლა **კაკანებს**.
8. დედას **ქერა** თმა აქვს.
9. კესანემ **კერა** მოგავა.
10. ბატკანმა ვაშლის **ქერქი** შეჭამა.
11. შინდის **კერკი** გემრიელია.
12. ამ თვითმფრინავის პილოტი ქალია.
13. **კალია** ღობეზე ახტა.
14. გიგო პაპას ძაღლს **ქეცი** აქვს.
15. ბუხართან სამი **კეცი** დევს.

▶ **დანერე წინადადებები კარნახით:** _____

ც - წ

1. ვაჟამ **ცელი** გალესა.
2. ერთი **წელი** გავიდა.
3. პაპას **წელი** სტკივა.
4. დილით ბალახებზე **ცვარი** დევს.
5. მთის **წვერი** თოვლმა დაფარა.
6. თოვლის პაპას გრძელი, თეთრი **წვერი** აქვს.

დაწერე წინადადებები კარნახით: _____

ჩ – ქ

1. ჩინარამ სიმინდის **ჩალა** ძროხას შეუტანა.
2. **ქალა** მდინარემ დატბორა.
3. ბებომ სოფლიდან ჩურჩხელა და **ჩირი** ჩამოიტანა.
4. „**ჭირი** იქა – ლხინი აქა“.
5. სოფელში ერთი **ჩია** ბერიკაცი გამოჩნდა.
6. აბრეშუმის **ჭია** თუთის ფოთოლს ქამს.
7. ჩინური **ჩაი** სურნელოვანია.
8. ქოლამ **ჭა** ამოთხარა.
9. ბადრის ძაღლს **ჩანჩურა** ჰქვია.
10. **ჭანჭურის** მურაბა გემრიელია.

დაწერე წინადადებები კარნახით: _____

კ – ყ

1. კრუხის **კაკანი** წიწილებს არ ესმით.
2. მოვაჭრეების **ყაყანი** ქუჩის ბოლოში ისმოდა.
3. ბუს **კივილი** ტყიდან ისმის.
4. მამლის **ყივილი** ადამიანს აღვიძებს.
5. ერეკლემ **კეფა** მოიფხანა.
6. ძაღლის **ყეფა** ყვავებს აფრთხობს.
7. ახალ თოვლზე კურდღლის **კვალი** გამოჩნდა.
8. გვირილა არის სამკურნალო **ყვავილი**.

▶ **დაწერე წინადადებები კარნახით:** _____

გ - ლ

1. გორი პატარა ქალაქია.
2. დედა ღორი ღრუტუნებს.
3. ჩემი გვარი სიაში არ წერია.
4. წვიმის შემდეგ დიდი ღვარი მოვარდა.
5. გომის მთა გურიაშია.
6. ღომის მოხარშვა ვისწავლე.
7. გიგის გონიერი ძაღლი ჰყავს.
8. ყველა სპორტსმენი ღონიერია.
9. გულიკოს გერი ექიმია.
10. სამი ღერი ასანთი ავიღე.
11. გვირაბში მატარებლის გუგუნი გაისმა.
12. სახლის სახურავიდან მტრედის ლულუნი გავიგე.

▶ **დაწერე წინადადებები კარნახით:** _____

ღ-ყ

1. კარი ღია იყო.
2. პატარა ღელე ადიდდა.
3. სანდროს ყელი სტკივა.
4. ქართული ყველი ყველის საერთაშორისო ფესტივალზე გავიდა.

ამოსხანი რეზუსები

გაითვალისწინე, ნიშანი , ნიშნავს, რომ უნდა გამოაკლო ასო.

ა)

ბ)

გ)

დ)

საკითხავი ტექსტები

ნაკითხა ლექსი

დათვმა თათით თოვლი ხვეტა,
გამზადა თბილი ბინა,
ბელებს ფაფა მოუმზადა,
ყელი ჩაუკოკლოზინა.
ძმებმა ცერი წინ წასწიეს,
ჯამებს მოულოკეს ძირი,
ჭიქა წყალიც მიაყოლეს,
როგორღა ვთქვათ მათზე ძვირი?
გულში იკრავს დედა ბელებს, –
სიყვარული ადგათ სხივად,
მამა დათვი ხმას არ იღებს. –
ღიმილი აქვს დრუნჩზე მძივად.

ლალი დალაქიშვილი

- ა) ქარმა ქუჩაში ქეთინოს
ქუდი ქარდაქარ აქანა,
მისდევს ქარდაქარ ქარივით
ჩვენი ქეთინო პატარა:
– ქარო, ნუ ქრიო ქარივით, –
ქოთქოთებს გოგო პატარა.

- ბ) ფეფო ფურებს ეფერება,
მოსწონს სოფლად ყოფნა ფეფოს,
დაჭფოფინებს თავზე სახლ-კარს.
უფროსობას მართლა ფერობს.

- გ) ყვავი ყრანტალებს, ყვავილებს
ყურებს უყრუებს ყივილით,
ყვავილებს ყურზე აუკრავთ
ყურსაცვამები ღიმილით,
ყვავს თავი ყინჩად უჭირავს.
მღერა ჰგონია ყივილი.

ლალი დალაქიშვილი

 ნაიკითხა!

- ა) „ქორმა წინილა წაილო,
იდახდა წიაჲ, წიაჲსა“,
წინკანებს გული დაეწვათ,
შეუდგნენ წრიალ წრიალსა.
წეროს შესძახეს წუხილით: –
ქორმა წაილო წინილა!
წერომ წინილა სულ მალე
უკანვე მოაწრიალა.
- ბ) გუშინ გოგამ გიგას გამო
გააბრაზა ყველა გოგო.
გიგას ნათქვამს დაეთანხმა, –
მეგობრობენ! – აბა, როგორ
„ბიჭი უფრო ძლიერია,
რას დაჯაბნის აბა გოგო
თუ ასეა, უთხრა გულომ,
შენზე უკეთ ვსწავლობ, როგორ?

ლალი დალაქიშვილი

- ა) მერცხალო, ეგ მაკრატელი
მითხარ: მართლა მართალია?
მარო მერცხლებს მიჰყვა უკან:
პასუხს ელის რახანია.
მერცხლებს მისი მოლოდინი
არ ადარდებთ, ვიტყვი მართალს;
მაკრატელა ბოლოებით
მიაპობენ სივრცეს მაღლა.
- ბ) მელა მამალს მინდვრისაკენ
მიაპარებს და თან მაღავს,
უნდა ძღვენი მოუმზადოს
მელაკუდას, მისთვის მთავარს.
მამლის ყვირილს მიჰყვენენ უკან:
მოდმენი და მარჯვე მარო,
მალე უნდა მოაბრუნოს,
მალე უნდა დაეხმაროს.
მოხვდა მხარზე მიწის გუნდა
მელა სიმწრით იზელს თათებს
და მამალი მეგობრებთან,
სიყვარულის კოცონს ანთებს.

ლალი დალაქიშვილი

წაკითხე!

ასო კ

აბა, კარგად დააკვირდი:
 თავი აქვს და თითქოს არც აქვს;
 მაგრამ ნუკი დაინუნებთ,
 ისიც ახალ სიტყვებს ქარგავს:
 კიტრი, კომში, კარტოფილი,
 კონახური, კიდევ კივი,
 ალბათ, გიყვარს, დამეთანხმე,
 „კანმა“ ყველას გაჰკრა კბილი.
 კალამი და კალმისტარი
 კლასი, კარადა, კედელი –
 ალბათ, სკოლას გაგახსენებს,
 არ იქნება, ალბათ ძნელი;
 გიყვარს ჩაცმა და დახურვა:
 აქაც „კანი“ სიტყვას ამბობს:
 კაბა, კოფთა, გრძელი კაშნე –
 ზამთარში ხომ ყველას ათბობს.
 ახლა ცხოველებს ვესტუმროთ:
 კატა, კოალა და კიბო.
 რალა უნდა დავამატოთ,
 რალამ უნდა გაგვაკვირვოს.
 კვირა დასვენების დღეა,
 ხოდა, მოვრჩი, უკვე ნაღდად,
 ასო კ ხომ გაიცანით,
 ახლა კი იყავით კარგად.

ლალი დალაქიშვილი

მორკალული თავი აქვს და
მრგვალზე მრგვალი მუცელი.
გ-ს რად უნდა ბევრი ქება,
ბევრი ფანქარ-ფურცელი.
ამ ასოზე დაიწყება
ბევრი სიტყვა ქართული:
გოგო, გვარი, გვირილები,
გმირი წელგამართული,
გოზინაყი ტკბილზე ტკბილი.
გოგრა, გული, გარგარი.
გულს ახარებს განდაგანა,
ადანდალი დანდალი.
გრძელი არის მისი ჯარი,
განედი და გრძედივით,
განა მართლა დაიღლება
ან მოჰყვება ყბედივით?
განი დინჯად გულს გადგვიშლის
მოღულუნე მტრედივით.

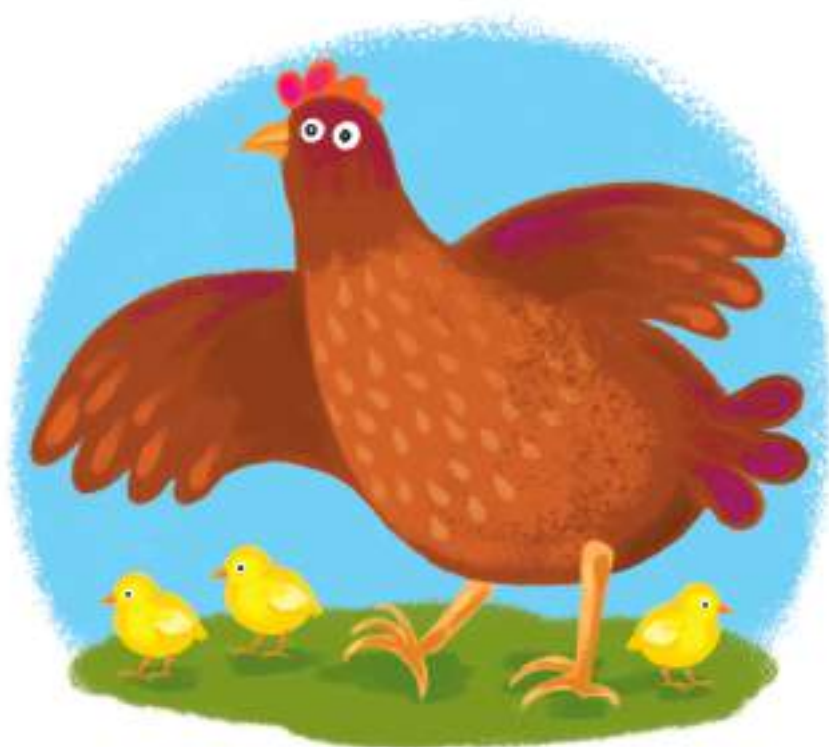
ლალი დალაქიშვილი

ნაიკითხეთ სწორად: _____

- ნ - - ც -

წვიმა მოდის ციდან, ცრის,
წინილები წივიან,
დედა კრუხის ფრთების ქვეშ
ყველას თავის წილი აქვს.
ესმით კრუხის კრიახი:
„ცა იქცევა, მოდით აქ!“
შეეშინდათ – რა ვქნათო?
ყველას ციცქნა გული აქვს.
კრუხმა თვითონ მოძებნა,
ფრთა გაშალა მარაოდ,
წინილები წივიან –
აღარ წავალთ, არაო!

იზა გვირჟიშვილი

ამ წიფლის ძირში წრუნუნა
ცხოვრობს მრავალი წელია.
წვალობს, წუხს, თუმც არ წუნუნებს,
წაბლის და წიფლის მტერია.
წაბლს შეაგროვებს წინდანინ,
მერე მოურბენს წიფელსაც,
კნატუნასა და გემრიელს,
თან მსუყესა და წითელსა .
ადარ აწუხებს არც წვიმა,
არც სიცივე და თოვლია.
ამდენი წაბლი, წიფელი
ნეტავ თუ ვინმეს ჰქონია?

იზა გირჩიშვილი

ნაკითხეთ ლექსი სწორად:

მოდის ტყიდან ზღარბი,
 მოაქვს ხილი ქარბი.
 დარდობს: არ ვარ დიდი,
 არ მაქვს ფეხი მარდი.
 დაბადების დღე აქვს,
 ჩემს გოგონას – ბარბის,
 დღეს სამი წლის გახდა,
 წლები როგორ გარბის!
 ახლა დებთან ერთად
 მინდორ-მინდორ დარბის,
 უყვარს ხილის ტორტი
 და მურაბა ვარდის...
 ჩაუარა ციყვებს,
 უცებ გახსნა წარბი,
 – ჩამოჭექი! – სკამი
 შესთავაზეს დადლილს.

გავაგოროთ თხილი,
 ვითამაშოთ ნარდი....
 შეიცხადა ზღარბმა,
 – არა, დებო, არ ღირს!
 დაბადების დღე აქვს
 ჩემს გოგონას – ბარბის.
 ალბათ უკვე მეძებს,
 ორღობეში დარბის.....
 გაეღიმათ ციყვებს,
 აქვთ თვალები ხარბი.
 – დახმარება გინდა?
 – კარგი დაო, კარგი!
 მიეშველნენ მარდად,
 ჩამოართვეს ბარგი.
 კაკლითა და თხილით
 გაახარეს ბარბი.

ცაულინა მაღაზონია

ენისგასათეხი

ნაიკითხე სწრაფად და უშეცდომოდ:

- » ქინქარში ქირქინობელა ქიანურივით ქრიქინებს.
- » თეთრი თრითინა თეთრ თოვლზე თრთოდა.
- » წვიმის წვეთები წრუნუნას წვრილ კუდის წვერზე დაეცა.
- » შარიანი შარისათვის შარს დაეძებს შარა-შარა.
- » კაჭაჭში კჭკაჭი ქიანჭველას არ აჭაჭანებს.
- » ყვავი ყვა-ყვას ყრანტალებსო, ყორანი კი აჯავრებსო.
- » აბლაბუდა, მაბლაბუდა, შიგ ობობა გაბლანდულა.

ნაიკითხე სწრაფად

„ჩუმად გამცალა ყვანჩალამ,
ჩარდახში არა დამრჩა რა,
ჩირი, ჩურჩხელა, ჩამიჩი,
ჩანთით შინ წააჩანჩალა“

ნაიკითხე სწრაფად

ივარჯიშე ენისგასათეხის კითხვაში:

ჯონის ჯინის შარვალს ლურჯი ჯიბე აქვს. ჯამილამ ჯინამ, ჯუმბერმა და ჯუნამ ჯონჯოლი დაკრიფეს. გაჯავრებულმა ჯულიეტამ ჯონი სამჯერ დააჯარიმა.

ჯორჯის მაჯაზე სამაჯური უკეთია და ყელზე ჯაჭვზე ჩამობმული ჯვარი ჰკიდია. ჯენიფერმა ჯოკონდას ფოტო ორჯერ გადაუღო. ჯიხვების ჯოგი ჯაგნარში ჯეჯილს ძოვდა.

ენისგასათეხი

ნაიკითხე სწორად და სწრაფად

ქერი	ჭირი	ჭორი	ჭური
ჭანჭური	ჭინჭარი	ჭივჭავი	ჭურჭელი
ჭორფლი	ჭოგრიტი	ჭადრაკი	ჭარხალი
ჭიანჭველა	ჭრიჭინა	ჭუჭყი	ჭიჭყინა
ჭუკი	ჭოკი	ჭაკი	ჭოტი
ბიჭი	ბეჭი	ბაჭია	ბაბაჭუა
ჭა	ჭაჭა	ჭია	ჭილოფი
ხუჭუჭი	ხვანჭკარა	ხეჭეჭური	ხაჭაპური

არსებითი სახელი,
ბრუნვები
და ბრუნვათა
ფუნქციები

» **თავი 2.**

არსებითი სახელი, ბრუნვები და ბრუნვათა ფუნქციები

ბრუნვები და ბრუნვათა ფუნქციები

ბრუნვები	კითხვები	ბრუნვის ნიშანი	ნიმუში	ფუნქცია
სახელობითი	ვინ? რა?	ი, --	კაც-ი, ჩანთა დავით-ი, ანა	სუბიექტი, ობიექტი
მოთხრობითი	ვინ? რა?	-მა, -მ	კაც-მა, ჩანთა-მ დავით-მა, ანა-მ	სუბიექტი
მიცემითი	ვის? რას?	-ს	კაც-ს, ჩანთა-ს დავით-ს, ანა-ს	სუბიექტი, ობიექტი
ნათესაობითი	ვისი? რისი?	-ის, -ს	კაც-ის, ჩანთ-ის, წყარო-ს(ი) დავით-ის, ანა-ს(ი)	კუთვნილება
მოქმედებითი	რით?	-ით, -თი	კაც-ით, ჩანთ-ით, წყარო-თი დავით-ით, ანა-თი	ინსტრუმენტი, დრო
ვითარებითი	რად?	-ად, -დ	კაც-ად, ჩანთ-ად, წყარო-დ დავით-ად, ანა-დ	გარდაქცევითობა
წოდებითი	ვინ? რა?	-ო, -ვ ---	კაც-ო, ჩანთა-ვ, წყარო-ვ დავით! ანა!	მიმართვა

(A1) სავარჯიშო 1. შეარჩიე სწორი ფორმა:**სკოლას / სკოლის / სკოლა**

1. ჩვენი **სკოლის** ბიბლიოთეკა მესამე სართულზეა.

ბიბლიოთეკას / ბიბლიოთეკის / ბიბლიოთეკით

2. .... შენობას ძალიან ლამაზი თალები აქვს.

ენას / ენის / ენა

3. ქართული ..... წიგნი მაგიდაზე დევს.

ფანქრით / ფანქარით / ფანქრის

4. ფიქრიამ ყვითელი ..... დახატა მზე.

მასწავლებლის / მასწავლებლის / მასწავლებელი

5. .... მაგიდაზე ლამაზი თაიგული დევს.

მეგობრის / მეგობარის / მეგობარი

6. მე და ჩემმა დამ გუშინ ..... დაბადების დღეზე კარგი დრო გავატარეთ.

ფანჯრის / ფანჯარის / ფანჯარა

7. .... იქით ჩანს ყვავილებიანი ლამაზი ეზო.

ტანსაცმლის / ტანსაცმელის / ტანსაცმელი

8. დედამ ჩემი ახალი კაბა ..... კარადაში შეინახა.

სოფლის / სოფელის / სოფელი

9. ჩვენი ..... უკან მაღალი მთებია.

მდინარის / მდინარეს / მდინარე

10. ბიჭები ..... პირას სხედან და ირუჭებიან.

(A1) სავარჯიშო 2. სიტყვათა ბლოკიდან გადააჯგუფე ცხრილში ხმოვანფუძიანი და თანხმოვანფუძიანი სახელები:

სახლი. ფანჯარა. სკოლა. ვაშლი. ხილი. დაფა. ფანქარი. წიგნი. რვეული. ჩანთა. პერანგი. კაბა. კაშნე. მასწავლებელი. მოსწავლე. ფილმი. ჟურნალისტი. ეზო. ავტობუსი. კომპიუტერი. დრო. შემოდგომა. კვირა. ორშაბათი. ტორტი. ხაჭაპური. ბებია. მზე. უნივერსიტეტი. საათი. მანქანა. ჟურნალი. პასპორტი. კლასი. ძმა, მამა. დედა. ტელევიზორი. საათი. სტუდენტი. დღე. დილა. მინდორი.

ხმოვანფუძიანი	თანხმოვანფუძიანი

(A1) სავარჯიშო 3. დაასრულე და ჩაინერე წინადადებები ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: ეს ამბავი მოხდა 18 (თვრამეტი) საქტემბერს.

<p>ეს ამბავი მოხდა ის დაიბადა ის ჩამოვა ის შეგვხვდება ის დარეკავს</p>	}	<p>31 დეკემბერი 1959 წელი 26 ოქტომბერი 8 მარტი 4 აპრილი 3 ივნისი 2000 წელი ორშაბათი სამშაბათი დილა</p>
---	---	--

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

(A1) სავარჯიშო 4. ჩანერე წინადადებაები ნიშნების მიხედვით და წაიკითხე:

ნიშნები: $10 + 10 = 20$ ათს მივუმატოთ ათი უდრის ოცს.

$1 - 1 = 0$ ერთს გამოვაკლოთ ერთი, უდრის ნულს.

12 სთ. 40 წთ. პირველს აკლია ოცი წუთი.

1. $15 + 25 = 40$ .....
2. $11 + 2 = 13$ .....
3. $32 + 10 = 42$ .....
4. $7 + 7 = 14$ .....
5. $50 + 50 = 100$ .....
6. $28 + 5 = 33$ .....
7. $2 + 3 + 5$ .....
8. $111 + 6 = 117$ .....
9. $1000 + 1000 = 2000$ .....
10. $45 - 5 = 40$ .....
11. $10 - 8 = 2$ .....
12. $18 - 11 = 6$ .....
13. 11 სთ. 35 წთ. ....
14. 13 სთ. 55 წთ. ....
15. 11 სთ. 45 წთ. ....

(A1) სავარჯიშო 5. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩანერა კვირის რომელიმე დღე:

მაგალითი: ლალი სკოლაში **ორშაბათს** იყო.

1. ბელა მეგობრებთან ერთად ..... სტადიონზე წავიდა.
2. .... გაიმართება ჩვენი სკოლის საახალწლო ღინისძიება.
3. მე ..... დაბადების დღე მაქვს
4. შენ გინდა ..... შევხვდეთ ერთმანეთს?
5. .... გაგაცნობ ჩემს მეგობრებს.
6. ხვალ ..... სამოგზაუროდ მივდივარ.
7. მე არ ვიცოდი, რომ ..... დათო სკოლაში არ წავიდა.
8. .... მასწავლებელთან ერთად ეკსკურსიაზე მივდივართ.
9. დირექტორმა დამიბარა ....., 5 საათზე.

(A1) სავარჯიშო 6. ბლოკში მოცემული ხმოვანფუძიანი სახელები დაახარისხე ცხრილში:

მთა. კაბა. დრო. კაფე. ხე. ტყე. გოგო. ხბო. ჩაი. ტაქსი. დედა. კაშნე. დღე. მზე. დაფა. პაპა.

კვეცადი	უკვეცელი	გამონაკლისები

(A1) სავარჯიშო 6. ბლოკში მოცემული თანხმობანფუძიანი სახელები დაახარისხე ცხრილში:

სახლი. ტანსაცმელი. ხილი. წიგნი. კაკალი. რვეული. სკამი. ატამი.
 ბიჭი. თავი. გემი. მინდორი. ცხენი. ლიმონი. დოლი. ალუბალი.
 შარვალი. მასწავლებელი. გამყიდველი. ფრინველი. ხელთათმანი.
 დღიური. პერანგი. ყვავილი.

კუმეზადი	უკუმეზელი	გამონაკლისები

(A1) სავარჯიშო 7. ნაიკითხეთ ტექსტი და ჩასვი სიტყვები სწორი ფორმით:

ეს ..... ოჯახია (ეკა). ეკა 13 ..... არის და მეშვიდე კლასში სწავლობს (წელი). ეკას ..... ორი წელი თელავში იცხოვრა, ახლა სიღნაღში ცხოვრობს (ოჯახი). ეკა ..... სკოლაში სწავლობს, ამიტომ თბილისში ცხოვრობს (კომაროვი). ის დაინტერესებულია ..... (მათემატიკა) და უნდა, მათემატიკოსი გამოვიდეს. ეკას ბაბუაც მათემატიკოსია, ის ..... ასწავლის სკოლაში (მათემატიკა). ეკას დედა ანა ექიმია. ის პე- დიატრია და ..... მკურნალობს (ბავშვები). ეკას მამა გია მხატვარია. ის ახლა ..... მუშაობს ტურისტულ კომპანიაში (ფოტოგრაფი). ის ძა- ლიან ბევრს მოგზაურობს საქართველოში და ლამაზ ..... იღებს (ფო- ტოები). ეკას ძმა დათო თარჯიმანია. მან შვიდი ენა იცის. დათო 22 წლისაა და ტურის- ტულ კომპანიაში მუშაობს. ეკას ბებია დიასახლისია. ადრე ის ..... მუშაობდა (მზარეული). ახლა სახლშია, ... უვლის (სახლი) და ეკას უმცროს ..... სანდროს ზრდის (ძმა). სანდრო 5 წლისაა და ბაღში დადის.

(A1) სავარჯიშო 8. დააკვირდი ნიმუშს და მიუწერე სიტყვებს მრავლობითი რიცხვის ფორმა:

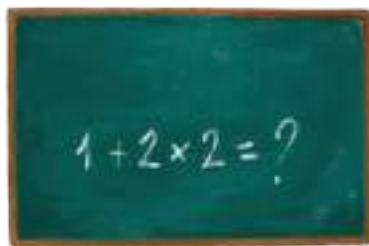
ჩანთა

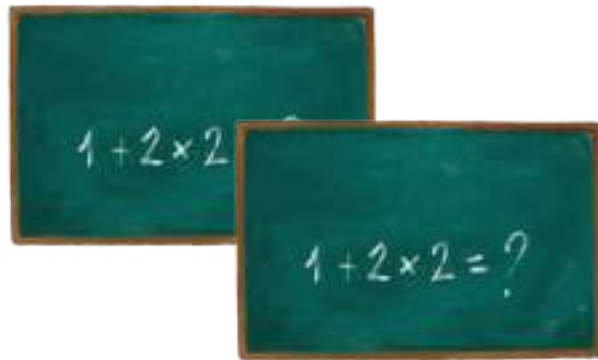
ჩანთები

საშლელი

დაფა

ფანქარი

კალამი

რუკა

მაგიდა

სათამაშო

წიგნი

(A1) სავარჯიშო 9. ჩასვი ფრჩხილებში მოცემული სიტყვა სწორი ფორმით:**ნიმუში: ჩვენი სკოლა ქუჩის ბოლოშია. (ქუჩა)**

1. ეს ..... ეზოა. (სკოლა)
2. აქ ..... ადგილია. (ჩანთა)
3. .... ყიდვა მინდა. (რუკა)
4. ნანას მოსწონს ახალი ..... ფერი. (დაფა)
5. ლელამ წითელი ..... ყიდვა გადაწყვიტა. (კაბა)
6. ეს ..... ჩანთაა. (მოსწავლე)
7. .... სხივი ანათებს. (მზე)
8. ზაზა დაბადების ..... ზეიმზე მიდის. (დღე)
9. ციყვი ..... ტოტზე ზის. (ხე)
10. დათოს ..... სუნი არ უყვარს. (რძე)

(A2) სავარჯიშო 10. ჩასვი ფრჩხილებში მოცემული სიტყვა სწორი ფორმით:**ნიმუში: თხაშ დაიკიკინა. (თხა)**

1. .... ბეჭით მოსწავლეებს სიგელები გადასცა. (სკოლა)
2. .... მწვანე ფოთლებს მოეფარა. (ლოკოკინა)
3. ნიკას ..... ჩონგური გაუკეთა. (პაპა)
4. ლევანს ..... წიგნი უყიდა. (დედა)
5. შემოდგომით ..... იკლო. (დღე)
6. ვაშლის ..... ნაყოფი არ მოისხა. (ხე)
7. სავსე ..... ქუჩები გაანათა. (მთვარე)
8. .... ღრუბლებიდან გამოანათა. (მთვარე)
9. .... თავისი სპლიყვი წყალთან მიიყვანა. (სპილო)
10. .... ლოკოკინას გზა დაუთმო. (კუ)

(A1) სავარჯიშო 10. ანარაოე მრავლობითი რიცხვი ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: წიგნი – წიგნ-ებ-ი; ქათამი – ქათმ-ებ-ი; რკო – რკოები; კუ – კუები;
ბადე – ბადე-ებ-ი; გზა – გზ-ებ-ი;

რვეული	მერხი	ძალი .....
კალამი	მასწავლებელი	საპონი .....
უთო	ვიოლინო	სურო .....
რუ	ბუ	ყრუ .....
მდინარე	მოსწავლე	კლდე .....
მანქანა	მაგიდა	დაფა .....

(A1) სავარჯიშო 11. ჩანერე სწორი ფორმა:

ნიშნები: როგორ სწრაფად გადის წლები. (წლები/წლები)

1. მაგიდაზე ..... აწყვია. (საყვავილები / საყვავილები)
2. სამკითხველოში ..... შემოიტანეს.
(საქალაქდები / საქალაქები)
3. წვიმიანი ..... დაიწყო. (დღები / დღეები)
4. ასე გადიოდა ..... . (თვეები / თვეები)
5. დედა მასზე ფიქრში ..... არ ეძინა. (ღამეები / ღამები)
6. საქართველოში წყალუხვი ..... არის.
(მდინარეები/მდინარები)
7. ხევსურეთში მაღალი ..... . (კლდეებია / კლდეებია)
8. მებადურებმა ..... გაშალეს. (ბადები / ბადეები)
9. .... ბევრი თევზი დაიჭირეს. (მეთევზებმა / მეთევზებმა)
10. ეს ყვავილნარი ცნობილმა ..... გააშენეს.
(მებადებმა / მებადე)

(A1/A2) სავარჯიშო 12. ჩასვი სიტყვა სწორი ფორმით:

საკუთარი სახელები
 ...ა/ე+ს
 დედა, მამა, ბებია, ბაბუა
 (საკუთარი ოჯახის წევრები)

დანარჩენი
 .....ა/ე+ის
 დედა, მამა, ბებია, ძმა
 (სხვისი ოჯახის წევრები)

ნიმუში: ნათია – ნათიას ყვავილები

ნიმუში: სკოლა – სკოლის ეზო

- ა) (ლალა) კლასელი .....
- ბ) (ოპერა) მომღერალი .....
- გ) (თეა) ძმა .....
- დ) (ახალციხე) ცენტრი .....
- ე) (მეხანძრე) ფორმა .....
- ვ) (შორენა) დედა .....
- ზ) (როზა) სახლი .....
- თ) (მერია) შენობა .....
- ი) (დაბა) სახელი .....
- კ) (ვარშავა) მერი .....
- ლ) (გია) სამსახური .....
- ზ) (ანას დედა) სათვალე .....
- თ) (ლეილას ბებია) საფულე .....
- ი) მე ვამბობ: (დედა ფოტო) .....

(A1) სავარჯიშო 13.

ა) გადასახვე არასწორი ფორმა:

დღეები, მაგიდები, ~~კვირები~~, წიგნები, მდინარები, მანქნები, თვეები, მთები, თვლები, ხეები, წლები, ძმები, დები, კლდეები, გზები, გოგონები, ბიჭები, ზღვაები, მდინარეები, თვები, წლები, კალმები, თვალები, მაგიდაები, საპონები, საპნები, მანქანები, კალამები, წიგნიები.

ბ) ყველა სწორი ფორმის გამოყენებით შეადგინე წინადადება:

ნიმუში: დღეები დღეებს მისდევდა.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____

(A1) სავარჯიშო 14. შეარჩიე და ჩასვი სწორი ფორმა:

ნიმუში: გიორგი იღვიძებს (07:35) .....

(რვის ოცდახუთ წუთზე, რვის ოცდახუთ წუთს,

რვას რომ ოცდახუთი წუთი აკლია).

1. ლიკა ყოველ დღე (09:45) ..... მიდის სკოლაში
(ათის თხუთმეტ წუთზე, ათის თხუთმეტ წუთს, ათს რომ თხუთმეტი წუთი აკლია).
2. შენ დილას (07:20) ..... იღვიძებ
(რვის ოც წუთზე, რვას ოც წუთს, რვას რომ ოცი აკლია).
3. გიორგი და ლიკა იძინებენ (00:30) .....
(პირველს ნახევარზე, პირველის ნახევარზე, პირველს რომ ოცდაათი წუთი აკლია).
4. ლეილა მოდის სამსახურიდან სახლში (19:35) .....
(რვას რომ აკლია ოცდახუთი წუთი, რვის ოცდახუთ წუთზე, რვას ოცდახუთ წუთში).
5. მე მუშაობას ვიწყებ (10:40) .....
(თერთმეტის ორმოც წუთზე, თერთმეტს რომ ოცი აკლია, თერთმეტს ოცი წუთი აკლია).
6. თიკა დადის ქართული ენის წრეზე .....
(სამშაბათს, ოთხშაბს, ხუთშაბათს; სამშაბათი, ოთხშაბათი, ხუთშაბათი)
..... (სამ საათზე, სამი საათს, სამი საათი).
7. თქვენ ყოველ დილას მიდიხართ სკოლაში (08:50) .....
(ცხრას აკლია ათი წუთი, ცხრის ათ წუთზე, ცხრას რომ აკლია ათი წუთი).
8. ჩვენ ვიძინებთ ძალიან ადრე, (22:15) .....
(თერთმეტის თხუთმეტ წუთს, ტერთმეტს რომ აკლია თხუთმეტი წუთი,
თერთმეტის თხუთმეტ წუთზე).
9. თათია უნივერსიტეტში მიდის .....
(მეტროთ, მეტროთი, მეტროში).
10. ნარიყალაზე ავედით .....
(საბაგროთი, საბაგროდ, საბაგროში).

(A1) სავარჯიშო 15.

ა) გადახაზე არასწორი ფორმა:

ნიმუში: ა) მგელის ბ) ატმით გ) ფანქრის

ა) ბაზარის	ბ) ცხვრის	გ) ფანქრით
ა) მატარებლის	ბ) მეზობელით	გ) კურდღლად
ა) კალმით	ბ) ატამის	გ) ქათამის
ა) მამლის	ბ) თავშლით	გ) მსხალის
ა) მარნის	ბ) სოფელად	გ) საქმლით
ა) მეგობარად	ბ) წყლის	გ) ნამცხვრით
ა) საბნის	ბ) რძალად	გ) ჭურჭლით
ა) სავარძლის	ბ) მასწავლებლად	გ) წამალის
ა) ხანძარის	ბ) სტუმრის	გ) შვლის
ა) ნაცრის	ბ) აივნის	გ) დაბლით

ბ) დაწერე სწორად არასწორი სიტყვები:

ნიმუში: მგლის

.....

.....

გ) ჩასვი სიტყვა საჭირო ფორმით

ნიმუში: მე მიყვარს ფანქრით (ფანქარი) ხატვა.

- გუშინ ..... (მეგობარი) წერილი მივიღე.
- ..... (მასწავლებელი) შეკითხვას ანამ სწორად უპასუხა.
- ამ ..... (წამალი) მკურნალობენ კორონავირუსს.
- ეს ..... ფერი (ნაცარი) პიჯაკი ძალიან მომწონს.
- ჩემი ..... (სოფელი) მარჯვნივ არის მთები.
- ცივი ..... (წყალი) ბანაობა არ შეიძლება.
- ..... (მამალი) ყივილზე მელიას გაეღვიძა.
- ხვალ მე და დედა ბებიასთან მივდივართ ..... (სტუმარი).
- ..... (მარანი) კარი ყავისფერია.
- ამ ..... (სავარძელი) გადასაფარებელი მწვანეა.

(A2) სავარჯიშო 15.**ა) ტექსტში სათანადო აღგილზე ჩანერი სიტყვა „დედა“ სხვადასხვა ბრუნვის ფორმით:**

რა კარგია, თუ გყავს .....

ყველას დარდი იცის .....

გიჭირს? მიაშურებ .....

მოგწონს ხელის სითბო .....

მალე შენც იქცევი .....

მუდამ მყავდი ჩემო .....

ბ) ტექსტში სათანადო აღგილზე ჩანერი სიტყვა „წყალი“ სხვადასხვა ბრუნვის ფორმით:

დედამინას ფარავს .....

და სიცოცხლეს მოგვცა .....

მოგვწყურდება? ვსვამთ .....

თითებს გვიბრობს ყინვა .....

გულს ვიბრუნებთ ისევ .....

თოვლი გვიბრუნდება .....

იყავ მუდამ, ცივო .....

(A1) სავარჯიშო 16.

ა) დააკვირდი ქვემოთ მოცემულ სქემას და გადაიყვანე სიტყვები მრავლობით რიცხვში:

---- ზ+ ებ-   ---- ე+ებ-

ზღვა	.....	დღე	.....
მთა	.....	მდინარე	.....
და	.....	კლდე	.....
ძმა	.....	წრე	.....
ჩანთა	.....	თვე	.....

ბ) ჩასვი სიტყვა მრავლობითი რიცხვის ფორმით:

გაზაფხულის ..... მარტი, აპრილი, მაისი (თვე).

საქართველოში არის მაღალი ..... (მთა) და ..... (კლდე).

ჩემი ..... (და) ცხოვრობენ თელავში.

მთაში არის ჩქარი ..... (მდინარე).

ახლა გამოვჭრათ ეს ..... (წრე) და შევანებოთ ერთმანეთს.

ჩემი ..... (ძმა) სახლში არ არიან.

ეს ..... (ჩანთა) თქვენია?

შაბათი და კვირა არის დასვენების ..... (დღე).

(A1) სავარჯიშო 17.**ა) დააკავშირე სიტყვები ერთმანეთთან:**

ნიმუში: ატლასი ► კაბა

მოგზაური	ბეჭედი
დედა	რეჟისორი
ოქრო	დღე
ფილმი	ჩანთა
ხე	ფიფქი
მზე	რეჟიმი
თოვლი	ფოთოლი
დღე	სხივები
მზე	სათვალე

ბ) შეადგინე სიტყვათა შეთანხმებები:

ნიმუში: ატლასის კაბა

გ) შენ მიერ შედგენილ ფრაზებზე შეადგინე წინადადებები

ნიმუში: მე ძალიან მომწონს ატლასის კაბა

(A1+) სავარჯიშო 18.

ფოტოების მიხედვით შეადგინე წინადადება; გამოიყენე სიტყვები ნათესაობითი ბრუნვის ფორმით:

ნიმუში: ეს არის ტანსაცმლის კარადა.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(A2) სავარჯიშო 19.

ა) გამოიყენე ქვემოთ მოცემული ინფორმაცია და ჩასვი სიტყვები თვალი და წელი სწორი ფორმით:

დაიმახსოვრე: თუ თვალი ან წელი ადამიანის სხეულის ნაწილია, ის არ იკუმშება.

თვალი

ბაბუაჩემს ..... ოპერაცია გაუკეთეს.

ამ ბეჭდის ..... ყიდვა მინდა.

მარჯვენა ..... უფრო კარგად ხედავს ბებია, ვიდრე მარცხენა .....

ჩემს ველოსიპედს ერთი ..... არ აქვს.

წელი

აპრილი ..... მეოთხე თვეა.

რამდენიმე დღის წინ ..... ტკივილმა შემანუხა.

ამ ..... არ ვარ კმაყოფილი.

ბ) გამოიყენე ქვემოთ მოცემული ინფორმაცია და ჩასვი სიტყვები დედა და მამა სწორი ფორმით:

დაიმახსოვრე: თუ დედა, მამა, ბებია, პაპა საკუთარ დედას, მამას, ბებიას ან პაპას აღნიშნავს, არ იკვეცება.

ხვალ ..... დაბადების დღეა, ზეგ კი ..... დაბადების დღე.

..... დღე გაზაფხულზეა, სამ მარტს.

ასეთი ..... იამაყებდა ყველა.

ამ ლექსის სათაურია „..... დარიგება“.

..... და ჰყავს, ... კი – ერთი ძმა.

(A2) სავარჯიშო 20. ჩასვი სიტყვა საჭირო ფორმით:

..... (დედა) დაბადების დღისთვის ტორტი გამაცხო.
 ჩანთაში დევს ....., ..., ... (კალამი, წიგნი, რვეული).
 ჩემს ..... (სახლი) დიდი ..... (აივანი) აქვს.
 ..... (დღე) ბოლოს იქნება შეხვედრა.
 სამი ..... (კვირა) მივდივარ სამოგზაუროდ.
 ნინო ..... (მასწავლებელი), ხვალ სკოლაში ვერ მოვალ.
 ამ ..... (წიგნი) ძალიან დამაინტერესა.
 ..... (მზე) სისტემაში ცხრა პლანეტაა.
 შენი და ..... (ექიმი) მუშაობს?
 ამ ..... (სკოლა) სჭირდება ..... (ქიმია) მასწავლებელი.

(A2) სავარჯიშო 21. ჩასვი მოცემული სიტყვები სწორი ფორმით ნინადაღაბაბში გამოთოვებულ ადგილას:

ფოსტა	შხაპი	ყურსასმენები	ხელფასი (2X)	ლეპტოპი
ოთახი	მანქანა	დღე	ხელშეკრულება	

ხელს მოვანერ ამ ..... .
 ბანკში ავიღებ ..... .
 მოვემზადები ხვალინდელი ..... .
 დილით ადრე ავდგები და ..... მივიღებ.
 ..... გავყიდი. აღარ მომწონს.
 სახლიდან სკოლაში წავიღებ ..... . პრეზენტაცია მაქვს.
 შევამოწმებ ჩემს ..... . ვაკანსიის პასუხს ველოდები
 ჩემი დაბადების დღე მოდის და გავალამაზებ ჩემს ..... .
 როცა ვვარჯიშობ, ვიყენებ ..... .
 გუშინ ..... ავიღე და საყიდლებში დავხარჯე.

(A2) სავარჯიშო 22. გადასახე ზედმეტი:

ნიმუში: ა) ქათამს; ბ) მსხალს; გ) სკამს; დ) ~~სკოლის~~

1. ა) წიგნმა; ბ) ბავშვმა; გ) ჩანთას; დ) ირემმა.
2. ა) ბიჭს; ბ) მასწავლებელს; გ) ძაღლს; დ) მელია.
3. ა) მაგიდა; ბ) მგელმა; გ) სკამი; დ) ფანჯარა.
4. ა) ზამთრის; ბ) ქათმის; გ) სკოლის; დ) ჩანგლით.
5. ა) სოკო; ბ) საქმედ; გ) სახლად; დ) ქალაქად.
6. ა) ფანქრით; ბ) ჭიქით; გ) თმით; დ) საჭმლის.
7. ა) მზეო; ბ) ცაო; გ) დედავ; დ) შარვალი.
8. ა) თბილისს; ბ) ნესვს; გ) თასს; დ) ფასს.
9. ა) ჩექმა; ბ) ჭერამმა; გ) ატამმა; დ) ირემმა.
10. ა) თევზზე; ბ) თავზე; გ) კოვზზე; დ) გაზზე.

(A2) სავარჯიშო 23. ჩასვი სწორი ფორმით:

ნიმუში: ბლის მურაბა ძალიან გემრიელია. (ბალის / ბლის)

1. .... ჩიტი დახატა. (ოთარიმ / ოთარმა)
2. წინოს ..... წინ იასამანია. (ფანჯარის / ფანჯრის)
3. ბადრიჯანი ..... ძალიან გემრიელია. (ნიგოზით / ნიგვზით)
4. .... პირას ხის სახლი იდგა. (ტყეს / ტყის)
5. .... წყაროს წყალი დალია. (ირემა / ირემმა)
6. მინდორი სავსე იყო ჭრელი ..... . (პეპელებით / პეპლებით)
7. ნოდარი ..... მაგიდასთან დგას. (მასწავლებლის / მასწავლებლის)
8. .... , ამოდი, ამოდი! (მზე / მზეო)
9. პოეტი ..... წერს. (ლექსი / ლექსს)
10. ამ ..... ძალიან დავინტერესდი. (ამბავით / ამბით)

(A2) სავარჯიშო 24. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებაები:

წიგნები: მასწავლებლის მაგიდა დგას დაფის წინ.

ფანჯრის, ქარხნით, მასწავლებლად, მანვნით, რძლად, ატამმა, ამბად, მატარებლები, საბნის, მტრად, მინდვრად, ბლით.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

(A2) სავარჯიშო 25. იკოვე შეცდომა და გასწორე: (ზოგ წინადადებაში შეცდომა არ არის)

1. ჩვენს ეზოში ბევრი ბალის ხეა. ....
2. პეპლები ულამაზესი მწერები არიან. ....
3. იორის ხეობა ძალიან ლამაზია. ....
4. თამარი ბერიძე, მოდი აქ! ....
5. გიორგიმ წინო სტუმრად დაპატიჟა. ....
6. თორნიკევ, როგორ ხარ? ....
7. დედამ წამალი კოვზზე დაასხა. ....
8. ეკა დედას მაგიდის ალაგებაში დაეხმარა. ....
9. წელი მეზობელად ცხოვრობს. ....
10. ამ კაფეს პატრონი ბიძაჩემია. ....

(A2) სავარჯიშო 26. გადაანანილ მოცემული სიტყვები ცხრილში:

კერვა, მოყვარე, რემა, მტერი, მანონი, რძე, პეპელა, ბეგარა, კავკასია, ურემი, სტუმარი, ქარხანა, ნიორი, მამა, ტომარა.

კუმეზადი	კვეცადი	კუმეზად-კვეცადი
ატამი	დედა	ფანჯარა

(A2) სავარჯიშო 27.

ა) გადაიყვანე სიტყვები მრავლობით რიცხვში:

ნიმუში: ქერამი – ქერმები

პეპელა –

მატარებელი –

ირემი –

მტერი –

ალუბალი –

ქარხანა –

მთა –

მასწავლებელი –

ფანჯარა –

მინდორი –

ბ) მრავლობითი რიცხვის ფორმებით შეადინე წინადადებები:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

(A2) სავარჯიშო 28. ჩასვი შესაბამისი ბრუნვის ფორმით:

ნიშუში: ნინოს უნდა თმის შეჭრა. (თმა)

1. ბაღში ბევრი ..... ხე გვაქვს. (ალუბალი)
2. ნოდარი მარიამთან ..... მივიდა. (სტუმარი)
3. .... მუშაობა გუშინ დაიწყო. (ქარხანა)
4. ლეილამ გუშინ ..... მომიტანა. (წიგნი)
5. დაინტერესებული ვარ ახალი ..... . (მოსწავლე)
6. ჩემო ....., შენი მეკვლე ვარ! (ქვეყანა)
7. გუშინ მესენჯერით დავურეკეთ ჩემს ..... . (ძმა)
8. ავტორი წიგნში შეიტანს რამდენიმე მოთხრობასა და ..... . (ლექსი)
9. მსაჯმა ფეხბურთელს ყვითელ ..... ერთად წითელიც აჩვენა და მოედნიდან გააძევა. (ბარათი)
10. .... მანქანა იყიდა. (თამაზი)

(A2) სავარჯიშო 29. როგელ წინადადებაში წერია არასწორი ფორმით ხაზგასმული სიტყვა?

1.
  - ა) ქათამა წყალი დალია და ღმერთს შეხედაო.
  - ბ) მარიამმა წყლის დასაღევად სავსე ჭიქა აიღო.
  - გ) სკამმა თქვა, მე რომ არ ვიყო, მაგიდას ფასი არ ექნებო.
  - დ) გასულ ზაფხულს ბათუმმა უამრავი ტურისტი მიიღო.
2.
  - ა) ქალაქ ქუთაის ათასწლოვანი ისტორია აქვს.
  - ბ) პატარა გოგონა სათამაშოების მაღაზიაში ლეგოს ფასს უყურებდა.
  - გ) დიდხანს არჩევდა ნიკო მაღაზიაში ლამაზ ანკესს.
  - დ) მართა ბებო ისე დაბერდა, ნემსს ვეღარ ხედავდა.
3.
  - ა) ბიჭს თავისი თუთიყუშებისთვის გალიის ყიდვა უნდოდა.
  - ბ) მოხუცი ცოლ-ქმარი მაგნოლიის ქვეშ მიირთმევდა ნაყინს.
  - გ) ბავშვები ექსკურსიაზე ვარძიის სანახავად წავიდნენ.
  - დ) იაპონიას ჩემპიონატში ტოჩინოშინი გამოდის.

(A2) სავარჯიშო 30. მოცემული წყვილებიდან წინადადებაში ჩასვი სწორი ფორმა:

1. გასულ ზაფხულს ანიმ ბევრი ..... (წიგნი / წიგნს) წაიკითხა.
2. .... (ბიჭი / ბიჭმა) დიდხანს იფიქრა და წასვლა გადაიფიქრა.
3. .... (მძღოლს / მძღოლმა) არ უნდოდა ხიდზე გადასვლა.
4. საკლასო ოთახში მხოლოდ ერთი ..... (მოსწავლეს / მოსწავლის) ჩანთა იდო.
5. მშენებელმა ..... (ჩაქუჩად / ჩაქუჩით) დაამტვრია ძველი კარი.
6. მანანამ ბოთლი ყვავილების ..... (ქოთნის / ქოთნად) გადააკეთა.
7. ჩემო ..... (შვილი / შვილო), ყველაფერი უნდა გააკეთო, რათა კარგად ისწავლო.
8. დედამ ..... (შვილების / შვილებს) ჩანთებში წიგნები ჩაალაგა.
9. ყველამ თავისი ..... (საგზალმა / საგზალი) აიღო და გზას გაუდგა.
10. ორი ათასი წლის წინ საქართველოს ტერიტორიაზე ორი ..... (სახელმწიფო / სახელმწიფოს) არსებობდა.

(A2) სავარჯიშო 31. ჩასვი შესაბამისი ბრუნვის ნიშანი: ...მა/...მ/...ი/X (არაფერი)

- ა) დედა.... ნამცხვარი გამოაცხო.
- ბ) მძღოლ.... სატვირთო მანქანაზე მუშაობს.
- გ) მამა.... გაზეთს კითხულობს.
- დ) ლევან.... უნივერსიტეტში სწავლობს.
- ე) პროფესორ.... პრეზენტაცია გააკეთა ეკოლოგიური პრობლემების შესახებ.
- ვ) სკოლა.... სოფლის ცენტრში დგას.
- ზ) სუსანა.... კოლეჯი შარშან დაამთავრა.
- თ) კლიენტ.... სახლს ქირაობს.
- ი) ბაღის გამგე.... საბავშვო ბაღს მართავს.
- კ) მარიამ.... გამოცდებზე მაღალი ნიშნები მიიღო.

(A2) სავარჯიშო 32. ფრჩხილებში მოცემული არსებითი სახელი ჩასვი მიცემით ბრუნვაში:

1.

- ა) ჩემს ..... (მშობლები) ძალიან უყვარდათ ქართულად ლაპარაკი.
- ბ) სტუმრების შევსლის დროს ახალგაზრდა ქალმა ..... (მაგიდა) თეთრი ქსოვილი გადააფარა.
- გ) მაღალი ხე ღამის სიბნელეში ქარისგან ირხეოდა და ..... (მგზავრები) აშინებდა.
- დ) შვილიშვილების მოსვლის დროს ბებია ..... (ქათმები) საკენკს უყრიდა.
- ე) ბანკის შესასვლელში მდგარ ..... (პოლიციელი) სახეზე ნიღაბი ეკეთა.

2.

- ა) მოხუცი ბებია შორს მიმავალ ..... (კაცი) უყურებდა.
- ბ) ძლიერი ქარი ლამაზად არხევდა მაღალ ..... (მაგონილია).
- გ) მშენებელს ჩაფხური მოეხადა და ..... ამნეს უყურებდა.
- დ) სალამოს ნიავი ..... (მებაღე) ძალიან სიამოვნებდა.
- ე) სამი მოსწავლე ერთად ასრულებდა ..... (დავალება).

(A2) სავარჯიშო 33. ხაზგასმული არსებითი სახელი შეარჩიე საჭირო ბრუნვის ფორმით:

1.

- ა) მოსწავლეები კითხულობენ უინტერესო ..... (ტექსტები).
- ბ) ..... (წიგნი) ფურცლებზე ჯერ კიდევ იყო ცრემლების კვალი.
- გ) მოხუცმა ქალმა ..... (ჯოხი) აიარა აღმართი.
- დ) გვიან ღამით დაამთავრა ..... (ექიმი) თავის სამუშაო.
- ე) გათბობისთვის საჭირო ღუმელი ..... (ფანჯარა) წინ იდგა.

2.

- ა) ყვავილებიანი პირველკლასელები ..... (დერეფანი) ბოლოში ერთად იდგნენ.
- ბ) საფოსტო ყუთიდან წითელთმიანმა ..... (გოგონა) დედას წერილი ამოიღო.
- გ) ხშირად პატარებს აკლიათ ხოლმე ..... (დედა) სიტბო.
- დ) ყურძნის მტევნები აქა-იქ ეკიდა ..... (სეტყვა) განადგურებულ ვენახში.
- ე) ახალგაზრდა გოგონათვის ყველაზე რთული გადანყვეტილება საშუალო ..... (სკოლა) დამთავრებაზე უარის თქმა იყო.

(A2) სავარჯიშო 34. ჩასვი სწორად ქვემოთ მოცემულ წინადადებაში ფრჩხილებში მოცემული არსებითი სახელები:

1. სოფელი

- ა) მოთხრობ. ბრუნვა) **სოფელმა** ნელ-ნელა გაიღვიძა.
- ბ) (ნათესაობ. ბრუნვა) ..... დასაწყისში დიდი ძველი შენობა იდგა.

2. კატა

- ა) (სახელობითი ბრუნვა) ..... მზეს ეფიცებოდა გატრუნული.
- ბ) დიდ ბურძგლა (მიცემითი ბრუნვა) ..... ძალი მისდევდა და ის იყო, უნდა დასწოდა.

3. კაფე

- ა) შემინული (ნათ. ბრ.) ..... გვერდით ყვავილები იყიდებოდა.
- ბ) მალე მივადექით (მიც. ბრ) ....., სადაც გემრიელი ყავა მეგულებოდა.

4. ქვეყანა

- ა) ჩემი (ნათ. ბრ) ..... ბუნება მართლაც განსაკუთრებულია.
- ბ) ამ ეგზოტიკური (მოქმ. ბრუნვა) ..... მოხიბლული დავრჩით ყველანი.

5. ღვინო

- ა) შავმა (მოთხ. ბრ) ..... ყველა უცებ დაათრო.
- ბ) (ნათ. ბრ) ..... დასამზადებლად ყურძენს წურავენ და ქვევრებში ასხამენ.

(A2) სავარჯიშო 35. დააჯგუფე სიტყვები ცხრილში ბრუნვების მიხედვით:

საჭმლის, საუზმის, კალმით, ფარდა, ბებიამ, ოჯახმა, თოვლის, ფეხით, ველოსიპედი, ბურთით, გიორგიმ, თაფლი, ბავშვებმა, კაცის, გოგონასი, ტანსაცმლით, წყლის, მასწავლებელმა, თვითმფრინავით, ღამით, დილით, ბარათი, ხილი, მდინარის, ექიმმა, პაციენტმა

სახელობითი	მოთხრობითი	ნათესაობითი	მოქმედებითი
	გიორგიმ		

(A2) სავარჯიშო 36.

ა) გადაიყვანე სიტყვები მრავლობით რიცხვში:

1. მტევანი – მტევნები	6. ქვევრი – .....
2. ბუდე –	7. ფოტო – .....
3. ადამიანი –	8. ტყე – .....
4. მეზობელი –	9. მინდორი – .....
5. კედელი –	10. დავალება – .....

ბ) შეადგინე წინადადებაები მრავლობითი რიცხვში მოცემული სახელების გამოყენებით:

1. კედლები ბავშვის ოთახში ვარდისფერი იყო.
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

(A2) სავარჯიშო 37. დააჯგუფე სიტყვები ცხრილში:

ისარი, კაკალი, კალენდარი, კონსერვატორია, ნათურა, ნომერი, პეპელა, რკინა, სათვალე, სია, სიმღერა, სიტყვა, ტყემალი, ფანჯარა, უფლება, ფუტკარი, ქამარი, ქვიშა, ქოლგა, ღრუბელი, ყინვა, ცხვარი, წამალი, სინათლე, სავარძელი, მაცივარი, დედოფალი, ტომარა.

კუმბვადი სიტყვის შიგნით იკარგება სმოვანი	კვეცადი იკარგება სიტყვის ბოლო სმოვანი	კუმბვად-კვეცადი ერთდროულად იკარგება სმოვნები სიტყვის შიგნითაც და სიტყვის ბოლოშიც
კაკალი	უფლება	ფანჯარა

(A2) სავარჯიშო 38. ჩასვი სიტყვები სათანადო ბრუნვის ფორმით:

მაგალითი: დილაობით **ფანჯრის** გაღება აუცილებელია. (ფანჯარა)

- ..... ახლოს მდინარე მიედინებოდა. (ქარხანა)
- ახალი სახლი შევიძინე ფართო ..... ზღვის მხარეს. (ფანჯარა)
- ძალიან მიყვარს ..... ქერა მწვანე მინდორზე. (პეპელა)
- ყველა ადამიანმა თავისი ვალი უნდა მოიხადოს ..... წინაშე. (ქვეყანა)
- ..... ბევრია საინტერესო ადამიანი. (ქვეყანა)
- სანტა კლაუსი ბუხარში ..... ძვრება. (ტომარა)
- ..... ტოტზე კოდალამ ბუდე გაიკეთა. (წიფელა)
- ავტომანქანა ..... იყო დატვირთული. (ტომარა)
- სურათზე ..... მზე იყო გამოხატული. (მარჯვენა)
- ქალაქი ..... იყო მდიდარი. (ქარხანა)
- მე მდიდარი ვარ ჩემი..... . (მოყვრები)

(A2) სავარჯიშო 39. ამოიწერე ტექსტიდან არსებითი სახელები და დააჭებუფე რიცხვის მიხედვით:

ნაყინის

ბუხრები

ფანჯარა

სახლს

ყარაულმა

არცთუ დიდი ხნის წინათ ბოლონიაში, ზედ მთავარ მოედანზე, ნაყინის სახლი ააგეს. .... სახლს მარმელადის სახურავი ჰქონდა, საკვამურებიდან კვამლის მაგივრად გათქვეფილი ნალები ამოდოდა, ... კი სულ ერთიანად დაშაქრული ხილისა გაემართათ. დანარჩენი ყველაფერი ნაყინისა იყო – კარებიც, კედლებიც. ავეჯიც რომ ავეჯია, ისინიც ნაყინისა იდგა. ერთი პატარა ბიჭი ლამის ზედ აეკრა სასადილო მაგიდას. იმდენი ულოკა ოთხივე ფეხი, მაგიდამ ველარ გაუძლო და თავზე დაემხო თავის თეფშებიანად და ლამბაქებიანად. მერე სულ შოკოლადიანი ნაყინის თეფშები და ლამბაქები ეწყო იმ მაგიდაზე! თანაც ნულარ იტყვი, როგორი შოკოლადიანი ნაყინისა! ერთხელაც იქით ქალაქის ..... ჩაიარა და დაინახა – ერთი ..... თანდათან დნებოდა. – არიქათ! – ყვირილი ატეხა ყარაულმა. – მალე! ყველანი ერთბაშად მისცვივდნენ შემდნარ ..... და გაჩაღდა ლოკვა, მაგრამ რა გაჩაღდა! – დედაშვილობამ, სავარდელი მაინც გამომიტანეთ! – საბრალოდ იხვეწებოდა ერთი დედაბერი.

(A2) სავარჯიშო 40. ფრჩხილებში მოცემული არსებითი სახელები ჩასვი შესაბამის ბრუნვაში:

1. (ქათამი) ..... წყალი დალია და ცას შეხედა.
2. გაზაფხულის (თვე) ..... მარტი, აპრილი და მაისი.
3. სუფრა სხვა ხილთან ერთად (ატამი) ..... დაამშვენა.
4. საქართველოს დედაქალაქ (თბილისი) ..... ბევრი უცხოელი სტუმრობს.
5. (ისტორია) ..... ფურცლებზე ბევრი საინტერესო ამბავია.
6. (დედაჩემი) ..... ჩემი ყველა საიდუმლო იცის.
7. ჩემი სახლი ცენტრში, (მალაზია) ..... წინ დგას.
8. ჩემი ცხოვრება ძალიან შეიცვალა (ავარია) ..... შემდეგ
9. (ლომი) ..... ისე დაიღრიალა, ყველა სოროში მიიმალა.
10. (ზეიმი) ..... დიდხანს გაგრძელდა.
11. ჩემს (კლასი) ..... წლის ბოლოს გამოცდა დაუნიშნეს.
12. (ბაბუაჩემი) ..... თავისი ცხოვრება სკოლაში გაატარა.
13. (გალია) ..... კარი ღია დარჩა, ჩიტმაც დრო იხელთა და გაფრინდა.
14. (ქიმია) ..... სახელმძღვანელო ვიყიდე.
15. ახალმა (სკამი) ..... ყველას მოწონება დაიმსახურა.

(A2) სავარჯიშო 41. ჩასვი ტექსტში სიტყვები შესაბამისი ბრუნვის ფორმით:

1. .... სკოლაში დაიწყო მუშაობა. (ეთერი)
2. .... არ უყვარს, როცა საუბარს აწყვეტინებენ. (რამაზი)
3. .... სახლი ააშენა. (ნესტანი)
4. .... ბევრი საქმე აქვს. (ომარი)
5. .... მანქანა შარშან იყიდა. (დავითი)
6. .... გუშინ დამირეკა. (სიმონი)
7. .... ახალი ტელეფონი აქვს. (ტენგიზი)
8. .... გაცნობა ვერ მოვასწარი. (ცაგარელი)
9. .... ყველაფერი სწორად გააკეთა. (თამარი)
10. .... გაკვეთილები უკვე მოამზადა. (გიორგი)

(A2) სავარჯიშო 42.**წაიკითხე ტექსტი და მოთხრობითი ბრუნვის
ფორმებს ძველ ხაზი გაუსვი, ამოინერა და
მიუწერე სახელობითი ბრუნვის ფორმა:**

ერთმა ჩიტმა ტყეში ერთი მოხერხებული ალაგი იპოვა და ბუდე გაიკეთა. მერე შიგ ჩაჯდა და სამი კვერცხი დადო. სამ კვირაში გამოჩეკა პატარა ჩიორები. დედა თავის შვილებს უზიდავდა კალიებს, პეპლებს, ბუბებს, აჭმევდა და ზრდიდა.

დიდ სიხარულში იყო ჩიორა. ჩქარა დავაფრენ ჩემს ბარტყებსო. მაგრამ მალე უბედურება ეწვია. წყეულმა მელიამ ბუდეს მიაგნო, ხის ძირში მიცუნცულდა და ჩიორას დაემუქრა: – თუ ბარტყს არ გადმომიგდებ, ყველას შეგჭამთო.

შეეშინდა საწყალ ჩიორას. აიყვანა ერთი ბარტყი და გადმოუგდო მელიას. მელიამ პირი დაავლო, ბუჩქებში გაარბენინა და გადაყლაპა. მაგრამ მსუნაგმა ვერ ამოივსო მუცელი, ისევ მიადგა ჩიტს და კვლავ დაემუქრა.

დაღონებულმა ჩიორამ მეორე ბარტყიც აიყვანა და მელიას გადმოუგდო. მელიამ პირი სტაცა, ბუჩქებში გაარბენინა და გადაყლაპა, მაგრამ ისევ მიადგა მუქარით.

მწარედ დაღონებულმა ჩიორამ მესამე ბარტყიც აიყვანა და მელიას გადმოუგდო. მელიამ გაარბენინა და ისიც სწრაფად გადაყლაპა. და ისევ მიადგა.

უბედურმა ჩიტმა, ბოლო ბარტყიც გადაუგდო, მერე შემოჯდა ერთ ხეზე და მეტად დაღონებულმა ტირილი დაიწყო. მონადირემ დაინახა და ჰკითხა:

– ეგრე მწარედ რამ დაგაღონა, ჩიორაო? ჩიტმა თავისი ამბავი უთხრა, მონადირემაც პირობა მისცა, რომ დაეხმარებოდა.

– ჩიტი გაუძღვა მონადირეს და მელიასთან მიიყვანა. მონადირემ მელიას თოფი ესროლა, შიგ პირში მოართყა და კბილები ჩააყრევინა. ჩიორას კი თავისი ბარტყები დაუბრუნა, გახარებულმა ჩიტმა სიმღერა დაიწყო.

მაგალითად: ჩიტმა – ჩიტი

(A2.) სავარჯიშო 43.

ანარმოვ ფორმები მოდელის მიხედვით:

მოდელი: ის (ბავშვი) სწავლობს გაკვეთილს ..... მან (ბავშვმა)
ისწავლა გაკვეთილი

1. კაცი აკეთებს საქმეს ..... გააკეთა
2. ბავშვი წერს დავალებას ..... დანერა
3. მხატვარი ხატავს სურათს ..... დახატა
4. მარიამი ხსნის ამოცანას ..... ამოხსნა
5. მუშა მუშაობს ..... იმუშავა
6. ბიჭი თამაშობს ..... ითამაშა
7. ბიჭს მოაქვს წიგნი ..... მოიტანა
8. ანა ნახულობს ფილმს ..... ნახა ფილმი
9. დედა ყიდულობს პურს ..... იყიდა პური
10. საბას მოაქვს რვეული ..... მოიტანა რვეული
11. ჩემი ძმა მუშაობს ბანკში ..... იმუშავა ბანკში

(A2) სავარჯიშო 44.

შეარჩიე სწორი ფორმა:

1. .... წვერი ძალიან წვრილია (ფანქარის/ფანქრის)
2. .... თვალი მართლა ლამაზია (ბეჭედის/ბეჭდის)
3. ამ ..... ყველა გაოცებული იყო (ამბავით/ამბით)
4. გოგონას ..... მოხატული კაბა ეცვა (პეპელებით/პეპლებით)
5. .... ჩაით გავუმასპინძლდი სტუმრებს (ლიმონის/ლიმნის)
6. ქართული ..... შესახებ მსოფლიოში ყველამ იცის (ანბანის/ანბნის)
7. ურმის ..... აქეთ-იქით გარბოდა (თვალები/თვლები)
8. .... ტკივილმა ძალიან შემანუხა (თვლების/თვალების)
9. .... დედის ქანდაკება დგას თბილისში (ქართველის/ქართველის)
10. ბიჭს არ დავინწყებია ..... მორეკვა (ცხვრის/ცხვარის)

(A2) სავარჯიშო 46. ჩანარა წინადადებათი ნიშუბის მიხედვით და წაიკითხა:

ნიშუბი: $1 + 6 = 7$ ერთს მივუმატოთ ექვსი ტოლია შვიდის.

1. $15 + 25 = 40$ .....
2. $11 + 2 = 13$ .....
3. $32 + 10 = 42$ .....
4. $7 + 7 = 14$ .....
5. $50 + 50 = 100$ .....
6. $28 + 5 = 33$ .....
7. $2 + 3 + 5 = 10$ .....
8. $111 + 6 = 117$ .....
9. $1000 + 1000 = 2000$ .....
10. $45 - 5 = 40$ .....
11. $10 - 8 = 2$ .....
12. $18 - 11 = 6$ .....
13. 11.35 .....

(A2) სავარჯიშო 47. წაიკითხა მენიუ და ამოიწერა მოქმედადებითი ბრუნვის ფორმები

<p>საპეტაძინარო APPETIZER / APPETIZER</p> <p>ჭაჭაჭაწი კომპოზიტი კიტრიჭაჭა ჩაჭაჭა Fried Cutlets with saffron rice შაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა</p> <p>ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა Fried Egg with cheese sauce 11.50 € შაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჩაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა</p> <p>ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა Fried chicken with rice 17.50 € შაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჩაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა</p> <p>ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა Fried chicken with rice 16.50 € შაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჩაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა</p>	<p>მაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა Eggplant with saffron შაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა</p> <p>ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა Fried eggplant with garlic and coriander შაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა</p> <p>ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა Catalan potato salad with saffron 11.80 € ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჩაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა</p> <p>ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა Greek cheese salad with fruits 23.80 € ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჩაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა</p> <p>ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა Greek salad with saffron 19.50 ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა შაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა</p> <p>ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა ჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭაჭა Greek salad with saffron 16.49</p>
---	--

(A2) სავარჯიშო 48. წინადადებაში გამოთოვებულ ადგილას ჩასვი მოცემული სიტყვები სწორი ფორმით:

~~შედევი~~, ღამე, დილა, ბებია, კვერცხი, ტაფა, მზე, ცეცხლი, ოთახი, სიტბო, კულინარია

ნიმუში: უცხოელი ქართული ხუროთმოძღვრების **შედევს** გაეცნო.

1. .... 12 საათია, უკვე ახალი წელია!
2. სკოლაში ..... გაკვეთილები გვიტარდება.
3. ბებო ..... ადრე იღვიძებს.
4. .... გემრიელი საუზმე გამიმზადა.
5. საუზმის დროს ..... მირთმევა სასარგებლოა.
6. .... თოვლი დაადნო.
7. დედა ..... ცეცხლზე დგამს.
8. ბუხარი კარგად ათბობს ჩვენს .....
9. ბებოს ..... და ალერსმა ყველაფერი დამავიწყა.
10. პაპამ ბუხარში ..... აანთო.

(A2) სავარჯიშო 49. შეცვალე ფრაზები ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: ვახტანგი წერს / ვახტანგმა დაწერა / ვახტანგს დაუწერია (ვახტანგი)
ლელა ქარგავს / ლელამ მოქარგა / ლელას მოუქარგავს (ლელა)

1. .... წერს ..... დაწერა ..... დაუწერია. (დავითი)
2. .... სწავლობს ..... ისწავლა ..... უსწავლია. (ლევანი)
3. .... ხატავს ..... დახატა ..... დაუხატავს. (თამარი)
4. .... კითხულობს ..... წაიკითხა ..... წაუკითხავს. (მარიამი)
5. .... უყურებს ..... უყურა ..... უყურებია. (გიორგი)
6. .... კერავს ..... შეკერა ..... შეუკერავს. (დალი)
7. .... თამაშობს ..... ითამაშა ..... უთამაშია. (ნანა)
8. .... აშენებს ..... ააშენა ..... აუშენებია. (ავთო)
9. .... მღერის ..... იმღერა ..... უმღერია. (ნუნუ)
10. .... ცეკვავს ..... იცეკვა ..... უცეკვია. (პეტრე)

(A1/A2) სავარჯიშო 50. დაწერე სახელები სწორი ფორმით:

1. _____, სად მიდიხარ? (დავითი)
2. მოდი, _____, ერთად ვიმეცადინოთ! (ნანა)
3. _____! – დაუძახა დედამ გოგონას. (მარიამი)
4. _____, ჩემო მეგობარო, როგორ ხარ? (ვახტანგი)
5. _____, ნუ აწყენინებ მეგობარს! (ლილე)
6. სად უნდა ისწავლო, _____? (გიორგი)
7. ჩვენთან მოდიხარ, _____? (აკაკი)
8. _____, შენ ეს წიგნი წაკითხული გაქვს? (ნუნუ)
9. _____, შეგიძლია დამეხმარო? (ნინო)
10. ეს ყველაფერი შენც კარგად იცი, ჩემო _____ . (ლევანი)

(A2) სავარჯიშო 51. წაკითხე ტექსტი. გახაზე არსებითი სახელები და გაანაწილე ცხრილში ნიმუშის მიხედვით:

მთელი ღამე თოვდა. დილით ადრე ადგა ბებია და ღუმელში ცეცხლი დაანთო. ნახევარ საათში ჩვენი პატარა ოთახი, მწვანედ შეღებილი და დიდფანჯრიანი, ისე გამახიარულა სითბომ, საწოლიდან გადმოვძვერი და მივუჭექე საუბმეს, რომელიც სკამზე გადაფარებულ ტილოზე დამხვდა გაშლილი. პატარა ტაფას სახურავი ავხადე, ბებოს კვერცხი შეენვა.

არ ვიცი, როგორ ახერხებდა ბებია კვერცხის ისე შენვას, რომ კულინარიის შედევრს ჰგავდა. პატარა და მაღალკედლებიანი ტაფა პირამდე იყო სავსე მზისფერი კვერცხით.

შემწვარი მზის დისკო მე და ბებომ შუაზე გავინაწილეთ.

[HTTP://KIDS.GE/STORY?ID=114](http://kids.ge/story?id=114) ქეთევან ბარაკანიძე

ხმოვანფუძიანი	თანხმოვანფუძიანი
(დილა) დილით	ცეცხლი

(A2) სავარჯიშო 52.**ა) უკასუხე კითხვებს სწორი ფორმით:****ნიმუში:** (ლიმონი) რისი წვენი? – ლიმონის წვენი

- (ნიორი) რისი სუნი? –
 (მანონი) რისი ქილა? –
 (სახლი) რისი სახურავი? –
 (კუ) რისი ბაკანი? –
 (საპონი) რისი ბუშტი? –
 (ჟოლო) რისი მურაბა? –
 (ქვეყანა) რისი საზღვარი? –
 (რძე) რისი გემო? –
 (მაგიდა) რისი ფეხი? –

ბ) ზემოთ მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:**ნიმუში:** ლიმონის წვენი სასარგებლოა

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....

(A2) სავარჯიშო 53. არჩიე სწორი ფორმა და ჩანერე წინადადებაში:

1. ბელურა ..... რაფაზე შემოჭდა. (ფანჯარის / ფანჯრის)
2. სახლს საკმაოდ დიდი ..... ჰქონდა. (ფაჯარები / ფანჯრები)
3. მე მიყვარს ჩემი ..... ისტორია. (ქვეყანას / ქვეყნის)
4. ევროპის ..... დიდი ნაწილი განვითარებულია. (ქვეყნების / ქვეყანების)
5. მოხუცს მძიმე ..... წაღება გაუჭირდა. (ტომრის / ტომარის)
6. ფქვილის ..... მძიმეა. (ტომრები / ტომარები)
7. .... ფრთები სუსტია. (პეპელას / პეპლის)
8. მინდორში ქრელი ..... გაფრინავდნენ. (პეპელები / პეპლები)
9. ქალაქში ახალი ..... აშენება გადაწყვიტეს. (ქარხანას / ქარხნის)
10. ქვეყანაში ..... არ მუშაობს. (ქარხანები / ქარხნები)

(A2) სავარჯიშო 54.**ა) მოცემული სიტყვები ვითარებითი ბრუნვის ფორმით ჩანერა
წინადადებაში:****წიგნი:** „ტანი კალმად (კალამი) მაქვს, კალამი ნაღველსა ამონანები...“

1. ქაოსურად წარმოქმნილი გარევაჭრობა მონესრიგებული .....
(ბაზარი) გადაიქცა.
2. თოვლი მზის პირველივე სხივებზე სახურავებიდან .....
(წყალი) ჩამოიღვარა.
3. ასპარეზობის შემდეგ ყველაზე პატარა მოციგურავე ტურნირის პირველ
..... (ნომერი) დაასახელეს.
4. მოსწავლეები საბავშო მწერალთან ..... (სტუმარი) მივიდნენ.
5. ზოგ ადამიანს სხვისი წყენინება ..... (არაფერი) უღირს.
6. გიორგიმ სკოლაში ქიმიის ..... (მასწავლებელი) დაიწყო მუშაობა.
7. ჩემს ..... (მეზობელი) ახალგაზრდა ცოლ-ქმარი გადმოვიდა
საცხოვრებლად.
8. ბებომ ნუცას ვაშლი მისცა და უთხრა: ..... (შაქარი) შეგერგოსო.
9. ნათელამ ის მაღალი გოგო თავის ..... (რძალი) გაგვაცნო.
10. ტექსტის ბოლოს მთავარი პერსონაჟი ..... (მთხრობელი) გადაიქცა.

**ბ) ფრჩხილებში მოცემული სიტყვები გადაიყვანე მოქმედებით ბრუნვაში
და შეადგინე ახალი წინადადება:****წიგნი:** მანანამ შემაჯამებელი დავალება შავი კალმით დაწერა.

(A2) სავარჯიშო 55.

ა) ფრჩხილებში მოცემული სიტყვები ჩანერა სწორი ფორმით:

ნიმუში: დედამ პატარა ქილაში ქარხლის (ქარხალი) მწნილი ჩადო.

1. .... (ბაზარი) ტერიტორიაზე ტექნიკის ახალი მაღაზია გაიხსნა.
2. გიორგიმ ..... (ფანქარი) სათლელი დაკარგა.
3. მუშებს ცემენტის რამდენიმე ..... (ტომარა) შეძენა სურდათ.
4. იუბილარი საპატიო ..... (სტუმარი) გვერდით დაჯდა.
5. მეგობრები ერთმანეთს ..... (არაფერი) გამო დაუპირისპირდნენ.
6. გასაუბრებაზე აპლიკანტებს მინიჭებული ..... (ნომერი) მიხედვით იძახებდნენ.
7. ზოოპარკში ზოლებიანი ..... (აფთარი) ლეკვები დაიბადნენ.
8. სამზარეულოს იატაკზე დაყრილ ..... (შაქარი) ნამცეცებს ქიანჭველა დაესია.
9. ბებომ ..... (თავსაფარი) ბოლოები მაგრად შეიკრა.
10. მარტოხელა ..... (ბებერი) სახლს სახურავიც დაზიანებოდა და შესასვლელი კარიც.

ბ) ფრჩხილებში მოცემული სიტყვები გადაიყვანე მრავლობით რიცხვში და შეადგინე ახალი წინადადებები:

(A2) სავარჯიშო 56.**ა) ფრჩხილებში მოცემული სიტყვები ჩანარა სწორი ფორმით:**

ნიმუში: ბებომ კაკლის (კაკალი) მურაბა მოხარშა.

1. ნანა წყაროზე ..... (წყალი) მოსატანად წავიდა.
2. .... (საბძელი) წინ პატარა კომშის ხე დგას.
3. .... (მსხალი) მურაბას სასიამოვნო ფერი აქვს.
4. სასმელების კომპანია „ბაკარდიმ“ ბაზარზე ..... (ალუბალი) რომი გამოიტანა.
5. ილიას უნივერსიტეტში დაარსდა ..... (სამართალი) სკოლა.
6. რკინიგზის სადგურში ..... (მატარებელი) გამცილებელი
7. ლეილას ..... (მეზობელი) შვილი ცნობილი ექიმია.
8. ორი დღის წინ ჩემი ..... (რძალი) მეგობარი გვესტუმრა.
9. კარგი ამბის ..... (მახარობელი) სახელს ყველა ხმამაღლა იმეორებდა.
10. .... (მასწავლებელი) ჩანთა სკოლის ეზოში სკამზე იდო.

ბ) ფრჩხილებში მოცემული სიტყვები გადაიყვანე მრავლობით რიცხვში და შეადგინე ახალი წინადადებები:

(B1) სავარჯიშო 57.

ა) დააკვირდი როგორ იბრუნვის სხვადასხვა ხმოვანზე დასრულებული სახელი

ბრუნვა	ბრუნვის ნიშანი	არსებითი სახელი				
სახელობითი	-ი, -	სახლ-ი	კიბე	ოქრო	კაბა	კენგურუ
მოთხრობითი	მ, მა	სახლ-მა	კიბე-მ	ოქრო-მ	კაბა-მ	კენგურუ-მ
მიცემითი	ს	სახლ-ს	კიბე-ს	ოქრო-ს	კაბა-ს	კენგური-ს
ნათესაობითი	-ის, -ს	სახლ-ის	კიბ-ის	ოქრო-სი	კაბ-ის	კენგურუ-სი
მოქმედებითი	-ით, -თი	სახლ-ით	კიბ-ით	ოქრო-თი	კაბ-ით	კენგურუ-თი
ვითარებითი	-ად, -დ	სახლ-ად	კიბ-ედ	ოქრო-დ	კაბ-ად	კენგურუ-დ
წოდებითი	-ო, -ვ -	სახლ-ო	კიბე	ოქრო	კაბა	კენგურუ

ბ) გამოიყენე ცხრილი და აბრუნე: ვარდი, ციხე, გოგო, კაბა, კუ

სახელობითი .....

მოთხრობითი .....

მიცემითი .....

ნათესაობითი .....

მოქმედებითი .....

ვითარებითი .....

წოდებითი .....

(A2-B1) სავარჯიშო 58.

დააკავშირე ერთმანეთთან:

ბიჭი	წაიკითხა
ბიჭმა	ცხოვრობს.
ბიჭს	დავიბადე
ბიჭის	ამაყოფს
ბიჭით	არის
ბიჭად	უყვარს
ბიჭო	არ გესმის?

(B1) სავარჯიშო 59.

შეარჩიე და ჩასვი სწორი ფორმით:

ბიჭი, ბიჭმა, ბიჭს, ბიჭის, ბიჭით, ბიჭად, ბიჭო

1. ეს ..... ქაფქაფაძის ქუჩაზე ცხოვრობს.
2. ამ ..... წიგნი ერთ დღეში წაიკითხა.
3. ამ ..... ძალიან უყვარს წერილების წერა.
4. ამ ..... დედა არის მასწავლებელი.
5. აკაკი თავისი ხუთივე ..... საზღვარგარეთ გაემგზავრა.
6. რა კარგია, ... რომ დავიბადე.
7. .... , არ გესმის? ზარი დაირეკა!

ბ) დანერე მსგავსი წინადადებები, გამოიყენე სიტყვის შვიდივე ბრუნვა:

(B1) სავარჯიშო 60. ჩასვი წინადადებაში სწორი ფორმით კენჭურუ

1. .... ჩანთოსანი ცხოველია.
2. .... მუცელზე ჩანთა აქვს.
3. .... ბალახი შეჭამა.
4. .... ჩანთაში შვილი ჰყავს.
5. ეს პატარა ცხოველი ..... შვილია.
6. ავსტრალიური დოლარის ერთ გვერდზე ..... გამოსახულებაა.
7. ავსტრალია ამაყოფს გიგანტური .....
8. არა აქვს მნიშვნელობა, სპილოდ დაიბადები თუ .....
9. ჩემო ლამაზო ....., აი შენი სახლი.

(B1) სავარჯიშო 61. მიუხედავად სიტყვებს დაბოლოება მოცემულ წინადადებაში:

1. თბილისი არის საქართველო-- დედაქალაქი.
2. ფეხბურთელ-- გოლი გაიტანა.
3. ჩემი მეგობრ-- დაბადების დღეზე მივდივარ.
4. მასწავლებლებ-- , თქვენ გაქვთ ყველაზე საპასუხისმგებლო პროფესია.
5. მე ყოველდღე ვურეკავ ჩემს და-- ტელეფონით.
6. ეს ლექსი კომპოზიტორმა სიმღერა-- გადააკეთა.
7. გამარჯობა, ქალბატონებ-- და ბატონებ--!
8. ეს ქუდი ნინომ ხელი-- მოქსოვა.
9. წვიმა-- და ქარ-- შეაწუხა სოფელი.
10. მდინარის ნაპირზე ველოსიპედ-- გავისეირნე.

(B1) სავარჯიშო 62. ნაიკითხე ძველ მოცემულ საბი ლექსი, ამოწერა სხვადასხვა ბრუნვის ფორმები და დააჯგუფე ცხრილში:

**მოდის ვნახოთ ვენახი
ხალხური**

მოდის, ვნახოთ ვენახი, რამ შეჭამა ვენახი;
მიველ ვნახე ვენახი, თხამ შეჭამა ვენახი.
მოდის, ვნახოთ თხა, რამ შეჭამა თხა;
მიველ ვნახე თხა, მგელმა ჭამა თხა.
მგელმა თხა, თხამ ვენახი შეჭამა.
მოდის, ვნახოთ მგელი, რამ შეჭამა მგელი;
მიველ ვნახე მგელი, თოფმა ჭამა მგელი.
თოფმა მგელი, მგელმა თხა,
თხამ ვენახი შეჭამა.
მოდის, ვნახოთ თოფი, რამ შეჭამა თოფი;
მიველ ვნახე თოფი, მინამ ჭამა თოფი.
მინამ თოფი, თოფმა მგელი, მგელმა თხა,
თხამ ვენახი შეჭამა.
მოდის, ვნახოთ მინა, რამ შეჭამა მინა;
მიველ ვნახე მინა, თაგვმა ჭამა მინა.
თაგვმა მინა, მინამ ჟანგი,
ჟანგმა თოფი, თოფმა მგელი,
მგელმა თხა, თხამ ვენახი შეჭამა.
მოდის, ვნახოთ თაგვი, რამ შეჭამა თაგვი;
მიველ ვნახე თაგვი, კატამ ჭამა თაგვი.
კატამ თაგვი, თაგვმა მინა,
მინამ ჟანგი, ჟანგმა თოფი,
თოფმა მგელი, მგელმა თხა,
თხამ ვენახი შეჭამა.

■ აპრილს უყვარს ია ლურჯი,
მაისს – ნვიმა ნანწკარა,
კლდეს – მდინარის შეძახილი,
ჯეჯილს – წყარო ანკარა,
ჭალას – სტვენა ბულბულისა
ტყის შრიალში ჩართული,
მე ყველაფერს მირჩევნია
ჩემი ტკბილი ქართული!

ხუტა ბერულავა

■ გამარჯობა, ჩემო თბილის ქალაქო,
დაკარგული შენი შვილი მოვედი,
საქართველოს მინა-წყალო, ალაგო,
თორმეტი წლის გატანჯული მოვედი.

მთაო წმინდავ, მამა დავითისაო,
შენ, დარაჯო ქალაქ თბილისისაო,
წმინდა მინავ, უკვდავ მწერლებისაო,
მათ საფლავზე სალოცავად მოვედი

იეთემ გურჯი

მოთხრობითი	მიცავითი	ნათესაობითი	წოდებითი
რამ	აპრილს	მდინარის	ჩემო

(B1) სავარჯიშო 63. მიუნერა სიტყვებს -მა ან -ს ბრუნვის ნიშნები:

ნიშუნი: ძაღლ-მა, მამალ-ს

სოფლის მაშენებლები

ერთი ძაღლი და ერთი მამალი დაძმობილდენ: სოფელი ავაშენოთო!

ძაღლ-- ჰკითხა მამალ- : როგორ ავაშენოთო?

მამალ-- უთხრა: შენ იყეფე, მე ვიყივლებ და აშენდებაო.

წავიდენ ტყეში. ძაღლ-- ყეფა დაიწყო და დაეძინა. მამალი ხეზე შეჯდა და ყივი-
ლი დაიწყო. მელ-- ხმა შემოესმა, მოვიდა, მამალ--- ჰკითხა: მანდ რას აკეთებო?

მამალ-- უთხრა: სოფელ-- ვაშენებთო.

მელ--- უთხრა: ჩამოდი, სახლისთვის ადგილი მომიზომეო!

მამალ-- უთხრა: მამასახლისი მანდა წევს, გააღვიძე, ეგ მოგიზომსო!

მელა-- მამლის შეჭმის სურვილით გონება აერია, ძაღლთან მივიდა და უთხრა:
მამასახლისო, ადე, სახლის ალაგი მინდაო.

წამოდგა ძაღლი, მელ-- გაეკიდა, დაჩეჩქვა და კუდი მოსწყვიტა. წავიდა ნაცემი
მელა. გაგლეჯილი, ნათრევი გორაზე წამოდგა და დაუძახა ძაღლ-- და მამალ--: მე
ხომ ჩემი ჭკუისა დამემართა, მაგრამ თუ თქვენ მაგ საქმით სოფელ-- ააშენებთ, მა-
გასაც ვნახავთო.

(A2) სავარჯიშო 64. შუარჩიე გამოთოვებული სიტყვები სწორი ფორმით და ჩასვი წინადადებაში:

მელა/მელამ/მელას

1. .... თავისი კუდი მონმედ მოიყვანაო.

ძაღლი/ძაღლმა/ძაღლს

2. .... ჰკითხა მამალს, სოფელი როგორ ავაშენოთო.

დედა/დედამ/დედას

3. .... ტელევიზორს უყურებს და თან საქმეს აკეთებს.

ჭიანჭველა/ჭიანჭველამ/ჭიანჭველას

4. რწყილმა უთხრა ....., წავალ, თოკს მოვიტან და ორმოდან ამოგიყვანო.

საქართველო/საქართველომ/საქართველოს

5. .... სამხრეთ კავკასიაში მდებარეობს.

სოფელი/სოფელმა/სოფელს

6. ამ ..... აქვს ერთი ორსართულიანი სკოლა და ერთი ც საბავშვო ბაღი.

ქმარი/ქმარმა/ქმარს

7. ლუარსაბ! – დაუძახა ..... დარეჯანმა.

რუსთაველი/რუსთაველმა/რუსთაველს

8. პოემა „ვეფხისტყაოსანი“ შოთა ..... მე-12 საუკუნეში დაწერა.

თვალები/თვალებმა/თვალებს

9. გიორგი ისე გაოცდა, საკუთარ ..... არ დაუჯერა.

მასწავლებელი/მასწავლებელმა/მასწავლებელს

10. ერთი საუკეთესო, ყველასგან გამორჩეული ..... გვყავდა.

(B1) სავარჯიშო 65.

**დაასრულე ფრჩხილებში ჩასმული სიტყვები და
გადაწერე წინადადებები სწორად:**

ა) ნიშუში: (გოგომ) კაბა ჩაიცვა. გოგომ კაბა ჩაიცვა.

1. (ევა) ტელეფონი იყიდა. ....
2. (დედა) გემრიელი ხაჭაპური გამოაცხო .....
.....
3. (მოსწავლე) დავალება ვერ დაწერა .....
.....
4. (კორონა ვირუსი) შეცვალა მთელი მსოფლიო. ....
5. (წიგნი) დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა. ....
6. (ბიზნესი) წარმატება მომიტანა. ....
7. (ნიკა) დაინახა ადიდებული მდინარე .....
.....
8. (პაპა) ხილი იყიდა ახალ ბაზარში .....

(B1) სავარჯიშო 66.

**ჩასვი ფრჩხილებში მოთავსებული სიტყვები სწორ
ბრუნვაში კონტექსტის მიხედვით:**

ნიშუში: (ძმა) ძმის ოთახში შუქი ისევ ენთო.

1. (ძმა) ..... ჯერ კიდევ ეძინა.
2. (შეშა) ..... ღუმელი შუალამემდე ენთო და სახლში თბილოდა.
3. (ფეხი) გიორგი სამსახურში ..... წავიდა.
4. (მასწავლებელი) ..... მაგიდაზე ყვავილები ეწყო.
(დამლაგებელი) ანა ამ ოფისში ..... მუშაობს დიდი ხანია.
5. (მეგობარი) ..... ! აქეთ წამოდი, მანდ გზა დაზიანებულია!
6. (ბიჭი) ....., მოდი, ფეხბურთი ვითამაშოთ!
7. (მენეჯერი) ნიკოს ძალიან მოსწონს ბანკის ..... მუშაობა.
8. (თამაში) თამუნა ბურთის ..... დაიღალა და ყვავილების კრეფა
დაიწყო.

(B1) სავარჯიშო 67. ამონაჩვენებელი ნათესაობითი ბრუნვის შემცველი სიტყვათა წყვილები:

ნიმუში: სიღნაღის ნახვა

კახეთი აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონია. ცნობილია ღვინის კულტურით. **სიღნაღის** ნახვა ნამდვილად ღირს კახეთში სტუმრობისას. სიღნაღი ცნობილია, როგორც სიყვარულის ქალაქი, ესაა ტურისტებში პოპულარული ადგილი თავისი სილამაზისა და პეიზაჟის გამო. სიღნაღს გარს არტყია გალავანი, რომელიც მსოფლიოში ჩინეთის დიდი კედლის შემდეგ მეორეა სიდიდით.

ქალაქი გადაჰყურებს ალაზნის ველსა და კავკასიონს. კახეთში მდებარეობს ბოდბის მონასტერი, რომელიც მე-9 საუკუნეში აშენდა. მონასტრის ტერიტორიაზე წმინდა ნინოს წყაროა, რომელსაც, ლეგენდის მიხედვით, განკურნების ძალა აქვს. ამ ადგილსაც არაჩვეულებრივი ხედი აქვს ალაზნის ველზე და კავკასიონზე. წინანდლის სახლ-მუზეუმი განსაკუთრებით ლამაზია შემოდგომაზე. სახლი, რომელიც სალონის ფუნქციას ასრულებდა, ეკუთვნოდა მე-19 საუკუნის პოეტს, ალექსანდრე ჭავჭავაძეს. მას აქვს ულამაზესი ბაღი და ჩრდილო-აღმოსავლეთ მხარეს წინანდლის მარანი, რომელიც აშენდა მე-19 საუკუნეში.

დღეს სახლ-მუზეუმი მუდმივად მასპინძლობს გამოფენებს, კონცერტებს, ლიტერატურულ ღონისძიებებსა და მასტერკლასებს. წინანდლის სახლ-მუზეუმში არის ადგილი, რომელსაც სიყვარულის ხეივანს ეძახიან. ლეგენდის თანახმად, თუ შეყვარებულები თვალდახუჭულები გაივლიან ხეივანს, მათ ბედნიერი ურთიერთობა ექნებათ.

(B1) სავარჯიშო 68. წაიკითხე ლექსი და ამოწერე ვითარებითი ბრუნვის ფორმები:

გაითვალისწინე, ზოგჯერ ვითარებითი ბრუნვის ნიშანს ემატება ა.

მაგ: ფრთხილ-ად-ა

რამ შემქმნა **ადამიანად?**
რატომ არ მოვედ წვიმადა,
რომ ვყოფილიყავი მუდამა
ღრუბელთ გულ-მკერდის
მძივადა,
მინაზე გადმოსაგდებად,
ცვარად ან თოვლად ცივადა?
არ გამწირავდა პატრონი
ასე ოხრად და ტივლად!
ცაშივე ამიტაცებდა,
თან მატარებდა შვილადა.

ასე არ დამჭირდებოდა
სულ მუდამ ყოფნა ფრთხილადა.
მზის მოტრფიალე ვივლიდი
სიკვდილის გამაწბილადა;
მალლა ცა, დაბლა ხმელეთი
მე მექნებოდა წილადა.
გავიხარებდი, მთა-ბარსა
ოდეს ვნახავდი მწვანედა,
სიცოცხლეს ვაგრძნობინებდი
მომაკვდავ არემარესა.

ვაჟა-ფშაველა

ნიმუში: ადამიანად, წვიმადა..

(B1) სავარჯიშო 69.**ა) ხაზგასმული სახელები ჩანერე ცხრილში დაბოლოების მიხედვით:**

სახ.	-ი		
მოთხ.	-მა, მ		
მიც.	-ს		
ნათ.	-ის		
მოქმ.	-ით		
ვით.	-ად		
წოდ.	-ო, -ვ		

- ა. ნინამ ეს სახლი 40 ათას დოლარად იყიდა.
- ბ. აქ მოდი, მეგობარო!
- გ. ამ მუზეუმს ახალი თანამშრომელი ჰყავს.
- დ. ამ ფულით ვიყიდე სარეცხი მანქანა და მაცივარი.
- ე. ამ გოლით მარადონა ოქროს თასის მფლობელი გახდა.
- ვ. რამ შემქმნა ადამიანად?
- ზ. მადონამ თბილისში ბინა 300 დოლარად იქირავა.
- თ. კაცად მაშინ ხარ საქები, თუ ეს წესი წესად დარგე!
- ი. ცა ქუდად მიაჩნია და დედამინა ქალამნად.
- კ. მაგრამ სხვა მიწის რა უნდა მშურდეს, სამშობლოვ, ჩემო, შენს შვილს და პატრონს!

ბ) ამ სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადება

(B1) სავარჯიშო 70.

ა) ტექსტში გახაზვა ვითრებითი ბრუნვის გამოხატველი სიტყვები:

ეს მოხდა დიდი ხნის წინათ ერთ ქვეყანაში, კარგად არც კი მახსოვს, ის კი ვიცი, რომ ყველა ბედნიერად ცხოვრობდა.. ბედნიერება იყო, აბა რა , უნდოდათ და ერთობოდნენ: დადიოდნენ სასეირნოდ, სათევზაოდ, ერთმანეთთან სტუმრად სიარული ხომ ყველაზე მეტად უყვარდათ. განსაკუთრებით სოფლად, ერთი კეთილი ქალის ოჯახში უყვარდათ მისვლა. ქალი ჯერ ზღაპრებს მოუყვებოდა, საინტერესო ამბებით ჭკვიანურად მიანვდიდა დარიგებას, მერე სუფრასთან მიიწვევდა საჭმელად და ნაირ-ნაირ ნამცხვრებს ჩამოურიგებდა, ესეც არ აკმაყოფილებდა. შინ წასულებს წასაკითხად ისეთ ჯადოსნურ წიგნებს ატანდა, ვინც წაიკითხავდა, იმ სამყაროში ხვდებოდა. თან დაიბარებდა: მერე მომიყვით, სად იყავით და რა ნახეთო. მაგრამ ვინ რას მოყვებოდა: წიგნები იმიტომ მიჰქონდათ, რომ კარგი მასპინძლობისათვის მადლობა ეთქვათ, თორემ ვერ წარმოედგინათ, რას მისცემდათ ფურცლების შრიალი. იცოდა ეს ქალმა, მაგრამ არაფერს ამბობდა, ისევ კეთილად მასპინძლობდა.

ერთხელ ამ ქვეყანაში სასწაული მოხდა: ადამიანებმა უცბად სხვადასხვა ენაზე დაიწყეს საუბარი: ინგლისურად, ფრანგულად, ესპანურად...მოხუცი-ახალგაზრდად იქცა, ახალგაზრდა-მოხუცად. მოკლედ, აირია ქვეყანა. მეფემ ქვეყნად მიავლინა თავისი ვეზირები: გაიგეთ, ხალხი ასე უცნაურად რატომ ალაპარაკდაო. მაგრამ პასუხს ვინ გასცემდა? წიგნის კითხვა დიდად არავის უყვარდა. ბოლოს ის ქალი მოვიდა, სოფლად რომ ცხოვრობდა, და უთხრა: ასე სხვადასხვა ენაზე იმიტომ ალაპარაკდნენ, ცოდნა აკლიათ, თორემ ენის ცოდნა ურიგო არ არისო. – როგორ ვუშველოთო? – იკითხა მეფემ. – როგორ და მე რომ წიგნები მივეცი, უნდა წაიკითხონ, გონება გაუნათდებათ... და ენაც ეცოდინებათ, ქვეყნებსაც მოივლიან და ისევ ბედნიერად იგრძნობენ თავსო. სხვა გზა არ ჰქონდათ და დაიწყეს: ჯერ ზანტად, მერე ისეთი ტემპით, ქალი წიგნების მიწოდებას ველარ ასწრებდა: თურმე მარტო გართობა კი არა, კარგი რამეებიც შეეძლოთ და მოეფინნენ ქვეყანას: მასწავლებლებად, ექიმებად, მზარეულებად, მომღერლებად. ემსახურებოდნენ ხალხს იაფად, ან საზღაურის გარეშე. ყველა ბედნიერი იყო.

ბ) ტექტიდან ამოწერილი სიტყვები დაახარისხე ცხრილში

როგორ?	რად? / პროფესია	რად / მიზანი	რად? / დანიშნულება	რად? / გარდაქმნა- შეცვლა	რამდენად?
კარგად	ექიმად	სათევზაოდ	საქმელად	ახალგაზრდად	იაფად

გ) ცხრილში შეტანილი სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებაები

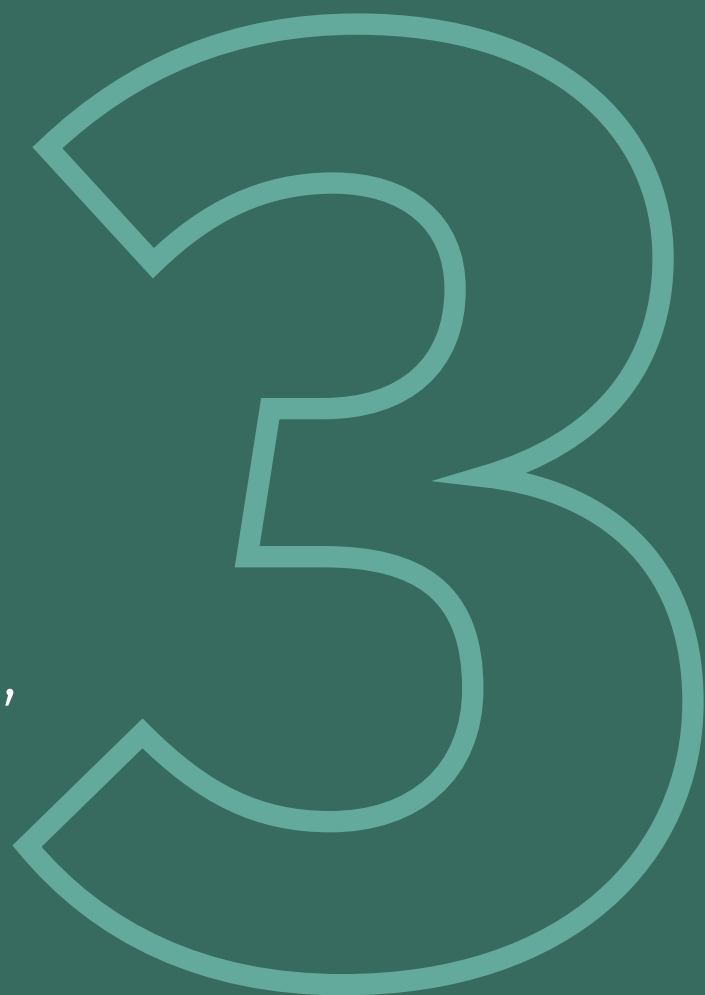

არსებითი სახელი,
ბრუნვები
და ბრუნვათა
ფუნქციები

» თავი 3.

თანდებულიანი ფორმები

თანდებული და ბრუნვის ფორმა		
სახელობითი ბრუნვა	-ვით	ადამიანივით
მოთხრობითი ბრუნვა		
მიცემითი ბრუნვა	-ვით, -თან, -ზე, -ში, შუა, შორის	მზესავით, კაცსავით, სახლთან, მაგიდაზე, უჯრაში... ქალაქებს შუა, სოფლებს შორის
ნათესაობითი ბრუნვა	-თვის, -გან, -კენ, -ებრ, -თანავე, გამო, მიერ, გარდა, მიმართ, შესახებ, ნაცვლად, მაგიერ, მიხედვით, გარეშე, შემდეგ	მეგობრისაგან, სახლისკენ, მოსვლისთანავე, მეზობლის გამო, მეგობრისთვის, მზისებრ, მოსწავლის მიერ, ბავშვების გარდა, მასწავლებლის მიმართ, წიგნის შესახებ, რვეულის ნაცვლად, წიგნის მაგიერ, მოთხრობის მიხედვით, ფანქრის გარეშე, წუთის შემდეგ
მოქმედებითი ბრუნვა	-ურთ, -იდან (< -იდან < ით-გან)	შვილებითურთ, სახლიდან
ვითარებითი ბრუნვა	-მდე / ა-მდე	სახლამდე, ქალაქამდე
წოდებითი ბრუნვა		

თანდებულების ფუნქციები

- ვით** – მსგავსება (კაცისვით)
- თან** – ადგილი, მიმართება (სახლთან)
- ზე** – ადგილი, მდებარეობა, დრო (მაგიდაზე, ხუთ საათზე)
- ში** – ადგილი, მდებარეობა, დრო (ქუჩაში, ხუთ წუთში)
- თვის** – დანიშნულება, დრო (ძმისთვის, შვილითვის)
- გან** – გამოსვლითობა, მასალა (ძმისგან, ხისგან)
- კენ** – მიმართულება (სახლისკენ)
- იდან** – გამოსვლითობა, ადგილი, დრო (თბილისიდან, ორშაბათიდან)
- მდე** – მიღწევითობა, დრო (სახლამდე, მაისამდე)

- შორის** – მდებარეობა, დროის შუალედი, მიმართება, გამორჩევითობა (ორ ქალაქს შორის, ორ საათსა და ხუთ საათს შორის, მეგობრებს შორის)
- შუა** – საგანებს შორის მდებარეობა, დრო (ტოტებს შუა, შუა ზამთარში)
- მიერ** – მოქმედი პირი (მეცნიერის მიერ, ჩემ მიერ)
- გამო** – მიზეზი (სიცხის გამო)
- გარდა** – გამორიცხვა (ჩემ გარდა)
- მიმართ** – დამოკიდებულება (მის მიმართ)
- შესახებ** – რაიმეს, ვინმეს თაობაზე (ჩემ შესახებ, წიგნის შესახებ)

A1

სავარჯიშო 1. დააკვირდი სურათებს და დაასრულე სიტყვები ნიშნის მიხედვით:

ნიშნი: მაგიდაზე დგას ქურჭელი.

ჯამში არის ფაფა.

წყალბურთელი წყალ-- თამაშობს ბურთს.

ჭიქა-- ჟოლოს წვენია

ბიჭი ცხენ-- ზის.

მასწავლებელი საკლასო ოთახ-- არის და დაფა-- წერს.

სავარჯიშო 2. დააკვირდი სქემას; ნიშნის მიხედვით დანერე სიტყვა საჭირო ფორმით და შეადგინე წინადადება:

დაიმახსოვრე: -ი+ვით + --სავით;

მაგრამ --ა+სავით; -----ე+სავით; -----ო+სავით; ---უ+სავით

ნიშნის: ლომ-ი + ვით = ლომ-სა + ვით; ბავშვ-ი + ვით = ბავშვ-სა + ვით;

მეგობარ-ი + ვით + მეგობარ-სა + ვით;

მაგრამ – დედა-სა + ვით; დღე-სა + ვით; კუ-სა + ვით; წინო-სა + ვით

ძმა .....

თოჭინა .....

ბურთი .....

წყარო .....

მდინარე .....

უთო .....

თოვლი .....

ნუნუ .....

კატა .....

კურდღელი .....

სავარჯიშო 3. იკოვე შეცდომა და გასწორე:

ზოგ წინადადებაში შეცდომა არ არის. ყურადღება მიაქციე სიტყვათა დაწერილობას.

1. მაიკლი არის ამერიკადან. ....
2. მე და ჩემი და ვართ საქართველოდან. ....
3. შენი ბიძაშვილი ეგვიპტედან არის? .....
4. ისინი არიან ავსტრალიდან. ....
5. თქვენ ხართ ერაყიდან. ....
6. ფაიკი არის თურქეთიდან. ....
7. ლუდვიგი და კურტი არიან გერმანიადან. ....
8. შენ მონაკოდან ხარ. ....
9. ლელა არის რუსთავიდან. ....
10. ნინო არის საირმეიდან. ....

სავარჯიშო 4. ჩასვი სიტყვა სწორი ფორმით:

ნიმუში: ნიკი არის **ინგლისიდან**. (ინგლისი)

1. ჩემი მეგობარი არის ..... (საბერძნეთი).
2. ქეთი არის ..... (კანადა).
3. ალი და აიდა არიან ..... (აზერბაიჯანი).
4. ჩვენ ვართ ..... (ჩილე).
5. შენ და შენი დეიდაშვილი ხართ ..... (ზიმბაბვე)?
6. ჩარლი არის ..... (ავსტრია).
7. თქვენ ხართ ..... (მარნეული).
8. პეტრე არის ..... (რუსეთი).
9. ლუსინე და კარენი არიან ..... (სომხეთი).
10. შენი მოსწავლე არის ..... (ნაურუ)?

სავარჯიშო 5. ჩასვი დაბოლოებები --დან --მდე:

ნიმუში: თვიდან თვემდე 30-31 დღეა. (თვე-თვე)

1. შესვენება გვაქვს ორი (საათი) ..... სამ (საათი) .....
2. (მარნეული) ..... (სადახლო) ..... არის დაახლოებით 38 კილომეტრი.
3. (დეკემბერი) ..... (იანვარი) ..... შვებულებაში ვარ.
4. (კვირა) ..... (კვირა) ..... შვიდი დღეა.
5. თათიას (სახლი) ..... (სამსახური) ..... შორია.
6. შოთა დასასვენებლად წავა (ივლისი) ..... (აგვისტო) .....
7. (წელი) ..... (წელი) ..... 12 თვეა.
8. ნოდარი (თებერვალი) ..... (მაისი) ..... ლონდონში ცხოვრობდა.
9. (სექტემბერი) ..... (ნოემბერი) ..... არის ორი თვე.
10. (აპრილი) ..... (ივნისამდე) ..... პროექტს ვამზადებთ.

სავარჯიშო 6. უპასუხე კითხვებს; პასუხისათვის გამოიყენე ფრჩხილებში ჩასმული სიტყვები შესაბამისი თანდებულებით:

მაგალითი: სად იყო კონცერტი? კონცერტი იყო ფილარმონიაში

1. – იპოვე ჩემი წიგნები? სად იყო? (მაგიდა)	7. – სად არის შენი სახლი? (მთავარი ქუჩა. კუთხე) .....
2. – ალო, ახლა, სად ხარ? (ლექცია)	8. – სად გაფრინდა შენი ქალაქი? (ცა) .....
3. – სად წავიდა დედა, არ გინახავს? (სოფელი)	9. სად მიდიხარ? (სამუშაო) .....
4. – სად არის შენი აუდიტორია? (სართული)	10. რაზე ოცნებობ? (საზღვარგარეთ წასვლა) .....
5. – სად მიდის ეს ავტობუსი? (სურამი)	
6. – ხვალ სად მიდის შენი კლასი? (ესკურსია)	

სავარჯიშო 7. გააცანი მენუს და მოქმედებითი ბრუნვის ფორმაბი (-ით) მცვალე თანდაბულიანი ფორმაბით

იხალმძვანელათ ნიბუბით:

ღვებელი ხორციტ >>> ღვებელი ხორციტან ერთად

აკეტიბერი

APPETIZER / АППЕТАЙЗЕР

შემწვარი სულგუნი განურული
მაწვნიტ 13.50 ლ
Fried Sulguni with wrung Matsoni
Жаренный сыр Сулугуни с Мацони

შემწვარი ელარჯის ბურთულები
ნუშის ბაჟუტით 17.50 ლ
Fried Elarji balls with almond sauce
Жаренные шарики еларджи с миндалевым соусом Баже

შემწვარი კალმარის რგოლები
ნითული ჩილის სოუსით 17.50 ლ
Fried calamari rings with red chilli sauce
Жаренные кольца кальмара в красном соусе чили

შემწვარი ქათმის ისრები თაფლის
და მდოგვის სოუსით 16.50 ლ
Fried chichken sticks with honey and mustard sauce

მწვანე სალატი
ნაკლებმარილიანი ორაგულიტ 19.50
Green salad with cured salmon
Зеленый салат с малосольным лососеи

ცეზარი ორაგულიტ 26.00
Caesar salad with salmon

კიტრი პომიდვრის სალატი ნიგვზით
Cucumber and tomato salad with walnuts 11.00 ლ
Салат из помидоров и огурцов с грецкими орехами

თხის ყველის სალატი ხილიტ 29.00 ლ
Goat cheese salad with fruits
Салат из козьего сыра с фруктами

ბადრიჯანი ნიგვზით
Eggplant with walnuts
Баклажаны с грецкими орехами

ანეწილი ბადრიჯანი ნივრით
და ქინძით
Pulled eggplant with garlic and coriander
Баклажаны с чесноком и кинзой

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

სავარჯიშო 8. დაასრულე სიტყვები ტექსტში:

მე მოსწავლე ვარ, მე-5 კლას-- ვსწავლობ. დილით ვიღვიძებ 8 საათ-- , ვდგები, ვემზადები სკოლ--- და ცხრას რომ აკლია თხუთმეტი წუთი, გავდივარ სახლ----. გაჩერება-- ფეხით მივდივარ. იქ ავდივარ ავტობუს-- და მივდივარ სკოლ--- 9 საათ--. სკოლაში მეგობარ--- ერთად დავდივარ. გაკვეთილების დასრულების ..... მივდივარ ბიბლიოთეკაში წიგნი-----. ბიბლიოთეკი--- მივდივარ ხატვა--. ჩემი სახლი სამხატვრო სკოლა----- ახლოსაა, ამიტომ სახლი---- ფეხით მივდივარ. ვისვენებ, მუსიკას ვუსმენ და ვმეცადინებ. ექვს საათ-- ვვახშმობ. შვიდი საათი--- 9 საათ---- ვუყურებ ფილმს ან ვკითხულობ წიგნს. ზოგჯერ ყველა ერთად მივდივართ სპექტაკლ-- ან კაფე--. ათ ან თერთმეტ საათ-- ვიძინებ.

A1 / A2

სავარჯიშო 1. დააკვირდი სქემას; ნიშნის მიხედვით დანერე სიტყვა
საჭირო ფორმით და შეადგინე წინადადება:

მაგიდა+სთან
მდინარე+სთან
უთო+სთან
რუ+სთან

მაგრამ –
სახლ (ი)+თან
მეგობარ+თან
საათ+თან
ჭურჭელ+თან

ნიშნი: (სუფრა) სუფრასთან; სტუმარი სუფრასთან დაჯდა.
(თეფში) თეფშთან; თეფშთან დანა-ჩანგალიც უნდა იყოს.

ზღვა .....

.....

ტყე .....

.....

ქალაქი .....

.....

სკოლა .....

.....

ღუმელი .....

.....

გზა .....

.....

ძალი .....

.....

წყარო .....

.....

კუ .....

.....

სავარჯიშო 1. აირჩიე შესაფერისი თანდებული:

დან – აღზილი, შენობა; (საიდან?)

გან – მასალა, ადამიანი; (რისგან? ვისგან?)

ბიბლიოთეკიდან წიგნი წავიღე.

ნინოსგან წიგნი წავიღე.

ქალაქს ხისგან ამზადებენ.

1. .... 2 საათზე მოვდივარ. (სკოლიდან / სკოლისგან)
2. გოზინაყს თაფლისა და ..... ამზადებენ. (კაკლიდან / კაკლისგან)
3. გუშინ თამარი ..... გვიან დაბრუნდა. (ნათიდან / ნათიასგან)
4. შენი ძმა ..... როდის ჩამოვიდა. (ლონდონიდან / ლონდონისგან)
5. საცივის რეცეპტი ..... ვისწავლე. (მზარეულიდან / მზარეულისგან)
6. ნიკა ..... ერთი თვის წინ გაწერეს. (საავადმყოფოდან / საავადმყოფოსგან)
7. სოსო, წიგნი ამოიღე ..... ! (ჩანთიდან / ჩანთისგან)
8. .... როდის მოიტანენ დივანს? (მაღაზიიდან / მაღაზიისგან)
9. ლიკამ ..... ულამაზესი გირლიანდები დაამზადა.
(ქალაქიდან / ქალაქისგან)
10. ამირანმა ..... წითელი ცხვირსახოცი ამოიღო.
(ჭიბიდან / ჭიბისგან)

სავარჯიშო 2.

ა) ტექსტში გახაზა -ვით თანდებულიანი ფორმები -ვით – ისეთი, როგორიც. გამოხატავს მსგავსებას

ბუბას მართლა ბავშვივით გული ჰქონდა. რაც უნდა ცუდი გაგეკეთებინა, უცებ ავინყდებოდა. ფართოდ გაახელდა მთვარესავით თვალებს, ჩიტივით გაშლიდა უზარმაზარ ხელებს, თავს გადააქნევდა და დინჯი ნაბიჯით წავიდოდა. მიდიოდა დათვივით ბაჭბაჯით, მიდიოდა და გულით მზე მიჰქონდა.

მისგან განსხვავებით პავლე სვავივით იყო. ბოროტებით სავსე გული ჰქონდა. ერთი პატარა წყენაც კი ზღვასავით ავსებდა, აყვირდებოდა და ყველას ეჩხუბებოდა. ყველას ეშინოდა მისი. ჭირივით ერიდებოდნენ. ერთი სიტყვით, ორი სხვადასხვა მხარე იყო, ნათელი და ბნელი.

ბ) გახაზული ფორმების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

სავარჯიშო 3. შეარჩიე შესაბამისი თანდებული (-ში, -ზე,) და ჩანერა:

1. მე ვცხოვრობ თბილის--, აღმაშენებლის ქუჩა--.
2. ახალი წიგნები მაგიდა-- ეწყო.
3. დღეს ჩემი საყვარელი მომღერალი ჩამოდის და მივდივარ კონცერტ--.
4. სტადიონ-- უამრავი ადამიანი შეკრებილიყო.
5. მე ყოველ ზაფხულს ვისვენებ ზღვა--, ბათუმ--.
6. ნიკო ყოველთვის აგვიანებს გაკვეთილ--.
7. გუშინ მარინა გამოფენა-- იყო.
8. მაცივარ-- ყველაფერი ლამაზად შეელაგებინათ.
9. ყველაზე მთავარი ადამიან-- არის ღირსება.
10. ჩემი მეგობარი ხვალ ლონდონ-- მიემგზავრება.

სავარჯიშო 4. ანარბოე სნორი ფორბა (-ი-ვით / სა-ვით) და ისე ჩასვი ტაქსტში:

მაგალიტად: ვაშლ-ი-ვით – ისეთი, როგორიც ვაშლი
გოგონა-სა-ვით – ისეთი, როგორიც გოგონა

1. მამაჩემის დიდი ბაბუა ..... კაცი იყო. (მთა)
2. კონია ..... ერთგული ადამიანი იყო. (ძალდი)
3. .... ვერავინ დაგამახსოვრებს თავს თავისი სიძველეებით. (თბილისი)
4. .... ნათელი იყო ყველაფერი. (დღე)
5. ისე გაალამაზა ყველაფერი, ... ბრწყინავდა. (სასახლე)
6. უკანასკნელი ..... ამღერდა. (გედი)
7. თბილი, საოცრად თბილი ხელები ჰქონდა დედას, ... (თონე)
8. ჩემს შემოხედვაზე ..... რატომ განითლდი? (ბავშვი)
9. ისეთი დიდი და ბუმბერაზი იყო, ... (დევი)
10. ისეთი ჰაერივით გოგო იყო, ... (პეპელა)

სავარჯიშო 5. დააკვირდი სქემას და მოცემულ სიტყვასთან გამოიყენე სწორი თანდებული (-ში; -ზე):

შენობა -ში ღონისძიება -ზე
ნიმუში: მე დავდივარ სკოლა-ში **ნიმუში:** მე მივდივარ კონცერტ-ზე

1. მე ხშირად ვვარჯიშობ ..... (დარბაზი).
2. მე ძალიან მიყვარს ..... (თეატრი) სიარული, მაგრამ წელს ..... (სპექტაკლი) არ ვყოფილვარ.
3. ლიზი ხვალ მიდის ..... (დაბადების დღე).
4. .... (საკლასო ოთახი) წიგნების კუთხე გვაქვს.
5. დედა ყოველ დილას დადის ..... (ბაზარი).
6. მომავალ წელს ჩვენ მივდივართ ..... (ბანკეტი).
7. ამ ..... (სასტუმრო) ორი ოთახია თავისუფალი.
8. ორი კვირის შემდეგ ..... (ექსკურსია) მივდივართ ..... (მუზეუმი).
9. მე თოვლის ბაბუას როლში ვიქნები სკოლის საახალწლო ..... (ზეიმი).
10. ამ ..... (კინოთეატრი) ორასი ადგილია მაყურებლებისთვის.
11. ჩვენი სკოლიდან სამი მასწავლებელი წავიდა ..... (ტრენინგი).
12. შარშან 26 მაისს დამოუკიდებლობის ..... (დღესასწაული) ძალიან ბევრი ახალგაზრდა იყო.
13. გაგა ფიზიკის ..... (გაკვეთილი)ა.
14. პროფესორი ჯავახიშვილი აგვისტოს დასაწყისში ..... (კონფერენცია) გამოდის.
15. შავ პარასკევს ..... (მოლი) უამრავი ადამიანი დადის საყიდლებზე.

სავარჯიშო 6. დროის გამოსახატავად სწორად შეარჩიე თანდებული (ში, ზე, იდან, დან, თვის):

სალამოს რვა საათ-- ყველა დიდ დარბაზში შეიკრიბა და ტრადიციულად საინტერესო ამბების მოყოლა დაიწყო.

კაპიტანმა ჩაახველა, ერთი წუთით ფიქრმა გადაიყვანა წარსულ-- და დაიწყო: ახალგაზრდობა-- თავგადასავლები მიზიდავდა. ბევრის მომსწრე ვარ, მაგრამ ეს ყველაზე საუცხოო ისტორიაა წარსული--:

1918 წლის ოქტომბერ--, შემოდგომა--, უცნაური ამინდები დაიწყო ქალაქში: ხან ციოდა, ხანაც ცხელოდა; დილით დაეცემოდა ტემპერატურა, სალამოს--- კი ისეთ მაღალ ნიშნულზე ადიოდა, სუნთქვა ჭირდა. ასე გაგრძელდა ოქტომბერ---, ნოემბერ---, დეკემბრის ბოლოსა--- ყველაფერი დამშვიდდა.

მერე ასე ამბობდნენ ქალაქელები გასულ შემოდგომა--: გაგვიბრაბდა, გადაირია და ბოლოს ჭკუაზე მოვიდაო.

სავარჯიშო 7.

ა) გაეცანი მითითებას. განსაზღვრე რა ფუნქცია აქვს -თან თანდებულს წინადადებაში და მიუხედავად:

-თან თანდებულის ფორმა აღნიშნავს:

- ა) საგნის სიახლოვეს – სახლთან იდგა
- ბ) მიმართულებას – სკოლასთან მიდის
- გ) თანაობას – დედასთან ერთად

1. მეგობრებთან ერთად ექსკურსიაზე ვიყავი. ....
2. უნივერსიტეტთან პატარა მყუდრო კაფეა. ....
3. მაგიდასთან იჯდა მაღალი კაცი და კითხულობდა. ....
4. ყველაფერი გავიგე, ხვალ პარკთან მოვალ. ....
5. ნიკას მკერდთან პატარა ჭრილობა ჰქონდა. ....
6. მეზობელთან პატარა ბიჭი მოვიდა. ....
7. ყველა ბუზი ბზუის, ფუტკართან ყველა ტყუის. ....
8. ყოველდღე ქალი ზღვასთან მიდიოდა და მზის ამოსვლას უყურებდა. ....
9. მოდი ხვალ ტყესთან შევიკრიბოთ და ყვავილები დავკრიფოთ. ....
10. ჩემი საკლასო ოთახი ბიბლიოთეკასთანაა. ....

ბ) დააკვირდი სურთებს და შეადგინე წინადადებები -ზე და -თან თანდებულის გამოყენებით:

გაითვალისწინე!

თანხმოვანფუძიანებთან	ფუძე+ თან	ბალ+თან
ხმოვანფუძიანებთან	ფუძე+ ს+თან	კლდე+ს+თან

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

ვ) თანდაბულიანი ფორმების გამოყენებით და სურათების მიხედვით შეადგინე ორი პატარა ამბავი :

- 1. ....
.....
.....
.....
.....
- 2. ....
.....
.....
.....
.....

სავარჯიშო 9. დააკვირდი ნიშნებს და მიუთითე რას გამოხატავს -თვის თანდებული ხაზგასმულ სიტყვებში:

ნათესაობითი ბრუნვის ფორმა + **თვის** – ოჯახ-ის-თვის...

დრო – ცხრა საათისთვის

დანიშნულება – მეგობრისთვის

მიზანი – შვილის მომავლისთვის

მიზეზი – ზარმაცობისთვის

ბოდიშის მოხდა – ბოდიში დაგვიანებისთვის

მადლობის გადახდა – გმადლობთ სიყვარულისთვის

1. ძმა ძმისთვისაო, შავი დღისთვისაო.
2. ქალაქში გასულ წელს ააშენეს თავშესაფარი მოხუცებისთვის.
3. ლექციაზე სიცილისთვის სტუდენტმა გაფრთხილება მიიღო.
4. ეს არის ყველაზე მოკლე ნაბიჯი წარმატებისათვის.
5. უხეშობისათვის ფეხბურთელი სტადიონიდან გააძევეს.
6. დიდი მადლობა ასეთი ზრუნვისათვის.
7. 12 საათისთვის ყველა მოსწავლე სკოლასთან შეიკრიბა.
8. ზარმაცისთვის ყოველი დღე უქმია.
9. ბოდიში შენუხებისთვის, ხომ ვერ დამეხმარებით?
10. გიორგი წარმატებისათვის ბევრს მეცადინეობდა.

სავარჯიშო 10. შეადგინე -თვის თანდებულიანი ფორმების გამოყენებით მსგავსი წინადადებები:

სავარჯიშო 11. შემოხაზე სწორი პასუხი:

1. რომელი ხაზგასმული სიტყვა წერია შეცდომით?

- ა) მშიერი მგელი ძალღივით ყეფდა.
- ბ) დალის მამა პატარა ბავშვივით ტიროდა.
- გ) მეზობლის ბურთს დღღივით ურტყამდნენ ეზოს ბავშვები.
- დ) ისეთი სალამო იდგა, დილავით ანათებდა მზე.

2. რომელი ხაზგასმული სიტყვა წერია შეცდომით?

- ა) დაღამდა, მაგრამ ახალი მთვარე მზესავით ანათებდა.
- ბ) პატარა ბოკვერს ლომსავით ფაფარი ჰქონდა.
- გ) ბებიამ მთვარესავით ჭადები ბუხრიდან გამოიღო, წინსაფარი გადაუსვა და სუფრაზე დაალაგა.
- დ) ჩემი ეზო ბაღჩავით იყო აყვავებული.

3. რომელი ხაზგასმული სიტყვა წერია შეცდომით?

- ა) გაჩერებასთან სამი მოხუცი ქალბატონი საუბრობდა.
- ბ) დედამ ბარათთან ერთად წიგნებიც მიიღო ჭარში წასული შვილისგან.
- გ) საქართველოს ფოსტის ბიჭმა ამანათან ერთად წერილიც მოიტანა.
- დ) კართან სამი სველი ძალი იდგა და კუდს აქნევდა.

4. რომელი ხაზგასმული სიტყვა წერია შეცდომით?

- ა) მთელი ზაფხული უბნის ბავშვები მდინარეზე იყვნენ.
- ბ) ჩემი მეგობრები არასდროს ამბობენ უარს თეჯზე.
- გ) მახარე მესამე კლასში იყო და ხაზზე სწორად ვერ წერდა ასოებს.
- დ) ჩემს კატას ძალიან უყვარს სახურავზე ძილი.

5. რომელი ხაზგასმული სიტყვა წერია შეცდომით?

- ა) ქუთაისში დავით აღმაშენებლის ძეგლი უფრო ადრე დაიდგა, ვიდრე თბილისში.
- ბ) მთელი დღეები შიშში გაატარა პატარა თაგუნამ.
- გ) მანუჩარი მთელი დღე არ ბრუნდებოდა სახლში.
- დ) ჭარისკაცებს საახალწლო მარში სამხედრო მარში შეეშალათ.

სავარჯიშო 12. შეარჩიე და ჩანერე შესაბამისი თანდებულიანი ფორმა:

1. ოცი წლის ახალგაზრდა ..... (ბავშვივით / ბავშვთან) დარბოდა სტადიონზე.
2. დილით მამამ ცხელი პური მოიტანა და ..... (მაგიდაზე / მაგიდაში) დადო.
3. ისე უცებ დაიწყო კოკისპირული წვიმა, რომ ბავშვებმა ..... (სახლში / სახლზე) შესვლა ვერც კი მოასწრეს.
4. სტომატოლოგიურ კაბინეტში ახალგაზრდა ქალი ..... (შვილთან / შვილივით) ერთად შევიდა.
5. ლამარას ახალი კაბა თავისი ..... (ქალიშვილისთვის / ქალიშვილისგან) უნდოდა.
6. მანუჩარმა გაზეთები მაგიდაზე დაალაგა და ..... (ტელევიზორისკენ / ტელევიზორისგან) წავიდა.
7. ცხრა წელი გავიდა, რაც იაშხეს თავისი ..... (მეგობრისგან / მეგობრიდან) წერილი არ მიუღია.
8. სკოლაში ..... (მისვლისთანავე / მისვლისთვის) ნინიკომ ჩანთიდან ისტორიის სახელმძღვანელო ამოიღო და კითხვა დაიწყო.
9. გუშინ ჩვენი მეგობარი ქვეყნის პრეზიდენტი ..... (მეუღლისგან / მეუღლითურთ) ჩამობრძანდა საქართველოში.
10. დედამ წიგნები მიიღო თავისი შვილის ..... (მასწავლებლისგან / მასწავლებლიდან).
11. მუშებმა ჯერ ბოლომდე დაასრულეს საქმის კეთება და შემდეგ დაიწყეს ..... (უფროსისგან / უფროსიდან) მოტანილი კერძების ქამა.
12. რენატი მთელი დღის განმავლობაში ამოდ ელოდა ..... (მეგობრებისგან / მეგობრებიდან) დაპატიჟებას.

სავარჯიშო 13. შიშარჩიე შესაბაჰისი ფორმა და ჩანერი:

1. მამამ მაგიდა ..... მიდგა. (კედელთან / კედელზე)
2. ლიამ ახალი სურათი ..... დაკიდა. (კედელთან / კედელზე)
3. ჩვენი სახლი ..... ახლოს იდგა. (ტყესთან / ტყეზე)
4. ამ უდაბურ ..... ბევრი რამ მიაბო პაპაჩემმა. (ტყესთან / ტყეზე)
5. ფუტკარი მინდვრის ..... მიფრინდა. (ყვავილებთან / ყვავილებზე)
6. პეპლები მინდვრის ..... დასხდნენ. (ყვავილებთან / ყვავილებზე)
7. ციყვი ნაძვის ..... ახტა. (ხესთან / ხეზე)
8. ბურთი ერთ ..... მიგორდა. (ხესთან / ხეზე)
9. მასწავლებელი ჩემს ..... გაჩერდა. (მერხთან / მერხზე)
10. წიგნი ჩანთიდან ამოვიღე და ..... დავდე. (მერხთან / მერხზე)

სავარჯიშო 14. შიშარჩიე წინადადებისთვის შესაფერისი ფორმა და ჩანერი:

1. ჩიტუნია ..... პატარა ბუდე გაიკეთა. (ბალახებისგან / ბალახებიდან)
2. ჩიტუნია ..... ამოფრინდა. (ბალახებისგან / ბალახებიდან)
3. მან ყველაფერი ..... დაამზადა. (ყვავილებისგან / ყვავილებიდან)
4. ეს სურნელი მინდვრის ..... მოდის. (ყვავილებისგან / ყვავილებიდან)
5. .... ულამაზეს ნივთებს ამზადებენ. (ხისგან / ხიდან)
6. ნანამ ნაძვის ..... სათამაშოები ჩამოხსნა და შეინახა. (ხისგან / ხიდან)
7. ბავშვები სველი ..... კოშკს აკეთებენ. (ქვიშისგან / ქვიშიდან)
8. ცხელი ..... პატარა კუ გამოძვრა. (ქვიშისგან / ქვიშიდან)
9. .... ძლივს აძვრა მაგნიტი. (რკინისგან / რკინიდან)
10. პაპამ ნიკას ..... პატარა ხმალი გაუკეთა. (რკინისგან / რკინიდან)

ქართულში მსგავსების გამოხატვის ერთ-ერთი საშუალებაა -**ვით** თანდებულის დართვა სახელზე.

- » თანხმოვანფუძიანი სახელები: სახელობითს+ვით (**სახლი + ვით**);
- » ხმოვანფუძიანი სახელები: მიცემითს + ა + ვით ; (**მთა - ს + ა + ვით**)

სავარჯიშო 15.

ა) ჩაწერე მოცემული სახელები შესაბამის სვეტებში და, ზემოთ მოცემული წესისა და ნიშნების მიხედვით, აწარმოე მსგავსების გამომხატველი ფორმები:

თოვლი, გზა, ხე, მაიმუნი, კლდე, ლიმონი, თაფლი, ურო, შაქარი, რძე, ყინული, კუ.

ხმოვან-ფუძიანი	-ვით თანდებულიანი მსგავსების გამომხატველი ფორმა	თანხმოვან-ფუძიანი	-ვით თანდებულიანი მსგავსების გამომხატველი ფორმა
მთა	მთა-ს-ა-ვით	სახლი	სახლი-ვით

ბ) დააკვირდი ზემოთ მოცემულ წესს და ჩასვი მოცემული სიტყვა სწორი ფორმით:

- წყალი ..... ცივია. (ყინული)
- ბიჭი ..... დახტოდა ხეებზე. (მაიმუნი)
- მას ..... თეთრი ხელები ჰქონდა. (თოვლი)
- ეს მიწა ..... მაგარია. (კლდე)
- ეს ვაშლი ..... მჟავეა. (ლიმონივით / ლიმონისავით)
- ბებომ ..... ტკბილი ნამცხვარი გამოაცხო. (თაფლისავით / თაფლსავით)
- გოგონა ალვის ..... მაღალი იყო. (ხესავით / ხისავით)
- ის ..... ნელა მიდის. (კუ)
- ამ კაცის ამბავი ..... გრძელი იყო. (გზა)
- მისი ჩანთა ..... მძიმეა. (ურო)

გ) ცხრილში ნაწარმოები სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

ნიშნები: ა) ეს კაცი **მთასავით** მაღალია. ბ) ეს ბინა ჩემი **სახლივით** თბილი არაა.

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

სავარჯიშო 17. ჩასვი სიტყვები -თან თანდებულიანი ფორმით:

1. მთელი სოფელი შეიკრიბა ..... (წყარო).
2. გოჩა ..... ცხოვრობს ქუთაისში (ძმა).
3. ჩვენს ..... ორი დიდი ნაძვის ხე დგას (სახლი).
4. .... სტუდენტები დგანან (უნივერსიტეტი).
5. მანანა ..... ზის და თმას ივარცხნის (სარკე).
6. გიორგი დათოს ..... ელოდება (კორპუსი).
7. ხალხი მაღაზიის გვერდით ..... თავიანთ რიგს ელოდებიან (ბანკი).
8. .... ბიბლუსის მაღაზიაა (მეტრო).
9. N2 მიკროავტობუსი მიდის საქართველოს ეროვნულ .....
(არქივი).

თანხმოვანფუძიან სიტყვებთან
„.....თან“

ხმოვანფუძიან სიტყვებთან
„.....სთან“
(ა,ე,ო,უ + სთან)

ნიმუში: დირექტორთან მეგობართან

ნიმუში: ლეილასთან გამგესთან

10. „ვაიკიკის“ მაღაზია სტუდენტურ ..... არის (კაფე).
11. რომელი ტრანსპორტი დადის ..... (თბილისი მოლი)?
12. ტექნიკის მაღაზია ..... არის (ოპერა).
13. ნინი ..... მეგობრობს (ნათია).
14. ლევანი ვიღაც უცნობ ..... ლაპარაკობს ქუჩაში (ბიჭი).
15. ნია ..... ერთად ისვენებს ბორჯომში (მშობლები).

სავარჯიშო 18. წინადადებაში ჩასვი სიტყვა „მხატვარი“ შესაბამისი თანდაბულიანი ფორმით:

ჩემი მეგობარი ..... ფუნჯი და საღებავები ვიყიდე.
 ჩქარი ნაბიჯით წავიდა ცნობილი ..... პატარა შალვა.
 ამ ..... გადაიდო მნიშვნელოვანი შეხვედრა.
 ..... ვისწავლე, როგორ შევავაზო ფერები.
 ეს ტილო დახატულია ცნობილი .....
 ..... გამოჩენილი უპატივცემულობა სამარცხვინო საქციელია.

სავარჯიშო 19. ჩასვი სიტყვა საჭირო ფორმით :

დაიმახსოვრე: -იდან აღნიშნავს მოქმედების დაწყების ადგილს (სახლიდან გავდივარ რვა საათზე), ან მოქმედების დაწყების დროს (ცხრა საათიდან სამ საათამდე ვარ სამსახურში).

-ისგან აღნიშნავს: მოქმედების განხორციელების წყაროს (მეგობრისგან მივიღე წერილი) და მასალას (ეს კოვზი ხისგან გამოთალა ბაბუაჩემმა).

ნიშუი: (მანქანა) მანქანიდან სწრაფად გადმოვიდა დედა და სახლისკენ წავიდა.

მამამ საბავშვო (ბალი) ..... გამოიყვანა დღეს ილია.
 სწავლა განახლდება (პირველი თებერვალი) .....
 (მოსწავლეები) ..... ბევრს სწავლობს კარგი მასწავლებელი.
 კონფერენციის შესახებ (კოლეგა) ..... გავიგე.
 ბოთლებს და ცელოფანის პარკებს ამზადებენ (პოლიეთილენი) .....
 (სიხარული) ..... თითქოს დაფრინავდა პატარა გოგონა.
 სანთელი კეთდება (პარაფინი) .....
 (გაკვეთილები) ..... მივდივარ ბიბლიოთეკაში.

სავარჯიშო 20.

ა) ფრჩხილებში მოცემული სიტყვები ჩანერე ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: (თბილისი და მარნეული) შორის;
თბილისსა და მარნეულს შორის
(კატა და თაგვი)-ვით
კატასა და თაგვსავით

- (საქართველო და ამერიკა) შორის .....
- (მეგობრები და მასწავლებლები) მიმართ .....
- (გაციება და სიცხე) გამო .....
- (დანოლა და დაძინება) თანავე .....
- (მშობლები და ახლობლები) მიერ .....
- (წიგნი და რვეული)-ში .....
- (სკოლა და სახლი)-თვის .....
- (მეგობრები და ნათესავები)-გან .....
- (გაზაფხული და შემოდგომა)-ზე .....
- (მამა და მეგობარი)-ვით .....

ბ) შეადგინე წინადადებები შენ მიერ წარმოებული თანდაბულიანი სიტყვათშეთანხმებების გამოყენებით:

ნიშნები: თბილისსა და მარნეულს შორის არის სოფლები: კუმისი და კოდა.
კატასა და თაგვსავით დარბოდნენ ოთახებში ნია და ლია.

.....

.....

.....

.....

.....

სავარჯიშო 21.

ა) დააკვირდი სქემას, გადახაზე არასწორი ფორმა და დაწერე სწორი ფორმით:

ჩემ		-თვის, -გან, -კენ; ----- მიერ, ----- მიმართ, ----- გამო
შენ		
მის		
ჩვენ		
თქვენ		
მათ		

ჩემსკენ	შენგან	მისთვის	.....
შენ მიერ	შენს გამო	შენკენ	.....
ჩვენგან	ჩვენს მიმართ	ჩვენ გამო	.....
მათს მიმართ	ჩვენსკენ	შენ გამო	.....
თქვენ მიმართ	მათ მიერ	ჩვენ გამო	.....
ჩემსგან	ჩემკენ	ჩემ მიმართ	.....
შენგან	შენსკენ	შენს მიერ	.....
მისგან	მისთვის	მისკენ	.....

ბ) დააკვირდი სქემას; ნიშნის მიხედვით ჩასვი სიტყვა საჭირო ფორმით:

ნიშნები: ჩემკენ სწრაფად მოდიოდა ბავშვი.

- დღეს (შენი) ..... წაკითხულმა ლექსმა გამახარა.
- ეს სახლი ბაბუამ ააშენა, ბაღიც (მისი) ..... არის გაშენებული.
- სად ხართ? ჩვენ (თქვენი) ..... მოვდივართ.
- (ჩვენი) ..... არ გადადო საქმეები, სხვა დროს გნახავთ.
- ეს წიგნი (შენი) ..... ვიყიდე, იმედია, მოგეწონება!
- არ მომწონს (მათი) ..... თქვენი დამოკიდებულება.
- ეს კოქტეილი ხილისაა? (მისი) ..... თუ მზადდებოდა კოქტეილი არ ვიცოდი.

გ) თანდაბულიანი ნაცვალსახელების გამოყენებით შეადგინე წინადადებაები:

.....

.....

.....

სავარჯიშო 22. თანდებულების გამოყენებით დაასრულე სიტყვები:

თბილისი საქართველოს დედაქალაქი და საქართველო- ყველაზე დიდი ქალაქია, აქ მილიონ-ნახევრ- ადამიანი ცხოვრობს. თბილის-- არსებობს ლეგენდა. ის გვიყვება თბილისის დაარსების ----- . თბილისი ქალაქებს ----- ულამაზესია არა მარტო ძველი შენობებით, ქუჩებით, ჩუქურთმიანი აივნებით, არამედ გულთბილი და კეთილი ხალხით. აქ ერთმანეთ--- მეგობრობენ ქართველები, აზერბაიჯანელები, სომხები, რუსები, ებრაელები... ისინი ერთმანეთის--- ბევრს სწავლობენ. თბილისში ახლად გაცნობილ ადამიანსაც კი დიდ ხნის ნაცნობი---- ექცევიან. თბილისის ქუჩების----- ჩვეულებრივია სხვადასხვა ენაზე მოსაუბრე ხალხი. აქ ყველა სტუმარს ჩამოსვლ---- წასვლა---- დიდ პატივს სცემენ. მე ხვალ გავემგზავრები ჩემი უსაყვარლესი ქალაქის--- და ბედნიერების--- ამალამ, ალბათ ვერ დავიძინებ.

A2 / B1

სავარჯიშო 1. სავარჯიშოს მიზანი – დანესებულებისა და პიროვნების
შეპირისპირების კონტექსტი

-ში
დანესებულება (შენობა)

-(ს)თან
პიროვნება

ნიმუში: მე მივდივარ საავადმყოფო-ში

ნიმუში: მე მივდივარ ექიმ-თან

1. გუშინ მთელი დღე ვიყავი ..... და ვკითხულობდი წიგნს (სახლი).
2. მე დავდივარ ..... (სკოლა).
3. ლია და თიკო სადამოს მათემატიკის ..... მიდიან (მასწავლებელი).
4. დღეს სკოლის ..... ვიყავი (დირექტორი).
5. მე ვრეკავ ..... (ოფისი / მენეჯერი).
6. ხვალ ჩემი და ..... რჩება სახლში (მეგობარი).
7. დღეს მე ვიყავი ..... . საქმე მქონდა .....
(ბანკი / კრედიტ-ოფიცერი).
8. ჩვენს ქუჩაზე ხანძარია. ჩემი მეზობელი რეკავს ..... (სახანძრო).
9. მოქალაქეები ქუჩაში ..... ლაპარაკობენ (პოლიციელი).
10. ბიძაჩემი უკვე 10 წელია ..... მუშაობს (პოლიცია).
11. მენეჯერი ..... საუბრობს (თანამშრომლები).
12. კომპანიის თანამშრომლები ..... დილის 10 საათიდან სადამოს
6 საათამდე არიან (სამსახური).
13. მანქანა გამიფუჭდა და ..... მივდივარ (ავტომექანიკოსი).
14. მთელი დღე ..... ვიქნები (ავტოსახელოსნო).
15. დათა ბიძია ..... ლაპარაკობს ..... (მეზობელი / ეზო).

სავარჯიშო 2. დააკვირდი სქემას და ჩასვი სიტყვები სწორი ფორმით:

სავარჯიშოს მიზანია კონტექსტი – სივრცეში ორიენტაცია –
შენობის შიგნით, თუ შენობასთან ახლოს

-ში შენობის შიგნით	(ს)თან შენობასთან ახლოს
ნიმუში: ბანკში, მაღაზიაში	ნიმუში: ბანკთან, მაღაზიასთან

1. გიორგი სალაროსთან დგას. ის ახლა არის ..... (ბანკი).
გიორგი ბანკის წინ დგას. ის ახლა არის ..... (ბანკი).
2. მზია პირველ სართულზე გაკრულ კედლის გაზეთს კითხულობს.
ის ახლა ..... არის (სკოლა).
3. მზია სკოლის შენობიდან გავიდა და იქვე გაჩერდა. ის ახლა .....
დგას (სკოლა).
4. გიორგი, ახლა გამოვდივარ სახლიდან, სად იქნები, სახლში?
არა, გარეთ ვიქნები ..... (კორპუსი).
5. 9 აპრილის ბაღი არის ამერიკის საელჩოს ძველ ..... (შენობა).

სავარჯიშო 3.

ა) გააცანი მითითებას და დაასრულე სიტყვები ნიშნის მიხედვით:

დაიმახსოვრე: -ში თანდებულიანი ფორმები აღნიშნავს:

- ა) კონკრეტულ აქტივობაში მონაწილეობას:
ნინო ფილმში თამაშობს მთავარ როლს
- ბ) მოქმედების დროს სხვა ქმედებას: ის თამაშში ჩაერია.
- გ) შემოსაზღვრული ტერიტორიის / საგნის შიგნით:
სახლში ოთხი ოთახია: ჩანთაში წიგნია.
- დ) დროის მონაკვეთს: ის სამ საათში იმღერებს;
- ე) წელიწადის დროებს: ზამთარში; ზაფხულში
- ვ) საგნის ღირებულებას: კაბაში რა გადაიხადე?

1. ორ თვე-- გაზაფხული დადგება.
2. ევროპა-- ყველაზე მაღალი დასახლებული პუნქტი სოფელი ბოჭორნაა.
3. თმა-- ქალთა შეერია ბებოს.
4. ზაფხულ-- ყველაზე მეტი ადამიანი ისვენებს.
5. ამ ფილმ-- ჩემი საყვარელი მსახიობი თამაშობს.
6. დასასვენებლად ხშირად დავდივარ მთა--.
7. ჩაი-- ბევრ შაქარს ნუ ჩაყრით! – გვირჩევენ ექიმები.
8. მეგობრების საუბარ-- არ ჩავერევი.
9. ამ ფეხსაცმელ-- ძვირი გადავიხადე, მაგრამ კმაყოფილი ვარ.
10. თავის ძველ სახლ-- დაბრუნდნენ ფიდო პაპა და ესმა ბებია.
11. ოთხ წელ-- ერთხელ მოდის 29 თებერვალი და მას ნაკიანი წელიწადი ჰქვია.
12. ყველას არ უყვარს სამზარეულო-- ფუსფუსი.

ბ) შეუსაბამე წინადადებების ნომრები მითითების კუნძობას:

გაითვალისწინეთ: შესაძლებელია ერთ პუნქტს შეესაბამებოდეს რამდენიმე წინადადება

- ა) .....   ბ) .....   გ) .....   დ) .....
- ე) .....   ვ) .....

სავარჯიშო 4.

ა) გაეცანი მითითებას და დაასრულე სიტყვაბი ნიშნის მიხედვით:

დაიმახსოვრე: -ზე თანდებული გამოიყენება და აღნიშნავს:

- ა) საგნის ზედაპირს: მაგიდაზე დგას ლარნაკი.
- ბ) ზუსტ დროს: ცხრა საათზე იწყება შეხვედრა; სამზე მოვალ შენთან.
- გ) წელიწადის დროებთან: გაზაფხულზე და შემოდგომაზე.
- დ) ვინმეს ან რამის შესახებ: ამ წიგნზე ვსაუბრობთ ორივე; „დედაზე ისეთი რა უნდა ვთქვა...“
- ე) ხარისხის ფორმის საწარმოებლად: ნანაზე მაღალია, მაგრამ დათოზე დაბალია სანდრო, ანუ დათო ყველაზე მაღალია.
- ვ) ღონისძიებაზე დასასწრებად წასვლას. სპექტაკლზე მივდივარ; პაემანზე არ დააგვიანო.

1. ყველაზე მაღალ მთა-- გარეკა საბალახოდ ცხვარი მწყემსმა.
2. გაკვეთილ-- დროულად მისვლა აუცილებელია.
3. თორმეტ-- გადავწყვიტეთ გასვლა.
4. უშგულ-- მაღალი დასახლებული პუნქტია ბოჭორნა.
5. შემოდგომა-- განახლდა სწავლა სკოლებში.
6. ზღვისპირა კურორტებ-- ზაფხულში ბევრი ხალხია.
7. საქართველო-- ხშირად საუბრობენ ევროპული ტელეარხების ჟურნალისტები.
8. ამ აუქციონ-- დასწრება მეგობარმა მირჩია.
9. კულინარია-- ბევრს ვკითხულობდი.
10. მზე-- გარუჯვა სასარგებლოა ჯანმრთელობისთვის.

ბ) შეუსაბამე წინადადებაბის ნომრები მითითების კუნძტებს:

გაითვალისწინეთ: შესაძლებელია ერთ პუნქტს შეესაბამებოდეს რამდენიმე წინადადება

- ა) ..... ბ) ..... გ) .....
დ) ..... ე) ..... ვ) .....

**ბ) დაუბრუნდი წინა სავარჯიშოების მითითებებს და
შეადგინე წინადადებათი მოცემულ სიტყვაზე ნიშნის მიხედვით:**

ნიშნები: საბადურის ტყე-ზე წერილი წავიკითხე.
დღეს საბადურის ტყე-ში დიდი თოვლი მოვიდა

სოფელზე, კაფეში, ხელში, დედაზე, ფილმზე, სოფელში, ფილმში,
მაგიდაზე, სახლში, მთაზე, მთაში.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

სავარჯიშო 5.

ა) დაუკავშირე სიტყვები ფრაზებს:

ნიმუში: ძმაზე (უფროსი/ უმცროსი) ► ძმასთან შედარებით ასაკით (დიდი /პატარა)

ლომივით	ჩემი ძმის შესახებ
სამზარეულოში	როგორც ლომი
ჩემს ძმაზე	იქ, სადაც დედაა
დედასთან	სამზარეულოს შიგნით
დედასავით	ერთი კვირის შემდეგ
ფურცელზე	როგორც დედა
ერთ კვირაში	ფურცლის ზედაპირზე
მეგობართან ერთად	მეგობარიც მახლავს
მანქანაში	საქართველოსთან შედარებით
საქართველოზე (დიდი)	მანქანის შიგნით

A პუნქტსა და B პუნქტს შორის / შუა

ბ) შეადგინე წინადადებათი მარცხენა სვეტში მოცემული სიტყვების გამოყენებით:

ნიმუში: ღია ძმაზე სამი წლით უფროსია.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....
11. ....

სავარჯიშო 6.

ა) დაუკავშირე სიტყვა შესაბამის ფრაზას ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: სახლისთვის ► სახლში გამოყენების მიზნით

ოფისისთვის	ახალ წელს რომ გამოვიყენოთ
მეგობრისგან	თოვლის ბაბუას მიერ
ახალი წლისთვის	მოსწავლეებზე განხორციელებული
სახლისკენ	ოფისის საქიროებისთვის
თოვლის ბაბუასგან	მეგობარმა რომ გადმომცა
ჩემი ძმისთვის	ბავშვებმა რომ გააკეთეს
მოსწავლეების მიმართ	იმიტომ, რომ არდადეგები არის/იქნება
ბავშვების მიერ	სახლის მიმართულებით
არდადეგების გამო	როგორც კი დაიწყო
დანყების თანავე	ჩემი ძმას სჭირდება
ფილმის დასრულების შემდეგ	როცა ფილმი მორჩება

ბ) ჩასვი საჭირო სიტყვა წინა სავარჯიშოს მარცხენა სვეტიდან:

ნიშნები: თბილი ტანსაცმელი მჭირდება სახლისთვის (სახლში რომ ჩავიცვა)

ცხრა საათზე მოსწავლეები ..... მიდიან.
 წინოს ნაძვის ხის ქვეშ დახვდა ..... დატოვებული წიგნი.
 8 მარტიდან 15 მარტამდე ..... სკოლა არ იმუშავებს.
 დედა ..... გოზინაყს ამზადებს.
 ჩვენი ..... ახალი ავეჯი შეიძინეს.
 ყვირილი ..... ძალადობაა.
 სიმღერის ..... დარბაზში სრული სიჩუმე ჩამოვარდა.
 საჩუქარს ვარჩევ .....
 ეს პროექტი მომზადებულია სკოლის .....
 საშინაო დავალება ..... გადავიწერე.

სავარჯიშო 7. შემოხაზე სწორი პასუხი:

1. რომელია სწორი ფორმა:

- ა) ჩვენს შესახებ
- ბ) თქვენ მიერ
- გ) შენს გამო

2. რომელია სწორი ფორმა:

- ა) ჩემს მეგობართან
- ბ) ჩემი მეგობართან
- გ) ჩემ მეგობართან

3. რომელია ზედმეტი:

- ა) დედისთვის
- ბ) დილისთვის
- გ) პურისთვის

4. რომელი გამოხატავს გამორიცხვას?

- ა) სწავლის შესახებ
- ბ) სწავლის გარდა
- გ) სწავლისთვის

5. რომელი ფრაზა გამოხატავს მიზეზს:

- ა) ავადმყოფობის შესახებ
- ბ) ავადმყოფობის გამო
- გ) ავადმყოფობის მიმართ

6. რომელი არ გამოხატავს დროს:

- ა) დილისთვის
- ბ) დილიდან
- გ) დილასავით

7. რომელი არ გამოხატავს დროს:

- ა) შემოდგომაზე
- ბ) ორ საათზე
- გ) მაგიდაზე

8. რომელი არ გამოხატავს ადგილ-მდებარეობას:

- ა) მაგიდაზე
- ბ) გზაზე
- გ) გაკვეთილზე

9. რომელი სიტყვა ნიშნავს – მეგობართან ერთად:

- ა) მეგობარივით
- ბ) მეგობართან
- გ) მეგობრითურთ

10. რომელი გამოხატავს მასალას:

- ა) ხიდან
- ბ) ხისკენ
- გ) ხისგან

სავარჯიშო 8.

ა) **თქმსტში მოცემულ სიტყვებს სწორად შეურჩიე თანდაბულები (-ზე, -დან, -ში, -თან) და ჩაწერე:**

იანგულის -- ჩემი ნაცნობობა 1938 წლის **შემოდგომა**-- დაიწყო. დეიდაჩემმა ნინამ, ობლობა რომ არ მეგრძნო, **თბილისი**--- ჩამოსული მეორე დღესვე მთელ **სოხუმ**-- სახელგანთქმულ მუსიკის მასწავლებელ ელენა მიხაილოვანა **ნავროდსკაიას**--- მიმიყვანა და სთხოვა:

– ობოლია, დედამისი **ვიოლინო**-- ატარებდა, უდებობა და ობლობა რომ არ იგრძნოს, უარს ნუ მეტყვით, აიყვანეთო.

ნავროდსკაიამ ჯერ სმენა გამისინჯა, მერე ნოტების **კითხვა**-- გამომცადა, **თითებ**-- დამხედა, ნიკაპის ქვეშ ხელით კოჟრი მომისინჯა, ერთხანს იყოყმანა, შემდეგ მეორე **ოთახ**-- გავიდა, **ოთახი**--- ვიოლინო გამოიტანა, სიმები მოუშალა და ააწყვეო, მითხრა...

ნ. დუმბაძე. „ჰელადოს“

ბ) **თქმსტში ხაზგაშუალ სიტყვებზე შეადგინე წინადადებები:**

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....

დაიმახსოვრე! -თვის თანდაბულიანი ფორმები გამოხატავს როგორც დროს (კითხვა – როდისთვის?), ასევე დანიშნულებას (კითხვები – ვისთვის? რისთვის?)!

სავარჯიშო 9.

ა) მოცემული სიტყვები გაანალიზე ცხრილში:

თეკლასთვის, ჩაისთვის, ორშაბათისთვის, სამშაბათისთვის, პრეზენტაციისთვის, შემოდგომისთვის, პიტაკისთვის, ჩემთვის, ხვალისთვის, მეგობრისთვის, გაზაფხულისთვის, ჯანმრთელობისთვის, ხუთი საათისთვის.

დანიშნულების გამომხატველი ვისთვის? რისთვის?	დროის გამომხატველი როდისთვის?
თეკლასთვის, ჩაისთვის.	ორშაბათისთვის...

ბ) ცხრილში მოცემული სიტყვებიდან შეარჩიე შესაფერისი, ჩანერე წინადადებაში და მიუჩერე შესაბამისი კითხვა:

წიგნში: ეს წიგნი **თეკლასთვის** ვიყიდე. (ვისთვის?)
 ეს ჭიქები **ჩაისთვისაა**. (რისთვის?)
ორშაბათისთვის ამ საქმეს დავამთავრებ. (როდისთვის?)

1. ლუკა ..... ინტერნეტში ინფორმაციას ეძებს.
2. ის ..... უკვე მზად იქნება თემის წარსადგენად.
3. დღეს თუ არა, ... მაინც არაფერი დაგეგმო, კინოში წავიდე!
4. ანა ..... კაშნეს ქსოვს.
5. ფეხით სეირნობა ..... სასარგებლოა.
6. .... უკვე სკოლაში ვიქნებით.
7. .... ევროპაში მოგზაურობას ვგეგმავ.
8. ახალი ..... ლამაზი კაშნე ვიყიდე.
9. დედას ეს ნამცხვარი ..... გამოუცხვია.
10. .... დავპატიჟე სტუმრები.

სავარჯიშო 1. ჩანერა გამოთოვებული თანდებულები:

ერთ დღეს თანდებულები წაიჩხუბნენ. დავა დაიწყეს იმა--, რომელი იყო მთავარი და ყველა-- მნიშვნელოვანი მათ შორის.

მეო, ამბობდა – ..... თანდებული, ორ ბრუნვას ვეხმარებიო...

მერე რაო, არ დაუთმო – .... თანდებულმა, სამაგიეროდ სულ ვიდაცას ადარებ საკუთარ თავს, სხვა რა შეგიძლიაო?! შენ ჩემსა-- ჭკვიანი არ ხარ; აი, მე კი იმდენ საქმეს ვაკეთებო. ზუსტ დროს აღვნიშნავო, რომელ საათ-- უნდა დაიწყოს ადამიანი ესა თუ ის საქმე, ჩემ გარეშე ვერ გაარკვევსო; ზედაპირზე საგნებს ვაჩვენებო, რა--- დადგას ან დადოს ესა თუ ის საგანი; ვინმეს ან რამის შესახებ ვსაუბრობო, უფროს-უმცროსობის და ხარისხის გამოხატვა ჩემ გარეშე შეუძლებელია, მოკლედ მე ვარ, ვინც ვარო! არაფერიც! აპილპილდა – ...., ჩემზე მეტი შენ რით ხარო. მე შიგნით რაც არის დამალული, იმასაც ვაჩვენებო, სახლ-- თუ გარეთ, ყველგან საჭირო ვარო; დროსაც აღვნიშნავ და ერთის საქმეში მეორის ჩარევაც შემიძლია ისე, რომ ყველა კმაყოფილი იყოსო. მათს საუბარ-- ახლა ----- ჩაერია: ერთმანეთ-- თუ არ ვიმეგობრებთ ისე ვერაფერს გავაწყობთო. შენუხდა მიცემითი ბრუნვა: ყველა საჭირო რომ არ იყოთ, ჩემს ადგილს კი არ დაგიტოვებდითო, – შესძახა თანდებულებს. რის--- კამათობთ, ვერ გავიგე და არაფრის ----- რატომ სტკენტ გულს ერთმანეთსო. სალამო--- გაძლევთ დროს, თუ არა და რომელ ბრუნვასაც გინდათ, იმას დაუმეგობრდითო. მართალიაო, თქვა – ..... თანდებულმა, საქმეს ჩხუბა--- ნუ მიიყვანთო.

მსაზღვრელ-
საზღვრული

» თავი 4.

მსაზღვრელ-საზღვრული

ბრუნვები	I პირთან ახლო მყოფი საგანი		II პირთან ახლო მყოფი საგანი		III პირთან ახლო მყოფი საგანი	
სახელობითი	ეს ბიჭი	ეს	ეგ წიგნი	ეგ	ის გოგო	ის
მოთხრობითი	ამ ბიჭმა	ამან	მაგ წიგნმა	მაგან	იმ გოგომ	იმან
მიცემითი	ამ ბიჭს	ამას	მაგ წიგნს	მაგას	იმ გოგოს	იმას
ნათესაობითი	ამ ბიჭის	ამის	მაგ წიგნის	მაგის	იმ გოგოს	იმის
მოქმედებითი	ამ ბიჭით	ამით	მაგ წიგნით	მაგით	იმ გოგოთი	იმით
ვითარებითი	ამ ბიჭად	ამად	მაგ წიგნად	მაგად	იმ გოგოდ	იმად
წოდებითი	.....	.....	.....	.....	.....	.....

მიცემითი	<p>ამ ბიჭივით, მაგ გოგოსავით, იმ კაცივით</p> <p>ამ სახლთან, მაგ სახლთან, იმ სახლთან</p> <p>ამ ბიჭზე, მაგ წიგნზე, იმ გოგოზე</p> <p>ამ სახლში, მაგ სახლში, იმ სახლში</p> <p>ამ სახლებს შორის, მაგ სახლებს შუა, იმ სახლებს შორის</p>
ნათესაობითი	<p>ამ ბიჭის(ა)თვის, მაგ გოგოს(ა)თვის, იმ გოგოს(ა)თვის</p> <p>ამ წიგნის(ა)გან, მაგ წიგნის(ა)გან, იმ წიგნის(ა)გან</p> <p>ამ სახლის(ა)კენ, მაგ ქუჩის(ა)კენ, იმ ეზოს(ა)კენ</p> <p>ამ წიგნის გამო, მაგ წიგნის შესახებ, იმ წიგნის გარდა...</p>
მოქმედებითი	ამ სახლიდან, მაგ სახლიდან, იმ სახლიდან
ვითარებითი	ამ სახლამდე, მაგ ქუჩამდე, იმ ეზომდე

ბრუნვაები	ხმოვანფუძიანი	თანხმოვანფუძიანი	კუთვნილებითი ნაცვალსახელი
სახელობითი	პატარა სახლი	დიდი სახლი	ჩემი სახლი
მოთხრობითი	პატარა სახლმა	დიდმა სახლმა	ჩემმა სახლმა
მიცემითი	პატარა სახლს	დიდ სახლს	ჩემს სახლს
ნათესაობითი	პატარა სახლის	დიდი სახლის	ჩემი სახლის
მოქმედებითი	პატარა სახლით	დიდი სახლით	ჩემი სახლით
ვითარებითი	პატარა სახლად	დიდ სახლად	ჩემ სახლად
წოდებითი	პატარა სახლო	დიდო სახლო	.....

ბრუნვაები	ხმოვანფუძიანი	თანხმოვანფუძიანი	კუთვნილებითი ნაცვალსახელი
სახელობითი	პატარა სახლივით	დიდი სახლი	ჩემი სახლი
მოთხრობითი	.....	.....	.....
მიცემითი	პატარა სახლში პატარა სახლთან პატარა სახლზე	დიდ სახლში დიდ სახლთან დიდ სახლზე	ჩემს სახლში ჩემს სახლთან ჩემს სახლზე
ნათესაობითი	პატარა სახლისთვის პატარა სახლისკენ პატარა სახლისგან	დიდი სახლისთვის დიდი სახლისკენ დიდი სახლისგან	ჩემი სახლისთვის ჩემი სახლისკენ ჩემი სახლისგან
მოქმედებითი	პატარა სახლიდან	დიდი სახლიდან	ჩემი სახლიდან
ვითარებითი	პატარა სახლამდე	დიდ სახლამდე	ჩემ სახლამდე
წოდებითი	.....	.....	.....

A2. სავარჯიშო 1: ჩასვი ნაცვალსახელი სწორი ფორმით:

1. .... სახლი ბაბუაჩემისაა. (ეს, ამ)
2. .... სახლში დაიბადნენ დედაჩემი და ბიძაჩემი. (ეს, ამ)
3. თქვენს მაგიდაზე წიგნი დევს და შეგიძლიათ ..... წიგნი მომიტანოთ? (ეგ, მაგ)
4. ბანკი სად არის ..... ქუჩაზე? – აი, ხედავთ ..... შენობას? ..... პირველ სართულზე არის ბანკი. (ეს, ამ; ის, იმ; ის, იმის)
5. .... წიგნი ძალიან მომეწონა, ... წაკითხვას კი არ გირჩევ. (ეს, ამ; ეს, ამის)
6. დიდი ხანია ..... მაგიდის ყიდვა მინდა, ძალიან მომწონს. (ეს, ამ)
7. ნიკა, რა ჰქვია ..... გოგონას, რომელიც ფანჯარასთან დგას? (ის, იმ)
8. ჩემს ძმას ბინა ..... კორპუსში აქვს, მეხუთე სართულზე. (ეს, ამ)
9. .... სავარძელი მინდა ვიყიდო, გუშინ რომ ვნახეთ ავეჯის მაღაზიაში. (ის, იმ)
10. .... კერძის რეცეპტი გაქვს? ძალიან გემრიელია. (ეს, ამ)

A2. სავარჯიშო 2: ჩასვი ნაცვალსახელი სწორი ფორმით:

1. ძალიან დიდი მადლობა ..... საჩუქრისთვის. (ეს, ამ)
2. .... მოსწავლესავით კარგად კლასში ვერავინ ვერ წერს. (ეს, ამ)
3. რა დევს ..... ჩანთაში? (ეს, ამ)
4. .... საკითხების შესახებ ორშაბათს გაკვეთილზე ვისაუბრებთ. (ეს, ამ)
5. ნანა, შენ ახლა სად ხარ? მეც ..... ქუჩისკენ წამოვალ. (ეგ, მაგ)
6. გოგონა ----- სახლიდან გამოვიდა და ახლა ჩვენკენ მოდის. (ის, იმ)
7. სად წავიდა ნიკა? – აი, ... სახლისკენ წავიდა. (ის, იმ)
8. .... თვის ბოლომდე აუცილებლად უნდა დავამთავროთ ჩვენი პროექტი. (ეს, ამ)
9. .... გაზეთში დაიბეჭდა ანას ძმის ძალიან საინტერესო მოთხრობა. (ეს, ამ)
10. სად იყიდე ..... კომპიუტერი? მეც მინდა ახალი კომპიუტერი და ..... მომეწონა. (ეს, ამ)

A2. სავარჯიშო 3: ჩასვი ნაცვალსახელები სწორი ფორმით:

1. შენ წაიკითხე ..... წიგნი? მითხარი რამე .....
წიგნის შესახებ, მეც მინდა წავიკითხო. (ეს, ამ; ეს, ამ)
2. გუშინ ..... მანქანა ..... სახლთან იდგა, ალბათ
ჩვენი მეზობლისაა. (ეს, ამ; ის, იმ)
3. სად არის ..... ქუჩაზე აფთიაქი? – აი, ... ორ სახლს
შორის აარის აფთიაქი. (ეს, ამ; ის, იმ)
4. ვისთვის გინდა ..... საჩუქარი? ..... საჩუქარს ჩემი
მეგობრისთვის ვყიდულობ, ... გოგოსთვის, გუშინ ჩემთან
ერთად რომ იყო კაფეში. (ეს, ამ; ეს, ამ; ის, იმ)
5. .... საათი ძალიან მომწონს. სულ მინდოდა .....
ყიდვა და ჩემს დაბადების დღეზე ვიყიდე. (ეს, ამ; ეს, ამ, ამის)
6. .... დავალება ძნელია და ვერ დავწერე. ....
ნაცვლად სხვა დავალება დავწერე. (ეს, ამ; ეს, ამ, ამის)
7. .... წიგნი იცი. ჩემმა ძმამ მირჩია ..... წაკითხვა,
თვითონ წაიკითხა და ძალიან მოეწონა. (ეს, ამ; ას, ამ, ამის)
8. დიდი ხანია ..... სავარძლის ყიდვას ვფიქრობ. ჩემს კაბინეტში,
..... ძველი სავარძლის ნაცვლად ..... დავდებ, მე
ვფიქრობ, უფრო კარგი იქნება. (ეს, ამ; ის, იმ; ეს, ამ, ამას)

A2. სავარჯიშო 4: დანერე წინადადებათა მოცემულ ფორმებზე:

ამ ოთახში .....

მაგ წიგნისთვის .....

იმ დღეს .....

მაგ ჟურნალში .....

იმ მაგიდაზე .....

A2. სავარჯიშო 5: ჩასვი სიტყვები სწორი ფორმით:

1. ჩემი ბაბუა სოფელში ..... სახლში ცხოვრობს. (დიდი)
2. შენ სად ცხოვრობ: აი, იმ ..... კორპუსში ვცხოვრობ. (წითელი)
3. .... სართულზე ცხოვრობს ანა? (რომელი)
4. ძალიან მინდა ტელევიზორი მქონდეს ჩემს ..... ოთახში.
(საძინებელი)
5. ვოცნებობ ..... და ..... სამზარეულოზე.
(დიდი, ლამაზი)
6. როდის დამპატიჟებ შენს ..... ნამცხვარზე? (გამომცხვარი)
7. ძალიან მინდა ბათუმის ..... ბაღში წასვლა, ამბობენ, რომ
ძალიან ლამაზია. (ბოტანიკური)
8. დალევ ..... წყალს? კი, დავლევ. (მინერალური)
9. ამ ქალაქის ერთ-ერთ ..... შენობას წარმოადგენს
..... საუკუნეში აშენებული ეს სახლი. (მნიშვნელოვანი, გასული)
10. .... საცურაო აუზში ყოველთვის ბევრი ხალხია. (დიდი)

A2 / B1 სავარჯიშო 6: ჩასვი სიტყვები სწორი ფორმით:

ლომი და თაგვი
ეზოპეს მიხედვით

ერთხელ თაგვი ..... (თავისი) გზაზე მიდიოდა და უეცრად მძინარე ლომი დაინახა. მას ადრე არასოდეს ენახა ლომი ახლოდან და ინტერესით მიუახლოვდა, რათა მის ..... (დიდი) და ..... (ფაფუკი) ფაფარს შეხებოდა. თაგვმა ლომს ზურგზე გადაურბინა და მის ..... (ხშირი) ფაფარში შეძვრა. მართალია, თაგვი ძალიან მსუბუქი იყო, მაგრამ ლომმა მაინც გაიღვიძა. .... (შეშინებული) თაგვმა გაქცევა დააპირა, მაგრამ ..... (გაბრალებული) ლომმა დაიჭირა, დაიღრიალა და თაგვის შეჭმა დააპირა. ლომის თათებში ..... (მოქცეული) და ..... (დაბნეული) თაგვს შეეშინდა, მერე კი ..... (განრისხებული) ლომს უთხრა:

– ნუ გაბრაზდები, ... (დიდი) მეფეო, მაპატიე და ამ სიკეთეს არასოდეს დავივიწყებ, შეიძლება მომავალში მეც დაგეხმარო.

..... (დიდი) და ..... (ძლიერი) ლომს გაეცინა პატარა და ..... (სუსტი) თაგვის სიტყვებზე, მაგრამ თაგვი მაინც გაუშვა.

გავიდა დრო. ერთხელ ტყეში მონადირეები გამოჩნდნენ. ლომის დასაჭერად ხაფანგი გააკეთეს და ლომი მალევე დაიჭირეს. .... (გახარებული) მონადირეებმა გადაწყვიტეს, ლომი მეფისთვის მიეყვანათ. მათ ლომი ხეზე მიაბეს და თვითონ ..... (დიდი) ფორნის მოსაყვანად წავიდნენ, რათა ლომი იმ ფორნით მიეყვანათ მეფესთან.

სწორედ ამ დროს გამოჩნდა თაგვი. თაგვმა ლომი მაშინვე იცნო, მასთან მიიღობინა, თავისი ..... (მჭრელი) კბილებით თოკი გადაჭრა და ლომი გაათავისუფლა. შემდეგ ..... (გახარებული) და ..... (გათავისუფლებული) ლომს უთხრა:

– ხომ ხედავ, ზოგჯერ ..... (პატარა) და ..... (სუსტი) თაგვსაც შეუძლია ..... (დიდი) და ..... (ძლიერი) ლომს დაეხმაროს.

სახელთა
წარმოქმნა

» თავი 5.

სახელთა წარმოქმნა

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
ქონა-ყოლის სახელები (= აქვს / ჰყავს)	-იან	ცოლიანი, შვილიანი, ქუდიანი, კაბიანი, პალტოიანი, ქურთუკიანი, მარილიანი...
	-იერ	ნიჭიერი, გონიერი, ღონიერი, წესიერი...
	-ოსან	ჩოხოსანი, ცხენოსანი, მანდილოსანი, ათოსანი, ფრიადოსანი...
	-ოვან	კლდოვანი, ერთფეროვანი, გულოვანი...
	-ა	ცისფერთვალეა, წითელპერანგა, გრძელფეხეა, დიდყურა, დიდყურეა, დიდგულა...

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
უქონლობის სახელები (= არ აქვს, არ ჰყავს)	უ - ო	უშვილო, უფულო, უქუდო, უმარილო, უცოლო, უდედმამო, ულამაზო, უსახლკარო...
	უ - ურ / ულ	უბედური, უკეთური, უსახური, უფერული...

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
სადაურობისა და წარმომავლობის სახელები	-ელ ადამიანი	ინგლისელი, ესპანელი, პოლონელი, თბილისელი, ქუთაისელი, ქალაქელი, სოფლელი...
	-ურ / ულ (პროდუქტი, უსულო)	ინგლისური, ესპანური, პოლონური, თბილისური, ქუთაისური, ქალაქური, სოფლური...
წვერი, მიმდევარი	-ელ	ფეხბურთელი, კალათბურთელი, ხელბურთელი ...
ხარისხი:	-ურ	ბავშვური, ქალური, კაცური

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
ხელობა-პროფესიის სახელები	მე - ე	მებაღე, მეცხვარე, მეპურე, მეთევზე, მემანქანე, მეეტლე, მენავე, მეეზოვე...
	მე - ურ / ულ	მეზღვაური, მეზადური (> ბადე), მეზარგული (> ბარგი)...

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
გეოგრაფიული სახელები	-ეთ	რუსეთი, ბულგარეთი, ესპანეთი, ჩინეთი, თურქეთი, სომხეთი; კახეთი, სვანეთი, თუშეთი, ხევსურეთი...
	სა - ეთ	საფრანგეთი, საბერძნეთი...
	სა - ო	საქართველო, სამეგრელო, საინგილო, საგარეჯო (ქალაქი საქართველოში)...

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
დანიშნულების სახელები (= -თვის)	სა - ე	სათვალე (> თვალი), საყურე (> ყური), საყინულე (> ყინული), საკაბე (> კაბა), საპალტოე (> პალტო), საჩოხე (> ჩოხა), საფულე (> ფული), საქათმე (> ქათამი), სალორე (> ღორი)...
	სა - ო	სასადილო (> სადილი), სამზარეულო (> მზარეული), სახელოსნო (> ხელოსანი), სალექციო (> ლექცია), საკონსულტაციო (> კონსულტაცია), სამედიცინო (> მედიცინა), საპატარძლო (> პატარძალი), საუნივერსიტეტო (> უნივერსიტეტი), სასამართლო (> სამართალი), საჩემო (> ჩემი), საშენო (> შენი)...
	სა - ურ / ულ	საფეხური (> ფეხი), საგანძური (> განძი), სათითური (> თითი), საცეცხლური (> ცეცხლი), საბარგული (> ბარგი)...

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
აბსტრაქტული სახელები	-ობა	მშვიდობა, მეგობრობა, ბავშვობა, ამხანაგობა...
	-ება	თავისუფლება, ბედნიერება, უბედურება, გონიერება...
	სი - ე	სილამაზე, სიკეთე, სიბრძნე, სიმშვიდე, სიზარმაცე, სინითლე, სიცოცხლე, სიბერე, სიღარიბე, სიმდიდრე, სიხარბე, სიძუნწე, სიძნელე...

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
წინავითარების სახელები (რაც იყო ადრე)	ნა - არ / აღ	ნასოფლარი, ნაქალაქარი, ნასახლარი, ნატაძრალი, ნაცოლარი, ნამასწავლებლარი, ნაზამთრალი...
	ნა - ევ	ნამდინარევი, ნაკვალევი, ნასადილევი, ნავახშმევი, ნაშუადღევი, ნაშუალამევი

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
კნინობით- ალერსობითი სახელები	-აკ	წინგნაკი (პატარა წინგნი), გორაკი (პატარა გორა), ღილაკი...
	-ა	დედოფალა (= თოჯინა)
	-იკო	დედიკო, მამიკო, ძამიკო, დაიკო... თამრიკო, წინიკო, ვანიკო, მაიკო...
	-ია	ბიძია, დაია, ძამია...
	-უნა	ჩიტუნა, დატუნა, კაცუნა...
	-იკ-ელ-ა	ზურიკელა

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
ნარ- სუფიქსიანი სახელები (სადაც ბევრია)	-ნარ	ნაძვნარი, მუხნარი, ფიჭვნარი, ნაბლნარი, ბუჩქნარი; ყვავილნარი, ბაღნარი, ქვიშნარი, თიხნარი...

შინაარსი	მანარმოებელი	მაგალითი
ბრუნვის ნიშნით წარმოქმნილი სახელები	-ის	თბილისი, შინდისი, ვეძისი (ვეძა)...
	-ით	შემთხვევით, შემთხვევა, რიცხვითი (> რიცხვი), კითხვითი (> (შე)კითხვა), წერიით (> წერა), შრომითი (> შრომა)...
	-ად	გულადი, პურადი (> პური), ტანადი (> ტანი)...
	-ით-ად	ძირითადი, გულითადი...

კომპოზიციები

ფუძის გაორმაგებით:	თავთავი, წამწამი, კაჭკაჭი...
და კავშირით შეერთებული:	ხანდახან, პირდაპირ, დღედაღამ, სხვადასხვა
სხვადასხვა ფუძის შეერთებით:	დედამინა, ვაჟკაცი ქვანახშირი (ქვა + ნახშირი) ავდარი (ავი = ცუდი + დარი) ორშაბათი (ორ + შაბათი) სამშაბათი (სამ + შაბათი) ოთხშაბათი (ოთხ + შაბათი) ათასი (ათ + ასი)
პირველი ფუძე ნათესაობით ბრუნვაში:	დისშვილი (დის + შვილი) ძმისშვილი (ძმის + შვილი) დეიდაშვილი (დეიდა(ს) + შვილი) ბიძაშვილი (ბიძა(ს) + შვილი) წუთისოფელი (წუთის + სოფელი)

(A1). სავარჯიშო 1. წაიკითხე განმარტება და ჩასვი სწორად სადაურობის აღმნიშვნელი სიტყვები:

განმარტება: -ელ ბოლოსართი აღნიშნავს ადამიანთა სადაურობას;

-ურ / ულ ბოლოსართი აღნიშნავს რა ჯგუფის სახელების სადაურობას;

დაიმახსოვრე: თუ სიტყვაში გვხვდება რ თანხმოვანი, რა ჯგუფის სახელების სადაურობას აკეთებს -ულ ბოლოსართი. მაგ: ამერიკა-ამერიკული

წიგნში: ეს კაცი არის ინგლისელი. (ინგლისი)

მე მიყვარს ინგლისური ჩაი. (ინგლისი)

1. იაპონია

- ა) ..... ენა რთულია.
ბ) ეს ..... ქალი კარგად საუბრობს.

2. თელავი

- ა) მე ვარ .....
ბ) ..... ამბები მომენატრა.

3. გერმანია

- ა) ..... ენის სწავლა დავიწყე.
ბ) ჩემი ..... მეგობარი ხვალ ჩამოდის საქართველოში.

4. აჭარა

- ა) მე მიყვარს ..... ხაჭაპური.
ბ) ინგა ..... და ჩაქვში ცხოვრობს.

5. აზერბაიჯანი

- ა) ..... ფლავი გემრიელია.
ბ) მე ბევრი ..... მეგობარი მყავს.

(A1). სავარჯიშო 2. მოცემული სიტყვები დააჯგუფე ცხრილში:

თურქეთი, ფრანგი, რუსეთი, თურქი, სომეხი, ჩეხი, საფრანგეთი, ოსი, სომხეთი, ჩეხეთი, არაბი, ყირგიზეთი, უზბეკეთი, უზბეკი, ჩეჩენი, ყირგიზი, ჩეჩნეთი, არაბეთი, ქართველი, იაპონელი, საქართველო

ქვეყანა	ეროვნება

(A1). სავარჯიშო 3. გეოგრაფიული სახელებიდან აწარმოე სადაურობის სახელები ნიმუშის მიხედვით:

უზბეკეთი	უზბეკი	უზბეკ -ური
ჩეხეთი		
არაბეთი		
რუსეთი		
საბერძნეთი		
ჩეჩნეთი		
საფრანგეთი		
სომხეთი		
ყირგიზეთი		
თურქეთი		

ბ) შენ მიერ მიღებული სიტყვების გამოყენებით დაწერე წინადადებები:

**(A1). სავარჯიშო 4. მრავალწერტილის ნაცვლად ჩასვი
-ელ, -ულ -ურ სუფიქსები:**

ნიმუში: გიორგიმ იცის ინგლისური ენა.

1. გიორგი კახეთიდან არის. ის არის კახ--- .
2. ეს არის იმერ--- ხაჭაპური.
3. დედამ ბაზარში გორ--- ვაშლი იყიდა.
4. ნოდარ დუმბაძე ქართვე--- მწერალია.
5. ამერიკ--- სენატორი საქართველოშია.
6. იამ იცის ესპან--- ენა.
7. ანიტამ ისწავლა ქართ--- ენა.
8. ეს ჩანთა არის ჩინ--- .
9. ეს კაცი არის ჩინ--- .
10. ეს კომპიუტერი არის იაპონ--- .

(A1) სავარჯიშო 5. დაასრულე სიტყვები (ელი / ური):

1. იტალი--- მამაკაცი
2. ბრაზილი--- მოცეკვავე
3. რუს- მოგზაური
4. ფრანგ--- პური
5. ბრაზილი--- ცეკვა
6. თურქ--- ფლოვი
7. ირან--- მხატვარი
8. ქართ--- სამზარეულო
9. სოფლ--- სიმწვანე
10. ქალაქ--- მეუბოვე

(A1) სავარჯიშო 6. წაიკითხე ტექსტი, საზი გაუსვი გეოგრაფიულ / წარმომავლობის აღმნიშვნელ სიტყვებს და დაახარისხე ცხრილში:

ყოველწლიურად ლათინურ ამერიკაში, რიო-დე-ჟანეიროში იმართება ლათინური ცეკვების ფესტივალი. ცეკვების პირველი კარნავალი 1940 წელს გაიმართა და მაშინ არცთუ ისე ბევრი ქვეყანა იყო ჩართული. ძირითადად ქალაქის უბნებს შორის ტარდებოდა შეჯიბრი.

დღეს ამ ცეცხლოვანი ცეკვის ფესტივალში უკვე მონაწილეობს იტალია, ესპანეთი, ინგლისი, კანადა, ნორვეგია, გერმანია, ჩეხეთი.

არგენტინელებს აქ იზიდავთ ფერადოვანი ჩაცმულობა. ფრანგები, რუსები და მექსიკელები მოცეკვავეთა რიტმებით არიან აღფრთოვანებულნი. ნორვეგიელებს, ყველაფერთან ერთად, ცხელი სეზონი იზიდავთ, კანადელებს კი – სამხრეთული ეგზოტიკა. რაც შეეხებათ აღმოსავლეთიდან ჩამოსულებს: ჩინელებს, იაპონელებს და ინდოელებს, მათ დღესასწაულის ბრწყინვალეობა აჯადოებთ.

გეოგრაფიული სახელები	სადაურობის სახელები
იტალია	იტალიელი

(A1) სავარჯიშო 7.**ა) გახაზა ტექსტში რთული სიტყვები:****ჩემი ნათესავები**

ბაბუაჩემი, დედაჩემის მამა, ქუთაისში დაიბადა. მისი ნათესავები ახლაც ქუთაისში ცხოვრობენ. ახლა მეც ბიძაჩემთან და ბიცოლაჩემთან ვცხოვრობ. ძალიან საყვარელი ოჯახია. სამი თაობა ცხოვრობს ერთად: – ბიძაჩემი და ბიცოლაჩემი, მათი შვილი, რძალი და შვილიშვილები. ქალიშვილი და სიძე ცალკე ცხოვრობენ. – ძალიან მიყვარს დიდი ოჯახები. ჩემი რძალი სასიამოვნო ქალია და უყვარს სტუმრები. კარგი მზარეულიცაა და უგემრიელეს სადილებს ამზადებს. დიდი ეზო აქვთ, ორსართულიანი საკუთარი სახლი ლამაზი აივნებით, ხეხილის ბაღით, პატარა ბოსტნითა და დიდი ვენახით. ადრე ვენახს და ხეხილის ბაღს ბაბუაჩემი უვლიდა. ბაბუა გარდაიცვალა და ახლა ბიძაჩემი უვლის. ბოსტნის და სახლის მოვლა ბიცოლაჩემის საქმეა. ბავშვებს ჩემი რძალი უვლის. სადილებს ზოგჯერ რძალი აკეთებს, ზოგჯერ – ბიცოლაჩემი. მოკლედ, ამ დიდ ოჯახში ყველას თავისი საქმე აქვს.

ბ) ხაზგასმული სიტყვების გამოყენებით დანერა შენი ოჯახისა და ახლობლების შესახებ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(A1) სავარჯიშო 9. შეკვა ცხრილი:

ნიმუში: აფრიკა – აფრიკელი – აფრიკული

ქვეყანა	აღნიშვნა	ნიშნა
საქართველო		
	ფრანგი	
	თურქი	
რუსეთი		
		ბრაზილიური
იტალია		
		აზერბაიჯანული
სომხეთი		
	ესპანელი	
		ამერიკული

(A1) სავარჯიშო 10. ჩასვი სწორი ფორმა:

ნიმუში: ჩემი მეგობრის ქმარი არის ბელგიელი. (ბელგიელი / ბელგიური)

- ..... ყველი ძალიან გემრიელია. (ფრანგი / ფრანგული)
- ელენეს უყვარს ..... სერიალები. (თურქი / თურქული)
- ნოდარი კვირაში ერთხელ ..... ღვინოს სვამს.
(იტალიელი / იტალიური)
- თიკოს ბევრი ..... მეგობარი ჰყავს. (სომეხი / სომხური)
- ჩემი ბიძაშვილი არის ..... . (ინგლისელი / ინგლისური)
- ეს ტოლმა არის ..... . (აზერბაიჯანელი / აზერბაიჯანული)
- გიორგი ახლა ჰოლანდიაშია და ..... მხატვრების სურათებს ათვალიერებს. (ჰოლანდიელი / ჰოლანდიური)
- ნანას და ნაირას ტელეფონები არის ..... . (კორეელი / კორეული)
- გუშინ საქართველოში ..... კონგრესმენი ჩამოვიდა.
(ამერიკელი / ამერიკული)
- ..... მანქანები ძალიან ხარისხიანია. (გერმანელი / გერმანული)

(A1). სავარჯიშო 11. ჩასვი წარმომავლობის აღმნიშვნელი სიტყვები სწორი ფორმით:

ნიმუში: კაბუკი არის **იაპონური** თეარტი. (იაპონია)
 ლაო ძი არის **იაპონელი**. (იაპონია)
 დედაჩემი არის **ბერძენი**. (საბერძნეთი)

1. მე ძალიან მომწონს ..... ფილმები (ამერიკა).
2. ფარიდი ბაქოში ცხოვრობს. ის არის ..... (აზერბაიჯანი).
3. ნიკა კვირაში ერთხელ ..... ყველს ჭამს (ჰოლანდია).
4. თიკო, გაიცანი. ეს არის ჩემი ..... ბებია (საქართველო).
5. შენი მეგობარი სადაურია? ის ..... (გერმანია).
6. ეს პიცა არის ..... (იტალია).
7. გიორგი ახლა საფრანგეთშია და ..... ღვინოს სვამს (საფრანგეთი).
8. ანას და ნათიას ტელეფონები ..... (ჩინეთი).
9. ამიტაბჰ ბაჩანი ..... მსახიობია (ინდოეთი).
10. ნანა ..... ენის მასწავლებელია (ინგლისი).

(A1+). სავარჯიშო 12.

ა) აწარმოე სიტყვები ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: ხანძარი – მეხანძრე

თევზი –	ზღაპარი –
ქუდი –	მანქანა –
ცხვარი –	საათი –
ვენახი –	ღვინო –
საზღვარი –	დოლი –

ბ) დააკავშირე წარმოქმნილი სიტყვა განმარტებასთან:

ნიშნები: მეხანძრე ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ ვინც აქრობს ხანძარს

მეთევზე	ვინც მართავს მანქანას (ახლა – მატარებელს)
მექუდე	ვინც აკეთებს საათს
მეცხვარე	ვინც იცავს საზღვარს
მევენახე	ვინც აყენებს ღვინოს
მესაზღვრე	ვინც უკრავს დოლს
მეზღაპრე	ვინც იჭერს თევზს
მემანქანე	ვინც უვლის ვენახს
მესაათე	ვინც კერავს ქუდს
მელვინე	ვინც ყვება ზღაპარს
მედოლე	ვინც მწყემსავს ცხვარს

გ) შენ მიერ დანერგულ სიტყვებზე შეადგინე წინადადებები:

(A1). სავარჯიშო 13. ანარაოე სიბყვები ნიბუბის მიხედვით:

1.

ა) ეს არის კიბის სა---ურ--

ეს არის ადამიანის ნა-ფეხ-ურ-ი

ეს ჭიქა არის -----იანი

ეს ჭიქა არის უ-----ო

ბ) ეს არის კარის სა---ური

ამ კაბას აქვს სა---ო

ეს არის ---ოსანი

ეს კაცი არის ----ოვანი

ეს ბიჭი ----ოსანია

გზაზე მიდის ----იანი ბიჭი

ვ)

მაგრამ...

მაგრამ: ეს არის საჭინიბო

ეს კაცი არის მეჭინიბე

(A2). სავარჯიშო 14. ჩასვი გამოთოვებული სიტყვა:**წიშუში:** მთვარე, მთვარიანი, უმთვარო

1. უმთვარო ღამე ბნელია,
2. მთვარიანი და ნათელი ღამე იყო გუშინ.
3. ჩემი ფანჯრიდან ახალი მთვარე ჩანს.

ა) ბავშვი, ბავშვიანი, საბავშვო, უბავშვო, ბავშვობა

1. .... სოფელში გავატარე;
2. ამ სახლში ცხოვრობს ორი .....
3. ამ ..... ბაღში დადის ჩემი ძმა.
4. სამარშრუტო ტაქსში ..... ქალი ამოვიდა.
5. .... სახლში მოსაწყენი სიჩუმეა.

ბ) სტუმარი, სტუმარიანი, უსტუმრო, სასტუმრო, სტუმრობა

1. მე მიყვარს მეგობართან .....
2. წელს ..... ახალი წელი გვექონდა პანდემიის გამო.
3. ახლა ..... მყავს და არ მცალია.
4. ეს ..... შარშან ააშენეს ამ ქუჩაზე.
5. საქართველოში ბევრია ..... ოჯახი.

(A2). შეადგინე წინადადებაები მოცემული სიტყვების გამოყენებით:

ფული, უფულო, ფულიანი, საფულე

(A2). სავარჯიშო 15. ჩასვი უქონობა-უყოლობის აღმნიშვნელი სიტყვები სწორი ფორმით:

ნიმუში: ქუდი – უქუდო ბედი – უბედური

1. .... ყავა არ მიყვარს. (შაქარი)
2. ეს ლამაზი ვარდი არის ..... . (სუნი)
3. ჩემი ძმა არის ..... . (ცოლი)
4. .... საქმელი უგემურია. (მარილი)
5. მამიდაჩემის რძალი ..... იყო. (შვილი)
6. ჩვენი მეზობელი არის ..... . (სახლ-კარი)
7. .... კაცი საწყალია. (ფული)
8. ნინოს ..... ცხოვრება ჰქონდა. (ფერი)
9. ლალის მეზობელი არის ..... . (შნო)
10. .... ქალი მწარედ ტიროდა. (ბედი)

(A2). სავარჯიშო 16. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

ნაძვნარი (ადგილი, სადაც ბევრი ნაძვია), სიკეთე, ჩოგბურთელი, ცხენოსანი (ის, ვინც ცხენზე ზის), მშვიდობა, საფეხური, სამზარეულო, მეპურე, მეზღვური, მარილიანი, ლურჯთვალა (ლურჯი თვალები აქვს)

ნიმუში: ნინო არის ცისფერთვალა გოგო.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

**(A2). სავარჯიშო 17. იკოვე შეცდომა და გასწორე.
ზოგ წინადადებაში შეცდომა არ არის:**

ყურადღება მიაქციე სიტყვათა დაწერილობას.

ა)

1. კახეთური ღვინო ძალიან პოპულარულია. ....
2. ჩემს სტუმრებს მოეწონათ რაჭველი ლობიანი. ....
3. ლევან თედიაშვილი არის ქართველი მოჭიდავე. ....
4. მეგრური სულგუნი ძალიან გემრიელია. ....
5. საქართველოს მთაში ბევრი ნასოფლარია. ....

ბ)

1. დედა მინა ჩვენი სახლია. ....
2. ნინოს დისშვილი სტუდენტია. ....
3. ჩემი ბიძა შვილი მეექვსე კლასში სწავლობს. ....
4. მწიფე თავთავი კომბაინით აიღეს. ....
5. მაგიდაზე სხვა და სხვა საჭმელი ეწყო. ....

(A2). სავარჯიშო 18. გადასახე ზედმეტი:

ნიმუში: ა) საქართველო; ბ) სამეგრელო; გ) საგარეჯო; დ) ~~საფრანგეთი~~

1. ა) მოკრივე;	ბ) მოცეკვავე;	გ) ბეისბოლისტი;	დ) მოჭიდავე.
2. ა) მებაღე;	ბ) მასწავლებელი;	გ) მეეტლე;	დ) მეკარე.
3. ა) ფეხბურთელი;	ბ) კალათბურთელი;	გ) ჩოგბურთელი;	დ) რაგბისტი.
4. ა) შვილიანი;	ბ) ულვაშიანი;	გ) უცოლო;	დ) ცომიანი.
5. ა) უცოლო	ბ) უშვილო;	გ) უქუდო;	დ) სამშობლო.
6. ა) სოფლელი;	ბ) ქალაქელი;	გ) გორული;	დ) ქართველი.
7. ა) გერმანული;	ბ) იტალიური;	გ) სვანური;	დ) ამერიკელი.
8. ა) ფინელი;	ბ) რუსი;	გ) თურქი;	დ) ფრანგი.
9. ა) გონიერი;	ბ) აფრიკელი;	გ) ნიჭიერი;	დ) წესიერი.
10. ა) სათვალე;	ბ) სამეგრელო;	გ) საყურე;	დ) საფულე.

(A2) სავარჯიშო 19. ჩასვი ქონა-ყოლის აღნიშვნელი სიტყვები სწორი ფორმით:

დაუკვირდი! ზოგ ფორმაში ხმოვანი იკარგება.

ნიმუში: ეს შარვლიანი გოგო ჩემი დაა. (შარვალი)
დღეს მზიანი დღეა. (მზე)

1. ეს ..... კაცი ბიძაჩემია. (უღვაში)
2. დღეს ..... ამინდია. (ღრუბელი)
3. ჩემი უფროსი დეიდაშვილი არის ..... . (ცოლი)
4. გუშინ მთაზე ..... კაცი დავინახე. (ცხენი)
5. გაზაფხულზე ხშირად არის ..... ამინდი. (მზე)
6. ნოდარს არ უყვარს ..... საქმელი. (მარილი)
7. .... დიაბეტი საშიში ავადმყოფობაა. (შაქარი)
8. .... ხელებით ქამა არ შეიძლება. (ჭუჭყი)
9. .... მთები ძალიან ლამაზია. (თოვლი)
10. ნათიამ ..... კაბა იყიდა. (ყვავილები)

**(A2-B1) სავარჯიშო 20. ანარმოე სიტყვები. გამოიყენე მანარმოებლები:
-ელ, იანი, უ – ო, მე – ურ, -ისტი, -ოსანი, მე – ე, მო – ე,
ურ / ულ, სა – ო.**

ნიმუში: კარი – მეკარე

მარნეული –	ფრიადი –
ზღვა –	კრივი –
მარილი –	რაგბი –
ბაღი –	მეგრელი –
ცოლი –	სოფელი –

(A2) სავარჯიშო 21. ნაიკითხე ტექსტი და ჩასვი ფრჩხილებში მოცემული სიტყვები სწორი ფორმით:

ეს არის დათო წერეთელი. დათო არის ..... (ბათუმი). მაგრამ ახლა უნივერსიტეტში სწავლობს, ამიტომ თბილისში ცხოვრობს. დათო არის ..... (რაგბი). ის უნივერსიტეტის გუნდში თამაშობს. დათო სკოლაში კარგად სწავლობდა, ... იყო (ათი). უნივერსიტეტშიც სტიპენდიანტია. დათოს ცოლი არ ჰყავს, ის ..... (ცოლი). მას ოჯახში ჰყავს დედა, მამა, ბებია, ბაბუა და ძმა. დათოს მამა არის ..... (ზღვა). ის გემზე მუშაობს. დათოს დედა სკოლაში ასწავლის. ის მასწავლებელია. დათოს ბაბუა ..... ა (ბალი). ყვავილებს უვლის. დათოს ძმა არის ..... (ფეხბურთი). ის არის ..... (ცოლ-შვილი). მისი ცოლი ჯერ არ მუშაობს, დიასახლისია.

(A2) სავარჯიშო 22. დააკვირდი მანარმოებელ აფიქსებს და გადახაზე ზედმეტი სიტყვა:

ნიშუმი: საბანკო, საკანცელარიო, სატელევიზიო, საკაბე

1. საშაქრე, საქალაღდე, მეეზოვე, საკარაქე
2. ქუდიანი, წვერიანი, შავთმიანი, უკბილო.
3. ყვავილოვანი, სურნელოვანი, წერტილოვანი, საზღვაო;
4. უგემური, უდღეური, უმანქანო, უსაქმური
5. მეპურე, საპურე მექუდე, მემანქანე;
6. მებარგული, მეზღვაური, საზღვაო, მებადური;
7. ნასოფლარი, ნანვიმარი, სახელოვანი ნასახლნარი;
8. უბედური, უძღური, უგემური, უქუდო
9. ფიჭვნარი, ყვავილნარი, ნაძვნარი, ყვავილიანი
10. კითხვითი, კვეცადი, გულითადი, ძირითადი

სადაურობა / წარმომავლობა

ეროვნება		პროდუქტი
სუფიქსი „-ელ-“ ქართვ-ელ-ი ჩინ-ელ-ი	სუფიქსი „-ულ-“ თუ სიტყვის ფუძეში არის „რ“ ქართ-ულ-ი	სუფიქსი „-ურ-“ თუ არ არის სიტყვის ფუძეში „რ“ ჩინ-ურ-ი

(A2) სავარჯიშო 23. ჩასვი სწორი ფორმა:

1. ამ კაფეში გემრიელი პიცა მზადდება. (იტალიელი / იტალიური / იტალიული)
2. საქართველო პოპულარულია ღვინით. (კახელი / კახული / კახური)
3. ნათას ძალიან მოსწონს სუნამოები. (ფრანგი / ფრანგული / ფრანგური)
4. ადრე საქართველოში ძალიან პოპულარული იყო კინოფილმები.
(ინდოელი / ინდული / ინდური)
5. ალექსანდრე პუშკინი პოეტია. (რუსი / რუსული / რუსური)
6. სუში ცნობილი კერძია. (იაპონელები / იაპონული / იაპონური)
7. მერსედესი მარკის ავტომანქანაა. (გერმანელი / გერმანული / გერმანური)
8. ჯულია რობერტსი ცნობილი კინოვარსკვლავია.
(ამერიკელი / ამერიკული / ამერიკური)
9. საზი და თარი ნაციონალური მუსიკალური საკრავებია.
(აზერბაიჯანელი / აზერბაიჯანული / აზერბაიჯანური)
10. დამწერლობა მსოფლიოში არსებული დამწერლობიდან ერთ-ერთია.
(სომეხი / სომხული / სომხური)

(A2) სავარჯიშო 24. დააკვირდი სქემას და ჩანერა გამოთოვებული სიტყვა:

ხელობა – პროფესიის სახელები (სპორტსმენები)

<p>სუფიქსი „-ელ-“ სიტყვა, რომლის ფუძეშიც არის „ბურთი“ ფეხბურთ-ელი</p>	<p>სუფიქსები „მო--ე“ ქართული წარმოშობის სიტყვა მო-კრივ-ე</p>	<p>სუფიქსი „-ისტ-“ უცხოური წარმოშობის სიტყვა ჰოკე-ისტ-ი</p>
--	---	--

1. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია ბეისბოლი

ეს სპორტსმენი არის

.....

2. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია კალათბურთი

ეს სპორტსმენი არის

.....

3. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია კრივი

ეს სპორტსმენი არის

.....

4. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია ჭადრაკი

ეს სპორტსმენი არის

.....

5. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია **ფეხბურთი**

ეს სპორტსმენი არის

.....

6. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია **ჰოკეი**

ეს სპორტსმენი არის

.....

7. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია **რაგბი**

ეს სპორტსმენი არის

.....

8. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია **ცურვა**

ეს სპორტსმენი არის

.....

9. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია **ჩოგბურთი**

ეს სპორტსმენი არის

.....

10. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია **ჭიდაობა**

ეს სპორტსმენი არის

.....

11. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია
ფრენბურთი

ეს სპორტსმენი არის

.....

12. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია
ძიუდო

ეს სპორტსმენი არის

.....

13. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია
წყალბურთი

ეს სპორტსმენი არის

.....

14. სპორტის ამ სახეობას ჰქვია
კარატე

ეს სპორტსმენი არის

.....

(A2) სავარჯიშო 25.

ა) ნიშნის მიხედვით აწარმოე ქონების სახელები:

ნიშნები: ქუდი ► ქუდიანი   წვიმა ► წვიმიანი   ფანქარი ► ფანქრიანი

სათვალე
(რა?)

1. თოვლი .....
2. მზე .....
3. კაბა .....
4. მარილი .....
5. კარაქი .....
6. ხორცი .....
7. შვილი .....
8. ცოლი .....

სათვალნიანი
ქალი
(როგორი?)

9. ქმარი .....
10. თოფი .....
11. კლდე .....
12. შარვალი .....
13. კაშნე .....
14. ფანჯარა .....
15. მანქანა .....

ბ) წინა სავარჯიშოში წარმოებულ ქონების სახელებისგან შეადგინე წინადადებები:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....

(A2) სავარჯიშო 26.

ა) დააკვირდი წარმოების წესს:

სიტყვა	მისგან წარმოები ქონლობის სიტყვა	მნიშვნელობა
საქმე	უ-ქონლობ-ის/უსაქმ-ური	საქმეს არ აკეთებს
მეზობელი	უ-მეზობლ-ო	მეზობლები არ ჰყავს
დარდი	უ-დარდ-ო	დარდი არა აქვს
გემო	უ-გემ-ურ-ი	გემო არ აქვს
სული	უ-სულ-ო	სული არ აქვს
გული	უ-გულ-ო	გული არ აქვს
კუდი	უ-კუდ-ოკუდი	არა აქვს
ყური	უ-ყურ-ო	ყური არა აქვს
დრო	უ-დრო-ო	დრო აქ აქვს
მთვარე	უ-მთვარ-ო	ამ ღამით მთვარე არ არის

ბ) ბლოკში მოცემული სიტყვებისგან აწარმოე უქონლობის სახელები:

მზე. წვერი. მადა. შარფი.

პალტო. ჩანთა. სახე. ძალა. შარვალი. ქამარი. მკლავი. ნიჭი

უ-ო	ურ / (უ-ულ)

(A2) სავარჯიშო 27.

ა) გახაზე სიტყვის ძირი და გამოყავი უყოლობა / უქონლობის სახელთა მანარმოებლები:

ნიმუში: **უ-ნამუს-ო** (ნამუსი არ აქვს)   **უ-ბედ-ურ-ი**
უ-შვილ-ო (შვილი არ ჰყავს)

1. უგულო
2. უფულო
3. უცოლო
4. უყურო
5. უგუნური
6. უძღური
7. უფერული
8. უწვერული
9. უდაბური
10. უფერული

(A2+).

ბ) მოიფიქრე კატარა ტექსტი ამ სიტყვების გამოყენებით:

(B1) სავარჯიშო 29.

- ა) ტექსტიდან ამოიწერე წარმოქმნილი სიტყვები და გაანალიზე ცხრილში**
- ბ) ქონების სახელებისგან აწარმოე უქონლობის სახელები და გვერდით უჭრაში შეიტანე, ასევე უქონლობის სახელები შეცვალე ქონების სახელებით:**

ავად გახდა ნინიკო,
 აბა რა იქნებოდა?!
 უქუდოდ და უშარფოდ
 თოვლით ინამქრებოდა.
 არ გაიგო მშობლების,
 არ უსმინა ბებიას,
 ჰოდა ახლა სიცხე აქვს
 ციცქნას, ნაწნავებიანს.
 შეიკრიბა ოჯახი,
 ითათბირეს, იდავეს:
 „უეჭიმოდ რა ვქნათო?“
 ჰოდა გამოიდახეს.
 შემობრძანდა ექიმი,
 მიეგება ბებია,
 შიშით უცქერს გოგონა
 ბიძას სათვალეებიანს.

„ – უპალტოოდ იყავი?
 ასე რატომ იცვლქე?
 ახლა ნემსი ვიმარჯვოთ
 და დავსაჯოთ სიცვლქე“ –
 მშვიდად უთხრა ექიმმა,
 ეშმაკური ღიმილით
 ნინიკო კი უყურებს
 შიშითა და ტკივილით.
 – ქუდიტაც და შარფიტაც
 ვივლი დღეის იქითო,
 ოლონდ გთხოვთ, რომ გასწიოთ
 ნემსი შორს და იქითო.
 ასე, ჭკუა ისწავლა
 გონიერი ქალია; –
 ქუდიან, შარფიანად
 ეს ზამთარი გალია.

ლალი დალაქიშვილი

ქონების სახელები		უქონლობის სახელები	
მადლიერი	უმადლო	უტვინო	ტვინიანი

(A2) სავარჯიშო 30. მოცემული სიტყვები ჩასვი წინადადებაში:

ნაქალაქარი. ნამონასტრალი. ნასოფლარი. ნაზამთრალი. ნაბატონარი.
ნამწყემსარი. ნაცოლარი. ნაბანაკარი. ნაბანოევი. ნამასწავლებლარი.

1. აქ ჩვენი _____, გასულ წელს მთელი ზაფხული აქ გავატარეთ.
2. ჩვენი სოფლის ახლოს დმანისის _____ მდებარეობს.
3. _____ ხეები საცოდავად გამოიყურებოდა.
4. ძველ _____ თავი ისევ უფროსი ეგონა.
5. ეს ქალი ჩემი ძმის _____.
6. ამ _____ სასწაულით ჭვარი ისევ შერჩენია.
7. ალექსანდრე ყაზბეგმა თავისი ცხვარში ყოფნის პერიოდი აღწერა მოთხრობაში „_____ მოგონებანი“.
8. თბილისის ძველ უბნებში, აბანოთუბანში შეგხვდებათ ბევრი _____.
9. იმ მოხუც ქალბატონს რომ უყურებ, ჩემი _____.
10. ამ სახლებს რომ უყურებ, ამ _____, ადრე ჩვენი წინაპრები ცხოვრობდნენ.

(A2) სავარჯიშო 31. წაიკითხე და გახსნე კნინობით-ალურსობითი სახელები, ამოიწერე და გამოყავი მანარმოებელი აფიქსები:

ძლიერ მიყვარს დედიკო,
დაიკო და მამიკო,
ხოდა ეს ციცქნა გული
სამზე როგორ გავიყო.
მაგრამ გეტყვით ჩურჩულით,
არვინ უნდა გაიგოს.
უფრო მიყვარს თოჭინა,
ჩემი კოხტა მაიკო.
გასულ ზაფხულს მიყიდა
დაიკონა ნინიკომ,
ჩემი კარგი დაია
ძლიერ მიყვარს ამიტომ.
დედოფალას ოქროს თმებს
ვვარცხნი დილა-საღამოს,
ბიძია კი მიწყრება
ფრთხილად, მართლა არ ავნოს.
რა ვქნა, უნდა მოვკაზმო,
იყოს უფრო ლამაზი,
გააკვირვოს დათუნა
და თოჭინა ანასი.

ღალი დალაქიშვილი

(A2) სავარჯიშო 32. მიუხედავად ფოტოს სიტყვა:

სახანძრო, მარილი, ხანძარი, სამარილე, ფული, სასადილო, შაქარი, საფულე, ქათამი, საშაქრე, სახანძრო, სადილი, საქათმე.

ნიმუში: ავადმყოფი

საავადმყოფო

1. ....

.....

2. ....

.....

3. ....

.....

4. ....

.....

5. ....

.....

6. ....

.....

(A2) სავარჯიშო 33. დააკავშირე ერთმანეთთან:

ხანძარი	საქათმე
ფული	სასადილო
ქათამი	საფულე
მარილი	საშაქრე
შაქარი	სამარილე
ავადმყოფი	სახანძრო
სადილი	საავადმყოფო

(A2) სავარჯიშო 34.

ა. მოცემული სიტყვები გაანაწილე ცხრილში:

ხანძარი   საქათმე   ფული   სასადილო   ქათამი
 საფულე   მარილი   საშაქრე   შაქარი   სამარილე
 ავადმყოფი   სახანძრო   სადილი   საავადმყოფო

საგანი	ფუნქცია / დანიშნულება
ხანძარი	სახანძრო

(A2) სავარჯიშო 36.

ა) ფოტოებს მიუხედავად სახელი:

თევზი, მეტყევე, მეპურე, მეთევზე, პური, ცხვარი, მებაღე, ბალი,
მეცხვარე, საზღვარი, მესაზღვრე, ტყე, საათი

ბ) მიუწერე საქმიანობა, პროფესია

1. ის, ვინც უვლის ტყეს, არის – მეტყევე
2. ის, ვინც აქრობს ხანძარს, არის .....
3. ის, ვინც აკეთებს საათებს, არის .....
4. ის, ვინც იჭერს თევზს, არის .....
5. ის, ვინც პატრონობს ცხვარს, არის .....
6. ის, ვინც უვლის ბაღს, არის .....
7. ის, ვინც აცხობს პურს, არის .....
8. ის, ვინც იცავს საზღვარს, არის .....

გ) პროფესიას მიუწერე მოვალეობა:

- მეხანძრე აქრობს ხანძარს
- მებაღე .....
- მეტყევე .....
- მესაათე .....
- მეთევზე .....
- მეცხვარე .....
- მესაზღვრე .....
- მეპურე .....

დ) დააწყვილე წინა დავალების სიტყვები:

მოვლენა-საგანი	პროფესია
ხანძარი	მეხანძრე

(A2) სავარჯიშო 37. გამოიყენე წინა დავალებები და დაასრულე წინადადებები:

1. მამას აქვს ყავისფერი .....
2. ამ საფულეში არის ბევრი .....
3. ქათმები არიან .....
4. **საფულეში არის** .....
5. .... ხანძარს აქრობს.
6. ტყეში მებანძრეები ..... მანქანებით ხანძარს აქრობენ.
7. .... სიცხეს იზომავს.
8. სოფელში არის ექიმი, მაგრამ არ არის .....
9. ოჯახში ..... არის 2 საათზე და ჩვენ ვჭამთ ტოლმას.
10. სადილი არის ..... ოთახში.

(A2) სავარჯიშო 38. დააკავშირე სიტყვები ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: კაბა ..... სა-კაბ-ე

სადილი	სა-სადილ-ო
ზაფხული	სასადილო
ტელეფონი	სახანძრო
სადილი	საავადმყოფო
ოჯახი	საოჯახო
ავადმყოფი	სატელეფონო
ხანძარი	საზაფხულო
პური	საპურე
კაბა	საკაბე
ფული	საფულე

(A2) სავარჯიშო 39.

ა) დააკავშირე სიტყვა განმარტებასთან:

ბავშვიანი	ჰყავს მანქანა
შაქრიანი	აქვს ფული
ცხენიანი	ჰყავს ბავშვი
მანქანიანი	ჰყავს ცხენი
ფულიანი	აქვს თვალი
თვლიანი	აქვს შაქარი
ბურთიანი	აქვს სამი საფეხური
გრძელთმიანი	აქვს მარილი
ჭაღარათმიანი	აქვს გრძელი თმა
სამსაფეხურიანი	აქვს ჭაღარა თმა
მარილიანი	აქვს ბურთი

ბ) გამოყავი სიტყვის ძირი და მანარმოებლები ნიმუშის მიხედვით:

სიტყვა	ძირი	დაბოლოება (სუფიქსი)	ბრუნვის ნიშანი
ბავშვიანი	ბავშვ-	-იან-	-ი

გ) პირველ სვეტში მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

.....

.....

.....

.....

.....

(A2) სავარჯიშო 42.

ა) დაუკავშირე სიტყვა განმარტებას:

1. უმარილო	აქვს მარილი არ აქვს მარილი
2. ორსართულიანი	აქვს ორი სართული არ აქვს ორი სართული
3. ნიჭიერი	აქვს ნიჭი არ აქვს ნიჭი
4. შავთვალა	აქვს შავი თვალები არ აქვს შავი თვალები
5. უდედმამო	ჰყავს დედა და მამა არ ჰყავს დედა და მამა
6. უშაქრო	აქვს შაქარი არ აქვს შაქარი
7. უთოვლო	არის თოვლი არ არის თოვლი
8. ყვავილებიანი	აქვს ყვავილები არ აქვს ყვავილები
9. შვილიანი	ჰყავს შვილი არ ჰყავს შვილი

ბ) შეავსე ცხრილის ცარიელი უჯრები:

სიტყვის შინაარსი	წარმოქმნილი სიტყვა	სიტყვის ძირი	წარმოქმნილი აფიქსი
მიუთითებს ძირეული სიტყვით გადმოცემული საგნის ქონაზე / ყოლაზე	ფულიანი	ფულ-	-იან-
მიუთითებს ძირეული სიტყვით გადმოცემული საგნის არ ქონაზე / არ ყოლაზე	უთოვლო	თოვლ-	უ-ო

გ) შეადგინე წინადადებაები მოცემული სიტყვების გამოყენებით:

ფულიანი, უთოვლო, შვილიანი, უშაქრო, ყვავილებიანი,
 უდედმამო, შავთვალა, უმარილო, ნიჭიერი, ორსართულიანი

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....
11. ....

(B1) სავარჯიშო 44.**ა) ანარგონ სიტყვები ნიშნის მიხედვით
(გამოიყენე აფიქსები: სა-ე):****ნიშნი:** ქუდი – საქუდე

კაბა	-	.....
თვალი	-	.....
ყვავილი	-	.....
ფული	-	.....
ძროხა	-	.....
ქვაბი	-	.....
კურდღელი	-	.....
ყური	-	.....

ბ) წინა სავარჯიშოს გამოყენებით მიუწერეთ ფრაზებს განმარტება:**ნიშნი:** ქსოვილი, რომლითაც ქუდი უნდა შევკერო არის საქუდე ქსოვილი.

კაბის შესაკერი ქსოვილი არის .....

თვალეებზე გასაკეთებელი აქსესუარი .....

ლარნაკი, რომელშიც ყვავილებს ვდგამთ, არის .....

ფულის შესანახი არის .....

ძროხის სახლი არის ....., ანუ ბოსელი

ცხვრის სახლი არის ....., ანუ ფარეხი.

კურდღლის სახლს ჰქვია .....

(A2) სავარჯიშო 45.

**ა) ანარბოე სიტყვები ნიშუის მიხედვით
(გაბოიყენე აზიქსები: სა-ო):**

ნიშუი: მუშაობა – სამუშაო

- სადილი .....
- კონფერენცია .....
- ტელევიზია .....
- სოფელი .....
- ექიმი .....
- ბავშვი .....
- ავადმყოფი .....
- მოტივაცია .....

**ბ) წინა სავარჯიშოს გამოყენებით შეავსე წინადადებაში გამოტოვებული
ადგილები:**

ნიშუი: ხვალდან ახალი სამუშაო მაგიდა მექნება

1. ვსადილობთ ..... ოთახში.
2. ძალიან საინტერესო ..... გადაცემას ვუყურებ.
3. ჩემი მეგობარი ..... თემაზე მუშაობს.
4. მიყვარს ..... ფილმების ყურება.
5. მე და მამა ხშირად დავდივართ ..... და ბევრ თევზს ვიჭერთ.
6. .... ნერილს ვწერ.
7. ეს ..... შარშან ააშენეს 100 ავადმყოფისთვის.
8. .... სამუშაოები კახეთში თებერვლიდან იწყება.

(A2) სავარჯიშო 46.**ა) ანარბოე სიტყვები ნიშნის მიხედვით
(გამოიყენე აფიქსები: სა-ურ / ულ):****ნიშნის:** მსახური – სამსახური

თავი	.....
ფეხი	.....
ხელი	.....
ბარგი	.....
ტერფი	.....
თავი	.....
მაჯა	.....
საგანძური	.....

**ბ) წინა სავარჯიშოს გამოყენებით შეავსე წინადადებაში გამოტოვებული
ადგილები:****ნიშნის:** ახალი სამსახური ჩემს სახლთან ახლოა.

1. ჩემს მანქანას დიდი ..... აქვს.
2. ბებომ ..... კარადაში დადგა.
3. ჩემმა მეგობარმა კურორტის ..... აიღო.
4. კარის ..... შესაკეთებელია.
5. სახლისთვის კიბის 20 ..... მჭირდება.
6. ჩვენი ქვეყნის ..... და სიმდიდრე მისი ეთნიკური მრავალფეროვნებაა.
7. მოთხრობას ..... ვერა და ვერ შევურჩიე.
8. ეს ..... ძალიან უხდება შენს კაბას.

(A2-B1) სავარჯიშო 47.

ა) ცხრილში მოცემული სიტყვები დააკავშირე ისე, რომ მიიღოთ კომპოზიციები:

ნიმუში: თავშიშველი

მამა	ბურთელი
კალათ	შიშველი
თავ	ჩემი
სამ	კლასელი
თანა	წინ
ხელის	სართულიანი
თვალ	ფერი
ვარდის	გული
ხელფეხ	შეკრული
ვარდის	შვილი
ძმის	მინა

ბ) მიღებული კომპოზიციების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

(A2) სავარჯიშო 48.

გაითვალისწინე! ერთცნებიანი კომპოზიტები, ანუ ის სიტყვები, რომლებიც ერთ ცნებას აღნიშნავს, უდევსოდ იწერება, ხოლო ორ-და მეტცნებიანი – დეფისით.

ა) გადახაზე არასწორად დაწერილი კომპოზიტები:

დედაშვილი, ბიძაშვილმამიდაშვილი, და-ძმა, ცოლქმარი, ბებიებაბუა;
ჩქარჩქარა, მთა-მთა, ნელნელა, თანდა-თან, სხვა-და-სხვა;
აიარ-ჩამოიარა, წავიდწამოვიდა, აატარ-ჩამოატარა, მიიფანტმოიფანტა
ცისფერთვალეა, შავ-ყურა, დიდგულა, დიდ-ცხვირა.

ბ) არასწორად დაწერილი სიტყვები გადაწერე სწორად:

მაგალითი: დედა-შვილი

1.	6. ....
2.	7. ....
3.	8. ....
4.	9. ....
5.	10. ....

(A2) სავარჯიშო 49. გამოიყენე მანარმოებლები სა-ე, სა-ო, სა-ურ / ულ და აწარმოე სახელები:

ნიმუში: თითი – სათითე, სა-ო

- ა) მანქანას (ქარი) ..... მინა დაუზიანდა.
ბ) სოფელს ახალი (სკოლა) ..... ავტობუსი ემსახურება.
გ) (სწრაფი) ..... დახმარების მანქანას ყველა გზას უთმობდა.
დ) (კლასი) ..... ოთახი ნაირფერი ბუშტებით იყო მორთული.
ე) (ნადირი) ..... თოფი იქვე კედელზე მიეყუდებინა მონადირეს.
ვ) (დღესასწაული) ..... სუფრაზე ელაგა ნამცხვრები და ტკბილეული.
ზ) ნიკას (ფული) ..... მუქი შინდისფერია.
თ) მალე დაიწყება (ზაფხული) ..... არდადეგები.
ი) ქალაქში ყვითელი (მარშრუტი) ..... ტაქსები დადის.
კ) ჩემმა დამ (შინ) ..... დავალება ათ წუთში დანერა.

(A2) სავარჯიშო 50.

ა) დაწერა ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: წვერიანი – წვერი

- ა) ცხენოსანი – .....
- ბ) სევდიანი – .....
- გ) კოპლებიანი – .....
- დ) საქმიანი – .....
- ე) უჭკუო – .....
- ვ) უხეირო – .....
- ზ) უნალექო – .....
- თ) ნიღბიანი – .....
- ი) მტვერიანი – .....
- კ) უმარილო – .....

ბ) მიუსადაგე წინა სავარჯიშოს სიტყვები განმარტებებს:

ნიშნები: ის, ვისაც ჭკუა არ აქვს – უჭკუო

- 1. ის, ვისაც ხეირი არაფერში აქვს – .....
- 2. ის, რასაც მარილი არ აქვს – .....
- 3. ის, რასაც ნალექი არ აქვს – .....
- 4. ის, ვინც ცხენზე ზის – .....
- 5. ის, რასაც ბევრი მტვერი აქვს – .....
- 6. ის, ვისაც ნიღბი უკეთია – .....
- 7. ის, ვისაც სევდა აწუხებს – .....
- 8. ის, ვინც უდამ საქმეს აკეთებს – .....
- 9. ის, რასაც კოპლები აქვს – .....

(A2) სავარჯიშო 51.

ა) აწარმოე ხარისხის ფორმები შემდეგი სიტყვებისგან:

გაითვალისწინე, რომ ყველა სიტყვას სამივე ფორმა არ ექნება.

ასევე, ზოგიერთი ზედსართავი განსხვავებულად იწარმოება:

ზედსართავი სახელი	უფროობითი ხარისხი	ოდნობითი ხარისხი
შავი		
კეთილი		
გრძელი		
მწარე	უმწარესი	მომწარო
მოკლე		
მაღალი		
ძლიერი		
ძველი		
ცუდი		
ლამაზი		
კარგი		

ბ) დანერე ნიშნების მიხედვით:

უშავესი – ყველაზე შავი	მოშავო – ოდნავ შავი

(A2) სავარჯიშო 54. შეადგინე ახალი სიტყვები ნიშნის მიხედვით და ჩასვი წინადადებაში:

ნიშნები: ხალხი – ხალხური; იმერეთი – იმერული

(რადგან სიტყვაში არის „რ“, ბოლოსართი-სუფიქსი „ური“ გახდა „ული“.)

1. საქართველოში ..... (კახეთი) ღვინო საკმაოდ პოპულარულია.
2. .... (გურია) სიმღერების შესრულება საკმაოდ რთულია.
3. 26 მაისს ბევრი ..... (კულტურა) ღონისძიება იმართება.
4. ამ მაღაზიაში მხოლოდ ..... (კომპიუტერი) ტექნიკაა.
5. .... (ინფორმაცია) ტექსტების წაკითხვა ზოგიერთ მოსწავლეს არ უყვარს.
6. .... (ხევსური) ტანსაცმელი პოპულარულია ახალგაზრდებში.
7. .... (ბერძენი) მითოლოგია მდიდარია პერსონაჟებითა და თავგადასავლებით.
8. ალექსანდრეს რცხვენოდა თავისი ..... (ბავშვი) საქციელის.
9. ძალიან მინდა ..... (თუში) ყველის გასინჯვა.
10. ახალი მასწავლებელი ..... (გაბრაბება) იყო.

(A2) სავარჯიშო 55. ჩასვი შესაბამისი ფორმა:

1. ადამიანი, რომელსაც ქუდი არ ახურავს, არის ..... (ქუდიანი / უქუდო).
2. ადამიანი, რომელსაც სახლ-კარი არ აქვს, არის .....
(უსახლკარო / სახლკარიანი).
3. სოფელი, რომელსაც სახელი არ აქვს, არის .....
(უსახელო / სახელოვანი).
4. სახლი, რომელსაც ფანჯარა არ აქვს, არის ..... (უფანჯრო / ფანჯრიანი).
5. ტელეფონი, რომელსაც ფანარი არ აქვს, არის ..... (უფანრო / ფანრიანი).
6. ინტერნეტს, რომელსაც კაბელი არ სჭირდება ..... (უკაბელო /
საკაბელო) ინტერნეტი ჰქვია.
7. კაცს, რომელსაც ცოლი არ ჰყავს, ... (უცოლო / ცოლიანი) კაცი ჰქვია.
8. შარვალს, რომელსაც ქამარი არ სჭირდება ..... (უქამრო /
ქამრიანი) შარვალი ჰქვია.
9. ადამიანი, რომელსაც შვილები არ ჰყავს ..... (შვილიანი / უშვილო)
ადამიანია.
10. (უკუდო / კუდიანი) ..... ის ცხოველია, რომელსაც კუდი არ აქვს.

(A2) სავარჯიშო 56. ჩასვი შესაბამისი ფორმა:

1. ხელოსანმა ..... (საქამრე / ქამრიანი) ტყავი იყიდა.
2. მონადირეს ირემი ..... (სათოფე / თოფიან) მანძილზე მიუახლოვდა.
3. მომღერალი ..... (საკონცერტო / კონცერტის) დარბაზის შესასვლელში იდგა.
4. ამ მაღაზიაში ..... (საპალტოე / პალტოიანი) ქსოვილი არ იყიდება.
5. ფერმერმა ..... (საკარტოფილე / კარტოფილიანი) ტერიტორია ადრე გაზაფხულზე დაამუშავა.
6. მეზობლის ..... (სავენახე / ვენახიანი) ადგილზე ხეები იყო ამოსული.
7. შორეული ქვეყნის ..... (საელჩოს / ელჩის) სახურავი წითლად იყო შეღებილი.
8. (სახალხო / ხალხური) ..... ლექსები ძალიან პოპულარულია.
9. (სამზარეულოს / მზარეულობას) ..... ავეჯი ნელ-ნელა შეიტანეს სახლში.
10. ინდიელების ბელადს დიდი ..... (ყურიანი / საყურე) ეკეთა მარცხენა ყურზე.

(A2) სავარჯიშო 57. მოცემულ სიტყვას დაამატე სათანადო აფიქსი და ჩასვი წინადადებაში:

ნიშუში: გზა – გზიანი – უგზო,
კამათელი – კამათლიანი – უკამათლო.

1. მამაჩემს ..... (შაქარი) დიაბეტი აქვს.
2. სადილი ძალიან ..... (მარილი) გამოვიდა და არავინ არ შეჭამა.
3. წინ ..... (ტალახი) გზა ჩანდა და მგზავრი ვერ შეძლებდა გავლას.
4. იმ დროს ..... (მთვარე) ღამეები იყო და გზაში არავინ დადიოდა.
5. დიასახლისმა ..... (ფქვილი) ხელები წინსაფარზე გაიწმინდა.
6. სტუმარი მორიდებით შემოვიდა და ..... (ზურგი) სკამზე ჩამოჯდა.
7. .... (ღრუბელი) დილა გათენდა და მალე ჩახჩახა მზე ამოვიდა.
8. ნესტანს ..... (ყვავილები) კაბა ეცვა.
9. ბიჭმა ..... (წყალი) ბოთლი აიღო.
10. კატას შესცივდა და ეზოს ..... (მზე) ნაწილი აირჩია.

(A2-B1) სავარჯიშო 58.

ა) აწარმოე ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: ადვოკატი – საადვოკატო

პრეზიდენტი .....

პარლამენტი .....

მასწავლებელი .....

მომხმარებელი .....

ექიმი .....

მორიგე .....

მგზავრი .....

ბავშვი .....

ბ) ჩასვი შესაბამის წინადადებაში:

1. გიორგიმ ახალციხეში ..... კომპანია გახსნა.
2. წელს ამ ქვეყანაში ჩატარდება ..... არჩევნები და ხალხი აირჩევს პრეზიდენტს.
3. .... არჩევნები საქართველოში ყოველ 4 წელიწადში ერთხელ ტარდება.
4. საქართველოს ..... ხვალ ახალ კანონს დაამტკიცებს.
5. საქართველოს ..... სალომე ზურაბიშვილი ამერიკის ელჩს შეხვდა.
6. გოგა ..... და დაზარალებულს იცავს.
7. სადგურის ..... მატარებლების გასვლის შემდეგ ..... შედის და ისვენებს.
8. ეს ..... 10 წელია სკოლაში მუშაობს.
9. .... სკოლის პირველ სართულზეა.
10. .... ავტობუსის მძღოლი მგზავრს ესაუბრება.
11. ნინო ლიბერტი ბანკის ..... და მან ბანკში ..... სესხი აიღო.
12. ბავშვები ..... ბაღში შაბათ-კვირას არ დადიან.

(A2/B1) სავარჯიშო 59. -იარ / -იელ სუფიქსის გამოყენებით აწარმოე ახალი მნიშვნელობის სიტყვები:

ნიმუში: ზომს – ზომ-იერი, სახე – სახ-იერი, წიგნი – წიგნ-იერი

1. ხანი	6. ჟამი .....
2. ნიჭი	7. ხორცი .....
3. გონი	8. მადლი .....
4. ღონე	9. კანონი .....
5. წესი	10. მშვენი .....

(A2-B1) სავარჯიშო 60.

ა) აწარმოე ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: ტრანსპორტი – სატრანსპორტო

ბანკი	თემი .....
კრედიტი	თხილამური .....
დებიუტი	რაკეტა .....
აღდგომა	მედიცინა .....
ტყე	შემოდგომა .....

ბ) დააკავშირე:

ნიმუში: საკრედიტო ► ისტორია

სააღდგომო	გუნდი
სათხილამურო	კვერციხი
საფეხბურთო	ტრასა
საშემოდგომო	ფაკულტეტი
სამედიცინო	დანადგარი
სარაკეტო	მოსავალი
საფინანსო	სიმღერა
სადებიუტო	ქსელი
სააფთიაქო	ორგანიზაცია

ბ) შიარჩიე სწორი ვარიანტი და შიავსე გამოტოვებული სიტყვები:

ნიმუში: კრედიტი / საკრედიტო

ნინოს კარგი ..... ისტორია აქვს.

1. აღდგომა / სააღდგომო

დედამ საღამოს ..... კვერცი შელება.
..... წელს არის მაისში.

2. თხილამური / სათხილამურო

მამამ ლევანს ზამთრისთვის იაპონური ..... უყიდა.
ბაკურიანში ახალი ..... ტრასა ამუშავდა.

3. ფეხბურთს / საფეხბურთო

ამ ..... კლუბში საუკეთესო ..... თამაშობენ.

4. სამედიცინო / მედიცინა

მარიანა ..... ფაკულტეტზე სწავლობს.
ნაიას ძალიან აინტერესებს .....

5. რაკეტა / სარაკეტო

რუსეთი თურქეთზე ..... დარტყმებისთვის ემზადება.
ნატომ საქართველოს ..... მონყობილობა უფასოდ გადასცა.

6. ფინანსები / საფინანსო

მიკრო ..... ორგანიზაცია ფერმერებისთვის სესხის გაცემას იწყებს.
ამ სახლის რემონტისთვის საკმარისი ..... არ გვაქვს.

7. დებიუტი / სადებიუტო

დღეს სცენაზე ლიკას ..... შედგა და მან ორი .....
სიმღერა შეასრულა.
ახალგაზრდა ფეხბურთელმა თვის ბოლოს ..... თამაშში მიიღო
მონაწილეობა.

9. შემოდგომა / საშემოდგომო

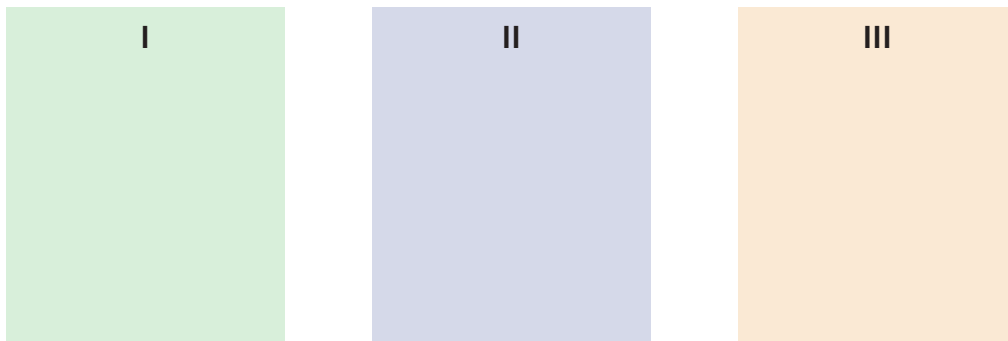
..... სამუშაოები ოქტომბრიდან დაიწყება.

10. აფთიაქი / სააფთიაქო

ეს წამალი არცერთ ..... ქსელში არ არის.
ავერსის ..... ჭავჭავაძის ქუჩაზე მდებარეობს.

(A2/B1) სავარჯიშო 61. ქვემოთ მოცემული სიტყვები გამოხატავს რაღაცის ქონას; დააჯგუფე ისინი დაბოლოებაების მიხედვით:

შაქრიანი, ერთფეროვანი, ცხენოსანი, ქუდიანი, ყვავილოვანი, წიწვოვანი, ორსართულიანი, სურნელოვანი, ქუდოსანი, ცხენიანი, თეთრკაბიანი, ფოთლოვანი, თაფლიანი, მარილიანი, გუმბათოვანი

(A2/B1) სავარჯიშო 62. ერთნაირი მანარმოებლების მეორე სიტყვები გაანანიღე ცხრილის შესაბამის სვეტში:

უდედმამო, დედმამიანი, ცოლშვილიანი, უცოლშვილო, უღრუბლო, ღრუბლიანი, ჩანთიანი, უჩანთო, შაქრიანი, უშაქრო, უმარილო, მარილიანი, მალალხმიანი, უხმო, ფანჯრიანი, უფანჯრო

ვინც ჰყავს ან რაც აქვს, არის:	ვინც არ ჰყავს ან რაც არ აქვს, არის:
1. წინაკიანი	1. უწინაკო
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.
7.	7.
8.	8.
9.	9.
10.	10.
11.	11.

(A2/B1) სავარჯიშო 63. ჩანერა შესაბამისი სიტყვა ნიშუპის მიხედვით:

ნიშუპი: ვახშმის შემდგომი დრო არის ნა-ვახშმ-ევ-ი.

1. ადგილი, სადაც რამის **კვალა**, არის .....
2. **სადილის** შემდგომი დრო არის .....
3. **შუადღის** შემდგომი დრო არის .....
4. **შუალამის** შემდგომი დრო არის .....
5. ადგილი, სადაც **მდინარე** იყო, არის .....
6. ის, რაც ვადაზე **ადრე** მოხდა, არის .....
7. ხილი, რომელიც **გვიან** დამწიფდა, არის .....
8. ადგილი, სადაც წინათ **დარბაზი** იყო, არის .....
9. **რთვლის** შემდეგი დრო არის .....
10. ის, რაც **ნგრევის** შემდეგ დარჩა, არის .....

(A2/B1) სავარჯიშო 64. ჩანერა შესაბამისი სიტყვა ნიშუპის მიხედვით:

ნიშუპი: ადგილი, სადაც ადრე სოფელი იყო, არის **(სოფელი)** ნა-სოფლ-არი.
(ავდარი) ავდრის შემდეგ ამინდს ჰქვია ნა-ავდრ-ალი.

1. ადგილი, სადაც ადრე ქალაქი იყო, არის .....
2. რამაც ზამთარი გამოიარა, არის .....
3. ადგილი, სადაც ადრე სახლი იყო, არის .....
4. ადგილი, სადაც ადრე ვენახი იყო, არის .....
5. ნემსის ჩარჭობის ადგილი არის .....
6. ადგილი, სადაც ადრე ტყვია მოხვდა .....
7. ის, რაც ადრე სახელი იყო, არის .....
8. ადგილი, სადაც ადრე ომი იყო, არის .....
9. ხანძრის შემდეგ ადგილი არის .....
10. ადგილი, სადაც ადრე ქაობი იყო, არის .....

(A2/B1) სავარჯიშო 65.**ა) აწარმოე ახალი სიტყვები ნიშნების მიხედვით:**

ნიშნები: სახე (-იან, -იერ, უ-ო, უ-ურ), სახ-იან-ი -----, სახ-იერ-ი ----,
უ-სახ-ო -----, უ-სახ-ურ-ი

1. მადლი (-იან, -იერ, -ობა, უ-ო, სა-ო): .....
2. კაცი (-ურ, -იან, -ობა, -უნა, უ-ო, უ-ურ, სა-ე, ნა-არ): .....
3. ცხენი (-იან, -ოსან, სა-ე, უ-ო): .....
4. ხმა: (-ურ, -იან, -ოვან, სა-ო, უ-ო, უ-ურ): .....
5. წიგნი (-იან, -იერ, -აკი, უ-ო, სა-ე, უ-ურ): .....
6. შაქარი (-იან, სა-ე, უ-ო): .....
7. ხილი (-იან, მე-ე, სა-ე, უ-ო): .....
8. სახლი (-იან, -ობა, -მო-ე, სა-ე, უ-ო, ნა-არ): .....
9. ყვავილი (-იან, -ოვან, სა-ე, მო-ე, უ-ო, ნა-არ, მე-ე): .....
10. ქარი (-იან, უ-ო, სა-ე) .....

ბ) მიღებული სიტყვებიდან აირჩიე სხვადასხვა მანარმოებლიანი 10 სიტყვა და მათი გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

მაგალითად: მის გონებას უსახური ფიქრი არ გაჰკარებია.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....

(A2/B1) სავარჯიშო 66. დააჯგუფე საერთო ძირის სიტყვები ნიშნის მიხედვით:

სახიანი, ცოლიანი, უძალო, ბავშვური, საფიქრალი, სოფლური, უქუდო, ძალოვანი, ქალაქობანა, ძმური, საცოლე, მოგზაური, ქუდიანი, საქუდე, უძმო, ნასოფლარი, საძმო, უცოლო, საბავშვო, ქალაქური, სახიერი, სასოფლო, ბავშვიანი, მეგზური, მექუდე, უსახო, ქალაქელი, მგზავრი, საცოლო, უსახური, ძლიერი, უბავშვო, გზიანი, ძალიანი, უგზო, ფიქრიანი, მოძალადე, საგზაო, ბავშვობა, ნაცოლარი, სოფლელი, სამგზავრო, ქუდოსანი, საქალაქო, ნაქალაქარი, მგზავრობა, ნაფიქრი, ძმობა, ძალადობა.

ძირეული სიტყვა	მისგან ნაწარმოები სიტყვები
გზა	გზიანი, უგზო, მოგზაური, საგზაო, მეგზური, მგზავრი, მგზავრობა, სამგზავრო
სახე	
ქალაქი	
ფიქრი	
სოფელი	
ქუდი	
ძმა	
ცოლი	
ბავშვი	
ძალა	

(A2/B1) სავარჯიშო 67. დააკავშირა:

ვისაც ცოლი ჰყავს	მანდილიანი / მანდილოსანი
ვისაც დედამა ჰყავს	ქუდიანი / ქუდოსანი
ვისაც ცხენი ჰყავს	წვერიანი / წვეროსანი
ვისაც წვერი აქვს	დედმამიანი
ვისაც ქუდი აქვს	შუბიანი / შუბოსანი
ვისაც მანდილი აქვს	ფარიანი / ფაროსანი
ვისაც ჩოხა აქვს	ცოლიანი
ვისაც შუბი აქვს	ცხენიანი / ცხენოსანი
ვისაც ფარი აქვს	ჩოხიანი / ჩოხოსანი

(B1) სავარჯიშო 68. აწარმოე ქონების სახელები -ოსან და -იან სუფიქსების გამოყენებით:

ნიმუში: ფარი ► ფარ-ოსანი, ფარ-იანი

წვერი	ქუდი .....
ცხენი	ჩოხა .....
შუბი	მანდილი .....

(B1) სავარჯიშო 69.

ა) შეადგინე სიტყვები ნიმუშის მიხედვით:

ფეხი – სა - ფეხ - ური

1. მატა	6. ცეცხლი .....
2. განძი	7. ტერფი .....
3. გზა	8. ხელი .....
4. თითი	9. ყელი .....
5. თაგვი	10. თავი .....

(B1) სავარჯიშო 70.

ა) შეადგინე სიტყვები ნიშნის მიხედვით:

მრავალი – სი-მრავლ-ე

1. გიჟი .....
2. ბინძური .....
3. მარდი .....
4. სწრაფი .....
5. ახალი .....
6. სულელი .....
7. ფრთხილი .....
8. ბნელი .....
9. მლაშე .....
10. ნათელი .....
11. ბრძენი .....

ბ) გამოიყენე წინა სავარჯიშოს სიტყვები და შეადგინე წინადადებები:

ნიშნები: სიმრავლე ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ცნებაა მათემატიკაში.

(B1) სავარჯიშო 71.**ა) შეადგინე სიტყვები ნიშნის მიხედვით:**

ბანკი – სა-ბანკ-ო

1. ფონდი .....
2. ბაჟი .....
3. ლარი .....
4. ოლქი .....
5. ხალხი .....
6. ბავშვი .....
7. ექიმი .....
8. ადვოკატი .....
9. სწრაფი .....
10. ავტომობილი .....
11. მშობელი .....
12. ქვეყანა .....

ბ) გამოიყენე წინა სავარჯიშოს სიტყვები და შეადგინე წინადადებები:**ნიშნები:** საქართველოს საბანკო ასოციაციამ ახალი განცხადება გაავრცელა.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(B2) სავარჯიშო 72.

ა) ტექსტიდან ამოიწერე პროფესია / ხელობის აღმნიშვნელი სახელები და გამოყავი მანარმოებლები:

თბილისური სული მხოლოდ არქიტექტურისა და ხუროთმოძღვრების ძეგლები არ არის, ის თბილისელი ოსტატებიც არიან, ვინც მამაპაპურ ხელობას ძველთაგან მისდევენ...

ისე გამოვიდა, რომ ტფილისში ყველა ეროვნებას საკუთარი ხელობა ჰქონდა. აი, მაგალითად, სომხები მეჩექმეები იყვნენ. ებრაელების საქმე კი ვაჭრობა იყო. რაც შეეხება მებარგულებს, ამ საქმეს თავდაპირველად ხელს მხოლოდ ტფილისში პროვინციებიდან ჩამოსულები ჰკიდებდნენ.

თბილის-ქალაქის ნავთით მომარაგებისა და ფეხსაცმლის გაპრიალების საქმე კი ოდითგან აისორ მენავთეებს ებარათ.

მაგრამ ამ პროფესიის ადამიანების გარდა ქალაქში განთქმულნი იყვნენ რაჭველი მეპურეები. მემანქანეებიც მრავლად ცხოვრობდნენ თბილისში. ისინი საქართველოს სხვადასხვა კუთხეებიდან იყვნენ ჩამოსულნი. რკინიგზაზე კი მეისრეები და მილიციელები საქმიანობდნენ.

ბ) ამ სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ ახალი წინადადებაები:

(B1) სავარჯიშო 73. ნიშნის მიხედვით აწარმოე ახალი სიტყვები:

ავიაცია – საავიაციო

კანფეტი – საკანფეტე

1.	ავიტაცია	-	.....	კაბა	-	.....
2.	სკოლა	-	.....	კარტოფილი	-	.....
3.	აბაზანა	-	.....	შაქარი	-	.....
4.	ბინა	-	.....	შარვალი	-	.....
5.	ბანკეტი	-	.....	მარილი	-	.....
6.	ავტომობილი	-	.....	კალამი	-	.....
7.	გზა	-	.....	მურაბა	-	.....
8.	ბანაკი	-	.....	ქათამი	-	.....
9.	ზამთარი	-	.....	ბატი	-	.....
10.	სწავლა	-	.....	ძროხა	-	.....

(B1) სავარჯიშო 74.

ა) დააკვირდი წარმოების წესს!

სახლი

ნასახლარი

ქალაქი

ნაქალაქარი

სოფელი

ნასოფლარი

ბ) აწარმოე მსგავსი სიტყვები და მიუჩერე განმარტებები:

მ-ალ / მ-არ

1. მონასტერი – ნამონასტრალი = ადრე იყო მონასტერი
2. ცოლი – .....
3. მასწავლებელი – .....
4. ზამთარი – .....
5. მწყემსი – .....
6. ბატონი – .....
7. თავადი – .....
8. დედოფალი – .....
9. ბანაკი – .....
10. ქეიფი – .....

გ) მიღებული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of 25 horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a template for writing or drawing.

www.tpdg.ge

ISBN 978-9941-8-4111-8

9 789941 841118